

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 410

Poznań, czwartek dnia 8 września 1932

Rok XXVII

Niebezpieczne zobowiązanie

Czytelnicy znają nasze stanowisko w sprawie krzykliwych hasel bojkotu Gdańska z jednej strony, a obecnie za daleko posuniętego zobowiązania się rządu polskiego do „energicznego występowania na swym terytorjum przeciwko każdej propagandzie gospodarczej, skierowanej przeciwko gdańskim przedsiębiorstwom i wyrobom pochodzenia gdańskiego”. Uwagi swe na ten temat zatytułowaliśmy: Z jednej ostateczności w drugą. Nadmieniamy jeszcze, że zaznaczyliśmy, iż odnośny protokół podpisany przez przedstawicieli Polski, Gdańska i komisariatu Ligi Narodów, jest jednym z szeregu podpisanych protokółów.

Oficjalna Polska Agencja Prasowa rozsyła komunikat, mający złagodzić wrażenie ujemne, spowodowane polityką, która każe społeczeństwu polskiemu, a tem bardziej głównym propagatorem bojkotu Gdańska ze Związku Obrony Kresów Zachodnich, przeskoczyć z jednej ostateczności w drugą. Komunikat, przeciwstawiając się nieznanym nam ulotkom w tej sprawie, podkreśla, że zobowiązaniu rządu polskiego odpowiada analogiczny protokół, zobowiązujący senat w. m. Gdańska do „energicznego występowania na swym terytorjum przeciwko każdej propagandzie gospodarczej, skierowanej przeciwko polskim przedsiębiorstwom i wyrobom pochodzenia polskiego”.

Wzajemność ta jest już rzeczą chyba samo się przez się rozumiejącą. Jeszcze tego potrzeba, żeby i tej wzajemności prawnej nie było. Praktycznie wiaźwszy, waży oczywiście zobowiązanie rządu polskiego, już chociażby ze względu na dziesiątki milionów obywateli państwa polskiego, stokrotnie więcej, niż zobowiązanie senatu lilipuciego Gdańska. Ale nie o to nam chodzi.

Uważamy przeciagający się bojkot gospodarczy Polski przez Gdańsk i Gdańska przez Polskę za szkodliwy ze stanowiska interesów zarówno Gdańska, jak Polski. Dlatego uważamy porozumienie, likwidujące ten bojkot wzajemny, za zasadniczo słuszne. Rzecz inna, że Polska będzie się porozumienia lojalnie trzymała, a Gdańsk będzie je swojemi wypróbowanemi metodami, obojętnymi teraz jeszcze przez wpływy hitlerowskie, obchodził i sabotował i będzie nadal uprawiał intrygi polityczne przeciwko Polsce i tolerował na swym gruncie organizacje polityczne i polityczne manifestacje, jawnie godzące w podstawy bytu państwowego Polski. Dlatego korzyści porozumienia będą dla Polski i dla Gdańska w praktyce bardzo nierównomierne.

Niezależnie zaś od tego wystąpiłszy z krytyką przeciwko krzykliwym metodom prowodyrów bojkotu Gdańska, metodom, które mogą być wyzyskane na terenie międzynarodowym przez wrogów Polski dla propagandowego wniosku: na co wam w takim razie Gdańsk wogóle potrzebny? I trzeba się również krytycznie odnieść do drugiej ostateczności: do zbyt daleko idą-

Stany Zjednoczone a zbrojenia się Rzeszy

Więści o zastrzeżeniach Ameryki w stosunku do memorandum niemieckiego w sprawie zbrojeń i reakcja giełdy berlińskiej — „Times” o rozbieżności poglądów w Stanach Zjednoczonych w związku z akcją Niemiec

Berlin, 8. 9. (Tel. wł.) Z kół zbliżonych do czynników decydujących w Stanach Zjednoczonych nadeszły wiadomości, że Ameryka uznała niemieckie memorandum w sprawie równości zbrojeń jako pośrednio wymierzone przeciwko planowi Hoovera. Uważa się w Waszyngtonie — wedle tych wiadomości — że realizacja planu Hoovera byłaby utrudniona i wyraża się z tego tytułu ubolewanie, że Niemcy wystąpiły ze swym memorandum.

Z tą opinią Stanów Zjednoczonych łączy gwałtowną zniżkę, — jaka data się zauważyć wczoraj na giełdzie berlińskiej. Po uprzedniej zwyżce nastąpił nagle poważny spadek papierów, przybierający w pewnych chwilach objawy nawet paniki. Czołowe akcje spadły od razu o 5 do 10 proc., a papiery pożyczkowe zniżkowały o 3 proc., przyczem przeważały na giełdzie zlecenia sprzedaży.

London, 8. 9. (Tel. wł.) O stanowisku rządu amerykańskiego w stosunku do kroku niemieckiego w sprawie zbrojeń, nadchodzą z Waszyngtonu sprzeczne wiadomości.

Według korespondenta „Times’a” w amerykańskich kołach rządowych panuje rozbieżność zdań.

Z jednej strony wyraża się obawę, że wycofanie się Niemiec z udziału w

konferencji rozbrojeniowej w konsekwencji doprowadzić może do rozbięcia tej konferencji. Z drugiej znowu strony przypuszcza się, że krok niemiecki przyczynić się może do przyjęcia propozycji Hoovera przez Francję i zredukowania o 1/3 swych zbrojeń.

W Ameryce — twierdzi „Times” — mało interesują się tem, kto będzie miał większą armję, Francja czy Niemcy, natomiast całą uwagę skupia się na sprawie ogólnego zredukowania zbrojeń w Europie.

Napady bezrobotnych na kopalnie w Niemczech

Zorganizowane bandy w Zagłębiu Ruhry — Walki z policją

Essen, 8. 9. (PAT.) W Zagłębiu Ruhry coraz częściej powtarzają się napady band bezrobotnych na kopalnie, celem zdobycia węgla.

Bandy te, liczące częstokroć 50 do 60 osób, wyruszają przeważnie w nocy, z wózkami i taczkami i wywożą czasami kilkadziesiąt tonn węgla, które później sprzedają drobnym kupcom. Zazwyczaj członkowie band są uzbrojeni i na próby przeszkodzenia

im w rabunku odpowiadają strzałami.

Ostatnio taka banda bezrobotnych napadła na kopalnię w Sterkrade. — Próbujących stawić im opór strażników zasypała ona strzałami i po zrabowaniu kilku tonn węgla uszła w ciemnościach nocy. Policja zamierza obsadzić poszczególne kopalnie swojemi załogami, by w ten sposób zapobiec dalszym napadom.

Megalomania Hitlera nie zna granic

Berlin, 8. 9. (PAT.) Hitler wygłosił w Monachjum na manifestacji nar.-soc. niezwykle namiętne i pełne

sprzeczności przemówienie polityczne, w którym występował nie tylko przeciwko kanclerzowi Papenowi, lecz atakował również i prezydenta Hindenburga.

„Mój wielki przeciwnik — oświadczył Hitler — liczy 85 lat, a ja tylko 43. Jestem zupełnie zdrowy i wierzę, iż opatrność powoła mnie do wielkich zadań. Gdy osiągnę 85 rok życia, Hindenburga już nie będzie”.

„My narodowi-soc. nie wzdragamy się przed niczem — ciągnął mówca. — Jeżeli nie możemy dojść do władzy samodzielnie, wówczas gotowi jesteśmy rządzić chwilowo wraz z innym stronnictwem”.

Przechodząc do wydarzeń bytomskich, Hitler oznajmił, że w państwie nar.-soc. nigdy nie mogłoby dojść do tego, aby pięciu Niemców było skazanych z powodu jednego Polaka.

Strategiczny szlak kolejowy

Królewiec, 8. 9. (PAT.) Plan budowy linii kolejowej Nibork—Dąbrówno, biegnącej wzdłuż granicy polskiej i z tego powodu posiadającej wielkie znaczenie strategiczne, częściowo zmieniono. Wedle nowego planu, kolej przeprowadzi się przez Brzeźno, Mały Stawek, następnie przez Lisaki do toru Nibork—Kozłowo. Budowa tej linii rozpocznie się z początkiem przyszłego roku. Koszta przekroczą 2 miliony marek.

Potrzebne fundusze zostaną wysygnowane częściowo z „Osthilfe”.

Tajemnicza tragedia

Kępno, 8. 9. (PAT.) Z Sieradza donoszą, że we wsi Rębierzów pod Łaskiem wydarzyła się onegdaj tajemnicza tragedia.

Zamieszkały w tej wsi Tomasz Łodziak wybrał się w pole, gdzie wkrótce zjawił się sąsiad jego Jan Gorajski, który nagle z nieustalonej przyczyny oddał do Łodziaka 5 strzałów rewolwerowych i położył go trupem na miejscu.

Zabójca udał się następnie do domu, gdzie popełnił samobójstwo.

Zaburzenia z powodu klasyfikacji gruntów

Włóścianie we wsi Naramiec pow. wieluńskiego nie pozwolili pracować komisarzowi ziemskiemu — Ostre starcie z policją

Kępno, 8. 9. (PAT.) We wsi Naramiec pow. wieluńskiego doszło do zaburzeń na tle nowej klasyfikacji gruntów.

Przeprowadzona w roku 1928 komasacja gruntów w tej wiosce znalazła dużo niezadowolonych, którzy wskutek starań doprowadzili do ponownej klasyfikacji gruntów. W tym celu przybył do wsi w towarzystwie dwóch rzeczoznawców komisarz ziemski Surman, któremu jednak część chłopów usiłowała przeszkodzić w czynnościach.

Na miejsce przybyła policja i starała się wzburzonych gospodarzy usu-

nąć z pola, ci jednak stawili zacięty opór. Policjanci po nasadzeniu bagnatów na broń, zaczęli tłum wypierać, przyczem jeden z uczestników czynnego oporu, 28-letni Franciszek Piskowski, został zraniony bagnetem.

Wobec coraz groźniejszej postawy tłumy zawiadomiono o wypadku komendę policji państwowej w Wieluniu, skąd wysłano samochodem 19 policjantów, uzbrojonych w granaty i wiązki i ostre. Prowodyrzy, widząc, że dalszy opór jest bezskuteczny, rzucili się do ucieczki.

Podlegacze zostaną pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

cej, bo zbyt szeroko założonej formuły zobowiązania rządu polskiego, że będzie „energicznie występował” w Polsce „przeciwko każdej propagandzie gospodarczej”, ujemnej dla przedsiębiorstw gdańskich i wyrobów gdańskich pochodzenia.

A, jeżeli propaganda gospodarcza społeczeństwa polskiego będzie się zwracała — nie krzykliwe, ale treściwie — przeciwko przedsiębiorstwom tym jako niemieckim, jako żydowskim, przeciwstawiając im przedsiębiorstwa Polaków, jako takie, które mamy obowiązek popierać kosztem tamtych, ażeby dźwignąć polskie gospodarstwo narodowe, polski handel i przemysł i wzmocnić rdzennie polskie mieszczaństwo, — czy i wówczas rząd będzie „występował energicznie” przeciwko takiej propagandzie, skoro zobowiązał się do zwalczania „każdej propagandy gospodarczej”, skierowanej

przeciwko gdańskim przedsiębiorstwom i wyrobom pochodzenia gdańskiego?

Warto dla uwypuklenia sprawy zaznaczyć, że niedawno jeszcze temu Związek Obrony Kresów Zachodnich nalegał na nas, byśmy w interesie państwowym bojkotowali nawet przedsiębiorstwa polskie na terenie Sopotu, należącego do w. m. Gdańska. W jakże odległą od tego ostateczność przeskakuje się teraz!

Oczywiście dla ludzi, myślących jednostronnie pojętymi kategorjami t. zw. państwowemi i mających przed oczyma państwo narodowości, nie jest to nic nadzwyczajnego. Ale dla tych, których motorem działania są pobudki i pojęcia narodowe, służące celom państwa narodowego, są tak szeroko założone i tak sformułowane zobowiązania, niebezpiecznym błędem politycznym.

Publicysta szwajcarski o Gdyni i Pomorzu

William Martin, redaktor polityczny „Journal de Genève”, autor szeregu książek o rozmaitych zagadnieniach międzynarodowych, ogłosił świeżo na łamach „Bulletin de la Conciliation International”, organu fundacji Carnegiego, ciekawy artykuł p. t. „Czy konflikt polsko-niemiecki da się rozwiązać?” — z którego wyjmujemy tu kilka uwag na temat Pomorza oraz stosunku Gdyni do Gdańska. Uniewinniając się na wstępie, że używa dla Pomorza nazwy korytarza, która nie jest trafna i została stworzona dla celów propagandy, jednakże jest wygodna, pisze autor, co następuje:

„Dostęp do morza to sprawa bardzo interesująca i ważna dla Polski, lecz nie to stanowi właściwą rację bytu korytarza. Leży ona w dziedzinie narodowościowej. Korytarz zalednio jest przez ludność słowiańską, zwaną Kaszubami, którą Niemcy usiłują odróżnić ściśle od Polaków. Nie mogę, nie będąc sławistą i nie mając żadnej kompetencji w tej kwestji, powiedzieć, czy kaszubszczyzna jest narzeczem polskiem czy nie, lecz mogę stwierdzić jedną rzecz prawdziwie ważną, stanowiącą istotę zagadnienia, mianowicie, że Kaszubi sami uważają się za Polaków... Należy pytać ludzi, za co chcą uchodzić. Otóż pytano mieszkańców korytarza, zapytywano ich nawet często, między rokiem 1870 a 1912. Wybory do parlamentu niemieckiego odbywały się wówczas na podstawie narodowościowej. Otóż w r. 1912... w ostatnich wyborach przed wojną, korytarz wybrał wyłącznie posłów polskich, w konsekwencji ludność wypowiedziała się zgóry, co do swych uczuć narodowych”.

Omówiwszy argum. niemieckie, dotyczące przykre położenie Prus Wschodnich, co Niemcy niesłusznie przypisują wyłącznie odcięciu tej prowincji przez przyłączenie Pomorza do Polski, autor rozpatruje zarzuty W. M. Gdańska pod adresem Polski, pisząc, co następuje:

„Niewątpliwie mieszkańcy Gdańska mają żywą ochotę żyć z handlu z Polską. Uważają oni za bardzo pożądaną, że eksport polski przechodzi przez Gdańsk, a skoro nie przechodzi on w dostatecznej ilości lub gdy się cyfrowo zmniejsza, pierwsi się na to skarżąc, lecz nie chcą oni udzielić w zamian koncesyj, które byłyby naturalnym równoważnikiem tych korzyści gospodarczych, w szczególności zaś nie chcą zagwarantować obywatelom polskim, mieszkającym w Gdańsku moralnego i prawnego bezpieczeństwa, odpowiadającego sytuacji. Od roku 1920 Polska wystawiona była w Gdańsku na pewne trudności. Ciekawe będzie przypomnieć

obecnie, że w czasie dyskusji przed Radą Ligi Narodów co do miejsca, na którym Polacy mogliby stworzyć skład amunicji w porcie gdańskim, Ziehm, prezydent senatu gdańskiego, zaznaczył, co następuje: „Polacy nie potrzebują absolutnie urządzić składu amunicji w Gdańsku, czemuż nie urządzią go w Gdyni?” A na to przedstawiciel Polski podnosząc głowę: „Gdynia, gdzie to leży?” P. Ziehm pierwszy więc wysunął możliwość założenia portu w Gdyni w momencie, gdy Polacy nie poczynili jeszcze nawet studjów technicznych, któreby wykazały, że port w tym miejscu jest możliwy. Dziś to wspomnienie wydaje się Gdańszczanom trochę przykre. Uskarżają się oni na ogromny rozwój Gdyni w ostatnich latach, a Polacy odpowiadają im: „Na co się skarżycie, przecież obrót portu w Gdańsku wzrósł czterokrotnie, a nawet więcej”.

O Gdyni wyraża się Martin z najwyższym entuzjazmem. „Jeśli się było w Gdyni — pisze — nie można się obronić przed uczuciem głębokiego podziwu dla dzieła dokonanego tu przez Polaków przy pomocy techniki francuskiej. Port w Gdyni jest cudem, wyczynem gigantycznym. Trzeba tu było zacząć wszystko od nowa, wybierać ziemię, aby wpuścić morze w głąb lądu i budować nadbrzeża w morzu, aby umożliwić przybijanie statków. Jest to wysiłek naprawdę wspaniały, z którego słusznie Polacy są dumni. Gdynia jest dla nich niejako symbolem ich ojczyzny, bo tu właśnie chcą wzniesić pomnik Polski odrodzonej”.

Autor stwierdza dalej, że Gdynia spełnia swą rolę w stosunku do Gdańska, ucząc go liczyć się z Polską. Mówi o tem co następuje: „Gdy byłem ostatniego lata w Gdańsku, członkowie rządu oświadczyli mi, że Polska niedostatecznie dba o Gdańsk, że nie dość stara się o rozwój handlu z Gdańskiem i rozwój gospodarczy miasta i że Gdańszczanie poskarżają się o to w Genewie, przed Ligą Narodów. Nie mogłem się powstrzymać, żeby im nie powiedzieć, co następuje: „Będzie to bardzo ciekawe, lecz uprzedzam Panów, że zadiwicie niepomiernie Ligę Narodów. Dotychczas uskarżaliście się stale, że Polacy są zbyt czynni w Gdańsku, że jest ich tam za dużo, że wam przeszkadzają, że wiskają się do Gdańska i że należałoby trzymać ich trochę z daleka”. Istnienie Gdyni wywarło więc zbawiający wpływ moralny.

Jest to w każdym razie ciekawy i cenny głos obywatela szwajcarskiego wobec uroszczeń gdańskich.

RADZIM.

Z zajętego numeru 398 „Kurjera Pozn.”

Starostwo grodzkie zajęło w dniu 1 września numer wieczorny „Kurjera Poznańskiego” z powodu telefonicznego doniesienia naszego korespondenta gdynińskiego (S. B.) pod magliówkiem: „Strajk w porcie gdynińskim zaostriża się”. Nadmieniamy, że bardzo pokrewnej treści depeşe o strajku w Gdyni przysłała oficjalna Polska Agencja Telegraficzna. Starostwo grodzkie zajęło w „A. B. C.” i tę depeşe,

Zawieszenie nieusuwalności sędziów

W tym artykule sąd grodzki za twierdził zajęcie tylko co do cytatu z „Kurjera Warszawskiego”. Wobec tego, że uwagi „Kurjera Warszawskiego” nie doznały sprzeciwu komisariatu rządu st. m. Warszawy, oraz wobec sposobu prawnego uzasadnienia tej decyzji sądowej, będziemy swego stanowiska bronili przed sądem orzekającym merytorycznie.

Sąd grodzki nie zatwierdził natomiast zajęcia całej reszty tego artykułu. Podajemy ją ponownie poniżej, ponieważ dotyczy ona bardzo ważnego zagadnienia, a artykuł ten z powodu zajęcia numeru nie jest znany przeważającej części naszych Czytelników. Oto brzmienie artykułu w granicach nieskonfiskowanych:

Jakie wrażenie zrobił w opinii publicznej dekret, zawieszający nieusuwalność sędziów, stwierdzać nie potrzebujemy. Ze zawiesza się ją na dwa tylko miesiące, zgoda nie łagodzi sprawy. Przeciwnie, potwierdza to tem bardziej, że chodzi o zgóry ustalone cele systemu rządzącego, które w tym dwumiesięcznym okresie t. zw. reorganizacji sądów mają być urzeczywistnione: nastąpią zmiany personalne w sądownictwie — jak krąży pogłoski — w zakresie szerokim.

Pod względem konstytucyjnym rząd może się oczywiście powołać na art. 78 konstytucji, przewidujący zawieszenie nieusuwalności właśnie w razie reorganizacji sądów. Ale samo się przez się rozumie, że twórcy konstytucji mieli na myśli zupełnie wyjątkowe względy i okoliczności. W Polsce „sanacyjnej” zawieszono nieusuwalność sędziów już po raz wtóry, — po raz wtóry w przeciągu lat czterech!

Można być przekonanych politycznych takich czy innych, można być zwolennikiem najostrożniejszych wewnętrznych walk politycznych, a nawet — co jest błędne i szkodliwe — angażowania się w nich aparatu administracyjnego, ale dla kogo niezawisłość sądów jest dogmatem moralnym a zarazem jedną z głównych podstaw budowy państwowej i prawidłowego funkcjonowania życia zbiorowego, ten z najgłębszą troską patrzy na ponowne w ciągu czterech lat zadekretowanie usuwalności sędziów.

Chodzi nam nie o przemijające względy partyjne, bo te życie zlikwiduje, ale o zło zasadnicze: o zachwianie niezawisłości sądów i tem samym zaufania do niej ludności.

Obecne zaś zawieszenie nieusuwalności sędziów jest tem niebezpieczniejsze, że towarzyszą mu przepisy o zaopatrzeniu finansowym usuniętych sędziów, które stanowią miecz Damoklesa, wiszący nad ich głowami.

Broniliśmy zawsze z całą stanowczością, że stanowiska interesów ogólnopństwowych nieusuwalności sędziów i niezawisłości sądów zarówno na tem miejscu, jak z trybuny parlamentarnej. Oczywiście głos obozu narodowego jest dla rządu obecnego głosem wołającego na puszczy. To też, zamiast raz jeszcze wytaczać argumenty krytyczne ze swej strony, wolimy poniżej przytoczyć wywody organu „sanacyjnego”, ale poważnie i z troską odnoszącego się do tego zagadnienia. Mamy na myśli krakowski konserwatywny „Czas”, który w tej materji pisze, co następuje:

„1) Intencją art. 78 konstytucji było, by wypadki zawieszenia nieusuwalności sędziów były wyjątkowo rzadkie. Reorganizacja sądów nie powinna się dokonywać co lat kilka. Jeśli ministerstwo nie jest w stanie — a nie świadczy to dobrze o kulturze legislacyjnej ministerstwa — odrzuć ustalić organizację sądów, nie powinno przy każdej noweli starać się o zawieszenie nieusuwalności. Jeśli minister czyni to zbyt często — przekonywanie, że nieusuwalność jest zasadą, a usuwalność wyjątkiem, zatraca się w społeczeństwie i — co gorsza — w stanie sędziowskim.

„2) Gdyby sądy polskie miały na tyle kultury prawnej, by w ciągu dotychczasowego rozwoju zdobyć stanowisko „stróża konstytucji” choćby w tych skromnych ramach, jakie przy polskiej konstytucji i przy jej odpowiedniej interpretacji są możebne

ale następnie, gdy podkreślono ze strony „A. B. C.”, że to informacja agencji oficjalnej, zajęcie cofnięto. Obecnie sąd grodzki uchylił zajęcie doniesienia naszego korespondenta o strajku w porcie gdynińskim. Rzecz ta nie jest już aktualna, dlatego nie powtarzamy jej.

W tymże samym numerze „Kurjera Poznańskiego” starostwo grodzkie zajęło cały wstępny artykuł p. t.:

— niebezpieczeństwa psychologiczne zawieszania nieusuwalności sędziów byłyby znacznie mniejsze. Dla uzasadnienia tej tezy wystarczy wskazać na praktykę niemiecką. Sądy niemieckie przy bliźniaczo podobnych ujęciach zawieszania usuwalności w konstytucjach obu państw stanęły na stanowisku, iż wchodzi w zakres ich badania sprawa, czy zawieszenie nieusuwalności danego sędziego w konkretnym wypadku mieści się w ramach reorganizacji. A więc np. uznają za nielegalne zawieszenie nieusuwalności sędziego, do którego sądu nie odnosi się reorganizacja. Niestety nasz Najwyższy Trybunał Administracyjny jest znakomitym interpretatorem prawa administracyjnego, ale jego stosunek do spraw prawnokonstytucyjnych nie świadczy by nowoczesne stanowisko praktyki zagranicznej, nauki zarówno zagranicznej jak i polskiej wzbudzały jego zainteresowanie.

„3) Jeśli sama decyzja zawieszania nieusuwalności wzbudza zastrzeżenia — to tem większe zastrzeżenia spotkać muszą przepisy o zaopatrzeniu finansowym usuniętych sędziów. Z pewnością — przepisy te dają sędziom więcej, niżby uzyskali na podstawie ustawy o ich zaopatrzeniu emerytalnym. Niemniej znowu pożądanym jest zestawienie z temi przepisami konstytucji niemiecką: wedle niej sędzia usunięty rozporządzeniem władzy z powodu reorganizacji sądów zachowuje jako zaopatrzenie emerytalne swoje pełne ostatnie uposażenie. Przepis ten jest trafny i celowy. Groźba usunięcia zarządzeniem władzy stwarza już dostateczną obawę, iż sędzia w wyrokowaniu nie będzie się czuł niezależnym. Groźba usunięcia i nędzy materialnej wzmacnia tę obawę i może zagrozić niezawisłości wymiarowi prawa przez sądy”.

Tyle „Czas”. Któż z ludzi rzeczowo odnoszących się do zagadnienia tego, uwag „Czasu” nie podpisze? Słusznie też organ krakowski dodaje, że nawet, jeżeli prawdą jest, że sądy polskie nie stoją nieraz na wysokości zadania, „mimo to lepiej jest znieść dalszą działalność pewnej liczby nie stojących na wysokości zadania sędziów, niż nasuwać pewnym pociągnięciami wątpliwości, czy sądy polskie są w istocie niezawisłe”.

Jeszcze szerzej w rozważaniach swych sięga Bolesław Koskowski w „Kurjerze Warszawskim”, podkreślając, że nad punktem widzenia ludności do władzy sądowej góruje jeszcze inny moment, a mianowicie:

(Cytat skonfiskowany)

A wszystko to robi się w imię programu „państwowo - twórczego”, który daje podobno Polsce podstawy „mocarstwowości”. Podstawy „potęgi”, które wciąż płyną... „Panta rei”...

Przeszli na prawosławie...

Polska Katolicka Agencja Prasowa podaje, co następuje:

Nauczyciel Mikołaj Szajner, kierownik siedmioklasowej szkoły powszechnej w Lachowiczach na Wileńszczyźnie, porzucił żonę z dwojgiem dzieci, przyjął prawosławie i ożenił się z nauczycielką ze Swojatyecz, która także przyjęła wyznanie prawosławne. Ślub tej pary odbył się oczywiście w cerkwi prawosławnej. Wywołało to ogromne zgorznienie i oburzenie wśród miejscowej ludności. Mimo to Mikołaj Szajner pozostaje na swym stanowisku.

Czyżby tak być mogło? Czyżby działa polska i katolicka miała nadal pozostać pod duchowem kierownictwem odstępcy od wiary ku radości cieniów Katarzyny i Murawjewa?

Niszczycielski żywioł

Bielsk, 8. 9. (Tel. wł.) Spłonął tu „Dom Polski” w którym mieszczą się polskie organizacje. Pożar wybuchł wczoraj wieczorem. Straty wynoszą 15 tys. zł.

Dziś w sali „Domu Polskiego” miała się odbyć akademja z udziałem gen. Hallera. Przyczyną pożaru nie ustalono.

Warszawa, 8. 9. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem wybuchł na terenie Państwowej Fabryki Metalurgicznej „Ursus” pod Warszawą pożar. W likwidacji pożaru wzięło udział 17 straży ogniowych. Akcja ratunkowa trwała 2 godziny. (w)

Co to ma znaczyć?

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

„Polska Zbrojna” z dnia 6 b. m. zamieszcza następującą wiadomość p. t. „Rozkaz dzienny M. S. Wojskowych”:

„W dzisiejszym rozkazie dziennym M. S. Wojsk. jest ogłoszone objęcie po urlopie urzędowania przez p. Marszałka, szereg urlopów w centrali, lista zwolnień kilkunastu urzędników - mężatek z instytucji wojskowych, ponadto jest punkt, poruczający czasowo ks. Suchcickiemu, dziekanowi O. K. III zatwierzenie czysto bieżących spraw duchowieństwa wojskowego w zakresie dotyczącym ich służby wojskowej”.

„Ten ostatni punkt brzmi wprost

nieprawdopodobnie. Trudno bowiem uwierzyć, aby p. minister spraw wojskowych wkroczył w kompetencję Stolicy Apostolskiej lub biskupów, przez nią ustanowionych, i powierzał kapłanom sprawowanie jurysdykcji. Z drugiej strony wątplimy, czy znajdzie się kapłan katolicki, któryby tego rodzaju jurysdykcję przyjął, a tem samem naraził się na surowe kary kościelne. Wiadomość ta brzmi tak nieprawdopodobnie, że oczekujemy wyjaśnień miarodajnych”.

Tyle Polska Katolicka Agencja Prasowa. Opinia publiczna czeka na wyjaśnienie tej sprawy.

nasza polityka się zastrzega. Jeżeli się idzie na zbliżenie z Węgrami, to jest nieuniknione, że musi wypłynąć problem rewizji granic. A wtedy?...

I nie czuje się nawet, że Budapeszt uprawia politykę Berlina. Dochodzi przytem do mistrzostwa podwójnej buchalterji. Tak np. świeżo „Nemzeti Ujsáz” drukował szereg polonofilskich artykułów Matyasa Nellerera; równocześnie zaś w swym wydaniu popołudniowem, nazwanem „Uj Nemzedék”, ogłaszał notatki przeciwko Pomorzu, stając na niemieckim punkcie widzenia.

Takie przykłady mamy na każdym kroku. Trzeba jakąś linię wybrać i konsekwentnie ją przeprowadzać. Dla obozu narodowego linja ta jest znana i ustalona: linja bezwzględnej trwania przy traktatach i granicach. Ale „sanacja”, szukająca ciągle nowych dróg na terenie międzynarodowym, wciąż robi błędy, które muszą się mścić.

Węgrofilstwo a nietykalność granic

(w) Nasze czynniki „sanacyjne” kocietują Węgry oddawna. Flirt ten osiągnął swój punkt kulminacyjny podczas postowania płk. Matuszewskiego w Budapeszcie. Teraz są dane, że flirt ten będzie jeszcze bardziej pogłębiony.

Czynniki „sanacyjne” potworzyły w Warszawie, Krakowie, Wilnie, Lwowie i Poznaniu towarzystwa polsko-węgierskie o charakterze kulturalnym. W faszji organizowania jest związek tych stowarzyszeń, a na jego czele ma stanąć p. Matuszewski. Analogiczna organizacja powstaje w Peszcie, gdzie będzie nią kierował były minister Klebelsberg.

Trzeba tutaj być konsekwentnym i zdecydować się na jakąś politykę: Jeżeli mamy uprawiać dalej flirt z Węgrami, to w konsekwencji należałoby poprzeć ich dążenia do rewizji traktatów, przeciwko czemu oficjalna

Dokoła ostatnich przesunięć w rządzie

Pogłoski o przyczynie dymisji min. Kühna — Ustąpienie min. Michałowskiego?

Warszawa, 8. 9. (Tel. wł.) W związku z ostatnimi zmianami w rządzie pojawiły się w prasie różne komentarze, omawiające przyczyny tych zmian, oraz snujące domysły na powyższy temat.

Mówi się więc o tem, że przyczyną dymisji min. Kühna było nieotrzymanie pożyczki na dalszą budowę wielkiej magistrali węglowej Śląsk—Gdynia. Pewne światło rzuca na całą sprawę doniesienie biuletynu, wydawanego przez międzynarodówkę transportowców w Amsterdamie. W biuletynie tym czytamy:

„Koncern Schneidra miał Polsce udzielić kredyt 300 milionów fr. na budowę kolei Śląsk—Gdynia. Koncern Schneidra, będący w posiadaniu Huty Bankowej, chciał jej wyłącznie przekazać zamówienie na szyny dla nowej kolei i w ten sposób grubo zarobić. Ale rząd polski chce, by zamówienie to podzielono między firmy, tworzące syndykat ciężkiego przemysłu w Polsce. Wobec tego Schneider wpłynął na Bank Francusko-Polski zależny od Schneidra, by odmówił Polsce kredytu”.

Je jest prawdy w powyższym doniesieniu, trudno stwierdzić, bowiem wogóle kwestję pożyczek kolejowych otacza się jakąś specjalną tajemnicą i społeczeństwo dowiadyuje się o nich dopiero ze źródeł zagranicznych. Oto

np. „Daily Telegraph” przynosi wiadomość, że w Londynie toczą się obecnie rokowania o pożyczkę na rozbudowę sieci kolei żelaznych w Polsce. Wy-

sokość pożyczki ma wynosić około 2 milionów funtów szterlingów.

Równocześnie w sferach zbliżonych do czynników miarodajnych od dłuższego czasu kursują pogłoski o ustąpieniu min. Michałowskiego ze swego urzędu i przejściu na stanowisko pisarza hipotecznego w Warszawie, które to stanowisko należy do rzędu najbardziej lukratywnych.

Dwa napady bandyckie

Obrabowanie listonosza koło Grabowa — Bandyki steroryzowali gospodarza we wsi Janinów pow. wieluńskiego

Kępno, 8. 9. (PAT.) Na jednego z listonoszów z Grabowa w pow. kępińskim napadło na szosie, wiodącej do Wieloski, kilku bandytów, którzy listowemu zrabowali kilkaset złotych a następnie zbiegli.

Kępno, 8. 9. (PAT.) Trzech zamaskowanych bandytów dokonało ostatnio napadu na mieszkanie Antoniego Borka we wsi Janinów, gminy Rudniki (pow. wieluński).

Bandyki steroryzowali domow-

ników, zażądali pieniędzy. Wobec tego, że napadnięci oświadczyli, że pieniędzy nie posiadają, zmusili ich zbrojnie pod groźbą użycia broni do odwrócenia się twarzami do ściany i poczęli plondrować mieszkanie. Nie znaleźli jednak żadnych pieniędzy, gdyż przezorny gospodarz posiadane kilkaset złotych ukłochał w banku.

W związku z napadem aresztowano 3 osobników z Janinowa.

Nowa linja kolejowa na Wileńszczyźnie

Szlak od Woropajewa do Druż — Tymczasowy ruch będzie otwarty już w listopadzie

Wilno, 8. 9. (PAT.) Prowadzona obecnie budowa nowej linii kolejowej z Woropajewa do Druż posiada wielkie znaczenie dla Wileńszczyzny, zaniedbanej bardzo pod względem komunikacyjnym. Roboty, rozpoczęte przed kilku laty, dobiegają już końca. Wybudowano kosztem 8,5 miliona złotych przeszło 60 km. torów; ponadto ukończono prace przygotowawcze na pozostałych 30 km.

Obecnie prowadzone są intensywne

prace na tym drugim odcinku, tak że tymczasowy ruch na całej linii otwarty zostanie już w listopadzie r. b. Koszt tych robót wynosi 2 miliony złotych. W roku przyszłym wykończy się balastowanie linii, oraz wzniesienie stacji i wodociągów.

Narazie otwarte będą stacje Szarkowszczyzna, Miory i Druż, następnie zaś Pohost, Połowo idwa przystanki. W Woropajewie, jak wiadomo, istnieje już stacja kolejowa.

Przygotowania do wyborów w Ameryce

Nowy Jork, 8. 9. (PAT.) Naczelny zarząd stronnictwa republikańskiego sprowadza do Stanów Zjednoczonych na czas kampanji wyborczej gubernatora Wysp Filipińskich płk. Teodora Roosevelta Jr., syna byłego prezydenta.

Krok ten uczyniono dlatego, ponieważ w masach amerykańskich utrwaliło się zapatrywanie, że kandydat stronnictwa demokratycznego, gubernator nowojorski Franklin Roosevelt

jest spadkobiercą ideałów politycznych zmarłego wielkiego prezydenta.

Mimo to, że prezydent Roosevelt był republikaninem, a Franklin Roosevelt jest demokratą, nazwisko to posiada w Stanach Zjednoczonych zupełnie nieprzearty urok i niewątpliwie doda w listopadowych wyborach mnóstwo głosów Franklinowi Rooseveltowi.

Niedzielną atrakcją

Ogromne zainteresowanie jubileuszowymi zawodami „Warty”

Zapowiedź wielkiego jubileuszowego czwórmeczu lekkoatletycznego „Warty” w niedzielę o godz. 15,30 na boisku przy ul. Rolnej, wzbudziła wielkie, zresztą zupełnie zrozumiałe, zainteresowanie. Nie często bowiem zdarza się okazja ujrzenia tak doborowej stawki polskich lekkoatletów, jak ta, którą zobaczymy w trzynastu niedzielnych konkurencjach.

Wszystkie konkurencje zapowiadają się bardzo emocjonująco, a kluby biorące udział w meczu, t. j. „A. Z. S.” Warszawa, „Cracovia” Kraków, „Stadion” Królewska Huta i „Warta” stawiają do każdej konkurencji po jednym zawodniku. Zwycięstwo przynosi 5 punktów, drugie miejsce — 3, trzecie — 2 i czwarte — 1 pkt.; sztafety punktuje się podwójnie.

Aby uniknąć natłoku przy kasach, zaleca się zaopatrzyć w bilety o bardzo przystępnych cenach w przedsprzedaży w firmie „Camera” (ul. Fr. Ratajczaka) lub też od godz. 9 do 14 i od 16 do 19 codziennie w sekretariacie „Warty” (Al. Marcinkowskiego 26).

Zawody powyższe będą równocześnie eliminacją w celu uzupełnienia naszej reprezentacji narodowej na mecze międzypaństwowe w końcu miesiąca z Czechosłowacją, Austrią i Węgrami.

Przepowiednia pogody na piątek:
W dalszym ciągu pogodnie i ciepło.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,91 zł.; w Gdańsku na Warszawie 8,92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211,30 zł., gotówka 209,50 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173,36 zł. gotówka 173,02 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 8. 9. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny transakcyjne	
Zyto 15 tonn par. Pcznań	16,30
Usposobienie spokojne.	
Ceny orientacyjne	
Zyto nowe, zdrowe suche	15,80—16,10
Usposobienie spokojne.	
Pezenica nowa zdrowa sucha	25,00—26,00
Usposobienie stałsze.	
Jęczmień 64—66 kg	15,75—16,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68 kg	16,25—17,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	19,00—20,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	12,50—13,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	25,25—26,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	40,00—42,00
Usposobienie stałsze.	
Otreby żytnie	8,75—9,00
Otreby pszenne	9,00—10,00
Otreby pszenne (grube)	10,00—11,00
Rzepak	34,00—35,00
Rzepak zimowy	32,00—34,00
Groch Victoria	20,00—24,00
Groch Polgera	28,00—30,00
Mak niebieski	65,00—72,00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 120 tonn, pszenicy 158 tonn, jęczmienia 55 tonn, otrab żytnich 35 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 8. 9. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona; dokonano liczniejszych transakcyj, przyczem prawie cały ruch koncentrował się w 8 proc. listach dolarowych oraz 4 proc. Pozn. listach zast. konwert. Pożyczki państwowe zwiększały w dalszym ciągu, mianowicie 5 proc. Poż. konwers. notowała 41,50 proc. przy wielkim braku materiału, 4 proc. Premj. dol. 48¼, 4 proc. Poż. inwest. 98.— oraz 3 proc. Poż. bud. 38¼ w placeniu. W papierach lokacyjnych P. Z. K. które jak wżej wymieniono, były w ożywionych obro-

tach, dokonano największych transakcyj 8 proc. listami dol. starami po 56—55 oraz 8 proc. listami dol. amort. po 51¼ w transakcjach. Natomiast 4 proc. listy zastawne konwert. ofiarowano po 29.— w większych obrotach. W końcu robiono transakcje 6 proc. listami żytnimi po 12¼.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych handlowano Bankiem Polskim po 100.— w oddaniu, jednakże pod koniec giełdy były w zaofiarowaniu po 95.— H. Cegielskim obracano po 20.— w transakcjach, natomiast poszukiwano Dr. R. Maya po 12.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 41¼% P.
8% obligacje m. Poznania z 1926 r. 92% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 56.— 55% +
8% listy dolarowe w złocie amort. P. Z. K. 51¼% +
4% listy zastawne konw. P. Z. K. ostempl. 29% O.

(Kurs w złotych)

4% Poż. premj. dolar. s. III 5 dol. 48,25 P.
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12,25 O.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 98.— P.
3% Poż. budowlana s. I 38,50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 100.— O.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 20.— +
Dr. Roman May I em. zł. 12.— P.
Tendencja ożywiona.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 8. 9. 1932 r.

Pszenica march. 76 kg	210,00—212,00
Tendencja słabsza.	
Pszenica past.	197,00—200,00
Tendencja słabsza.	
Zyto march. 71—72 kg	161,00—163,00
Tendencja mocniejsza.	
Zyto z okolic Warty, Noteci i mecklemb. 72—73 kg.	172,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień browarowy	176,00—186,00
Tendencja spokojniejsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	169,00—175,00
Tendencja spokojniejsza.	
Owies march.	139,00—144,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	25,00—30,25
Tendencja ledwo utrzymana.	
Mąka żytnia	21,80—24,25
Tendencja ledwo utrzymana.	
Otreby żytnie	8,25—8,75
Tendencja stała.	
Otreby pszenne	9,85—10,30
Tendencja mocniejsza.	
Groch Victoria	21,00—24,00
Groch pastewny	14,00—17,00
Wyka	17,00—20,00
Kuchy lniane	10,60—10,70
Kuchy z orzecha ziemnego	11,70
Kuchy mielone (mączka)	11,90
Wytłoki suche	9,20—9,50
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	11,20—11,40
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	12,00—12,20
Ziemiaki jad. białe	1,20—1,30
Ziemiaki odenwald. nieb.	1,30—1,40
Ziemiaki jad. żółte okrągłe	1,40—1,60
Ziemiaki jad. żółte, długie	1,70—1,90
Ziemiaki fabryczne za funt w fg. 8 fr. fabryka.	

Ogólna tendencja niejednolita.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 8. 9. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	123,70	124,01	123,39
Holandja	358,50	359,40	357,00
Londyn	31,12—31,13	31,29	30,98
Nowy Jork czek	8,92	8,94	8,90
Nowy Jork kabel	8,925	8,945	8,905
Paryż	34,95	35,04	34,86
Praga	26,41	26,47	26,35
Szwajcaria	172,25	172,68	171,82
Berlin	212,00		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.	39,50—39,25
4% poż. inw.	102,00—101,50
4% poż. inw. szt. ser.	10 75
5% poż. konw.	42,00—43,00
4% poż. dolarowa	49,25—49,75
6% poż. dol.	56,00
7% poż. stabil.	56,00—56,25
10 procentowa kolejowa	100,00

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	92,00—93,00
Chodorów	85,00
W. T. F. Cukru	23,00—23,50
W. T. K. Węgla	24,50—23,50
Lilpop	16,75—15,75
Ostrowieckie s. B.	33,00—31,00
Starachowice	12,00—11,00

Tendencja słabsza.

Giełdy zbożowo-towarowe

Warszawa, 7. 9. Zyto 16,75 — 17, pszenica jednolita 28,50 — 29, pszenica zbierana 28 — 28,50, owies jednolity 16,50 do 17, owies zbierany 15,25 — 15,75, jęczmień na kaszę 16 — 16,50, jęczmień browarny 17,50 — 18,50, groch polny jadalny 27 — 30, groch Wiktorja 27 — 30.

Choroba Rostworowskiego

Kraków, 8. 9. (Tel. wł.) Zdrowie Rostworowskiego nieco się poprawiło. Jakkolwiek poeta ma od 4 dni silną gorączkę. Stan jego jest bardzo poważny, ale nie beznadziejny. Rostworowskiemu zalecono wyjazd zagranicę na kurację.

Zmiany w administracji

Warszawa, 8. 9. (Tel. wł.) W związku z nominacją pułk. Kostka-Biernackiego na wojewodę poleskiego zwracają uwagę, że w najbliższym czasie mają wogóle nastąpić znaczne posunięcia na stanowiskach wojewodów i starostów. (w)

Warszawa w ciemnościach

Warszawa, 8. 9. (Tel. wł.) Z powodu nadmiernych opłat elektryczności wybuchł wczoraj powszechny strajk konsumentów elektryczności. Miasto było pogrążone w ciemnościach. Strajk nie objął jedynie aptek, szpitali i drukarni gazet. (w)

Powrót Hindenburga

Berlin, 8. 9. (PAT.) Prezydent Hindenburg wyjechał wczoraj wieczorem z Neudeck do Berlina. Przyjęcie prezydium Reichstagu wyznaczone zostało definitywnie na piątek. Oczekują, iż obecnie rozstrzygnie się ostatecznie los Reichstagu.

Parlament francuski

Paryż, 8. 9. (Tel. wł.) Według doniesień „Matin” uchwalono na wczorajszym posiedzeniu rady ministrów zwołać parlament na dzień 16 bm. Na porządku obrad ma się znaleźć projekt ustawy o konwersacji rent.

Pociąg wpadł na parowóz

Kępno, 8. 9. (PAT.) Na stacji kolejowej w Zabkovicach w pow. wieluńskim wpadł pociąg pośpieszny na stojący na torze parowóz.

Z pasażerów nikt nie został zraniony, jedynie kierownik pociągu pośpiesznego Bronisław Konrad i kelner wagonu restauracyjnego odnieśli obrażenia. Przerwa w ruchu trwała godzinę. Parowozy są lekko uszkodzone.

Uratowany jacht

Londyn, 8. 9. (PAT.) Jacht spacerowy, mający na pokładzie 500 wycieczkowiczów, odbywających wycieczkę wokół wyspy Wight zaczął tonąć, lecz został uratowany przez inny statek, który pospieszył mu z pomocą i przyholował go do portu. Z pasażerów nikt nie ucierpiał.

Dziś rozpoczyna się ciągnięcie V-tej klasy 25-tej Polskiej Państwowej Loterii Klasowej.

Jeszcze dziś możecie nabyć los.

Pamiętajcie, że należy otworzyć furtkę szczęściu.

dw 1 100

DIALOG O POMYSTACH P. V. PAPENA

A.: — Cóż to takiego, drogi Panie B., wykombinował kanclerz von Papen, celem usunięcia bezrobocia i ożywienia życia gospodarczego w Niemczech? Coś tam gazety pisały o 2 miliardach marek, które rząd Rzeszy zamierza zmobilizować przy pomocy „bonów podatkowych”, ale doniesienia telegraficzne tak były niejasne, że niczego nie zrozumiałem. Czy zna Pan szczegóły planu papenowskiego?

B.: — I owszem!

A.: — A więc przedewszystkiem: czy w Niemczech będzie inflacja?

B.: — Tego zgóry nie można przewidzieć, ale sam fakt możliwości „zaistnienia” inflacji świadczy o śmiałości planu v. Papena. Istotnie, kanclerz ryzykuje. Już samo założenie, z jakiego v. Papen wychodzi, jest ryzykowne.

A.: — A mianowicie?...

B.: — Przesłanka, na której „jednolatką” niemiecka się opiera brzmi: świat doszedł do „dna kryzysu”; teraz może być już tylko lepiej; będzie zaś lepiej, gdy wstrzyma się proces deflacyjny i życiu gospodarczemu da silny impuls, aby je ożywić.

A.: — Brawo, brawo, ale co w tem wszystkim pomogą „bony podatkowe”?

B.: — Otóż właśnie! Nazywa się to „bonami podatkowymi”, ale w rzeczywistości jest czemś w rodzaju pół-przymusowej pożyczki wewnętrznej. Oto szczegóły:

Kanclerz pragnie kołom gospodarczym udostępnić kredyty na podjęcie działalności inwestycyjnej. W tym celu każdy płatnik będzie otrzymywał (aż do 30 września 1933 r.) przy zapłacie zapadających podatków obrotowych, komunikacyjnych i realnych — bony podatkowe na pewną część zapłaconego podatku. A więc płacąc gotówką, płatnik otrzymuje częściowy zwrot pod postacią odpowiedniej ilości „bonów”. — Więc jest to swego rodzaju pożyczka przymusowa.

W latach 1934—38 będzie można bonami spłacać podatki państwowe. Ale, co najważniejsze, już teraz będzie można spieniężać owe bony, np. drogą lombardu w bankach, w szczególności w Banku Rzeszy.

P. v. Papen żywi nadzieję, że dzięki „bonom podatkowym” zwiększy podstawę kredytową przedsiębiorców o półto-

ra miljarða marek, która to suma zostanie zużyta na podjęcie działalności produkcyjnej, a więc i wzmożenie stanu zatrudnienia.

A.: — Hm, hm... P. v. Papen pozazdrościł Amerykanom ich pomysłów inflacyjnych! Jego projekt jest wprawdzie subtelniejszy, od koncepcyj „Reconstruction Finance C-o” i t. p., ale i kanclerz niemiecki nie na to nie poradzi, gdy przedsiębiorcy niemieccy, podobnie jak ich koledzy amerykańscy, nie poddadzą się oficjalnemu optymizmowi, wsadzą „bony podatkowe” do portfeli i z założeniami rękoma nadal czekać będą na poprawę położenia i... termin płatności bonów!

B.: — Słusznie! W takich warunkach plan spaliłby na panewce. Jest i drugie niebezpieczeństwo, to mianowicie, że Bank Rzeszy może znaleźć się w konieczności lombardowania setek milionów „bonów”, t. j. wydawania banknotów wzamian za nie...

A.: — ...co spowodowałoby konieczność zwiększenia obiegu pieniężnego, czytając: inflację!

B.: — Istotnie, w tem właśnie sęk. Natomiast, jeśli chodzi o zachęcenie przedsiębiorców do przelamania obecnego zastoju, to rząd Rzeszy oprócz „bonów” wciska im w ręce premje za każdego nowoprzyjętego pracownika (400 marek rocznie). Gabinet p. v. Papena przeznaczą na ten cel 700 milj. mk., co ma pozwolić na zatrudnienie około 1 3/4 miliona pracowników.

A.: — Czy zdaniem Pana, koniec końców, plan Papena może się udać?

B.: — Może tak, może nie... Wszystko, zdaniem moim, zależy od oddźwięku, jaki plan ów wywoła wśród niemieckich kół gospodarczych. Jeśli doda im odwagi, jeśli pobudzi ich do życia, to maszyna produkcyjna może ruszyć z miejsca. Ale nawet wówczas nad gospodarstwem niemieckim wisieć będzie zmora niepewności: a nuż wyprzedziliśmy resztę świata, a nuż wyrwali się jak Filip z Konopi? Ocknięcie się z masowej „psychozy sztucznej pomysłowości” może być b. przykre i wysoce niebezpieczne...

A.: — Ano, p. v. Papen postąpił zgodnie z niemieckim przykazaniem: „Kto nie ryzykuje — ten traci”.

Żydzi przeciw Anglii

W dniu 28 sierpnia rozpoczęła w Wiedniu obrady t. zw. piąta oświatowa konferencja sjonistów - rewizjonistów. Program tej grupy, skupiającej głównie młodzież, polega na nawrocie do teorii dr. Herzla (rewizjonizm), że zagadnienie żydowskie w świecie da się rozwiązać jedynie przez skupienie Żydów w Palestynie w jej granicach historycznych. Jednym z głównych przywódców tej grupy jest Wulf Zobotnik, zamieszkały obecnie w Paryżu. Wstępna mowa na tej konferencji wygłosił wymieniony Zobotnik na temat: „Stan sjonizmu i zadania związku rewizjonistów”.

„Obecne położenie światowego żydostwa charakteryzuje ostateczne załamanie się wszystkich możliwych planów rozwiązania zagadnienia żydowskiego poza ramami sjonizmu. Pozostaje jedynie hasło: państwo żydowskie. Kilka milionów Żydów musi w najbliższej przyszłości opuścić główne obszary nędzy żydowskiej i wytworzyć w Erec Izrael narodowe życie państwowe...”

Kto przeskądza urzeczywistnieniu tego planu?

„Istotną przeszkodą do urzeczywistnienia tego zadania jest polityka władzy mandatowej” (t. j. Anglii).

Zachowanie się Anglii w stosunku dożydostwa, wobec którego to państwo oficjalnie zobowiązało się utatwić wytworzenie państwowości żydowskiej, jest nieetyczne. Ono

„stanowi to niebezpieczeństwo dla żydostwa, dla Europy i dla całej cywilizacji. Ten fakt musi być obecnie wyjaśniony całemu światu...”

Dlaczego dla Europy i dla cywilizacji? Dlatego, że Anglia

„wzmaga siły nietylko przeciwżydowskie, a nawet siły przeciwuropejskie, i to zarówno w Erec Izrael, jak i na całym Wschodzie...”

O metodach walki z Anglią zdecydowały samy Żydzi. Jedną z ważniejszych form walki będzie petycja, podpisana przez setki tysięcy Żydów, zwrócona do międzynarodowych czynników o oddanie żydostwu Erec Izrael. Czy żydostwo zwycięży opór Anglii?

„Wierzmy święcie, że jakkolwiek Anglia jest wielkim mocarstwem, a my nie posiadamy środków przymusu, jednak w tej walce, my, Żydzi, jesteśmy silniejsi, gdyż występujemy do walki o sprawę sprawiedliwą i humanitarną...”

P. Zobotnik nie uwzględnił, że Anglia musi liczyć się z opinią świata muzułmańskiego i nie może pojąć po linii żądań żydowskich, naraziłaby bowiem na szwank swoje stanowisko, zarówno na Bliskim jak i na Dalekim Wschodzie. W tym pochodzie na Palestynę żydostwo może zmobilizować przeciwko sobie nietylko Arabów palestyńskich, lecz cały świat muzułmański.

Gesamtüberblick über die polnische Presse.

Redaktion: Berlin C. 25, Alexanderstraße 3—5

Jak ostatnio stało się wiadomem, ustąpił w Berlinie, z zajmowanego stanowiska, kierownik policji politycznej tamtejszego prezydium policji, Goehrke, który przed i w czasie wojny był zastępcą prezydenta policji w Poznaniu, Goehrke jest twórcą periodyku zatytułowanego „Gesamtüberblick über die polnische Presse” (nagłówek tego pisma dostępnego tylko dla pewnych urzędów pruskich reprodukuje my powyżej) i zawierającego w doświadczeniu tłumaczeniu artykuły gazet polskich, odnoszące się do politycznego życia Polaków w Niemczech i w Gdańsku. W posiadanym przez nas

egzemplarzu cytowane są następujące pisma polskie: „Katolik Codzienny” (Bytom), „Naród” (Herne), „Dziennik Berliński”, „Gazeta Olsztyńska”, „Kurjer Poznański” i „Polonia” (Katowice). Berlińska policja polityczna, ośławiony oddział „IA”, kładzie specjalny nacisk na działalność Polaków, obywateli niemieckich, i w wydawnictwie swoim, które nieraz ukazuje się trzy razy na tydzień, denuncjuje ich przed poszczególnymi władzami pruskimi, które z „Gesamtüberblicku” dowiadują się, co przywódcy Polaków w Niemczech mówią, piszą i czynią. S. B.

Z Obozu Wielkiej Polski

Rocznica istnienia placówki opalenickiej

Dnia 4 bm. odbył się w Opalenicy uroczysty obchód pierwszej rocznicy istnienia tamtejszej placówki O. W. P.

Młodzi z placówki Opalenica jak i delegacja placówek: Nowego Tomyśla, Uścieńca, Wojnowic, Buku i Troszczyzna, zebrał się o godz. 9,30 na sali Domu Katolickiego, gdzie nastąpił raport poszczególnych placówek. Odebrał go kierownik placówki Opalenica, kol. Primke.

Raport wykonał 237 członków Obozu Wielkiej Polski i 45 kandydatów. Po raporcie Młodzi wyruszyli dwójkami do kościoła, ponieważ zezwolenia na pochód, pomimo złożenia wniosku, placówka nie otrzymała. Po wysłuchaniu mszy św. wrócili członkowie na salę zebrań, gdzie o godz. 12 rozpoczęło się uroczyste zebranie. Przewodnictwem jego objął delegat grodzkiego i powiatowego wydziału O. W. P. p. Feliks Holasz z Poznania. Po zagajeniu zebrania powiata on licznie zebranych obywateli oraz delegatów powiatowych wydziałów O. W. P. z Nowego Tomyśla i Grodziska. Chór placówki Opalenica pod batutą kol. Linusza Geislera zapoczątkował uroczystość odśpiewaniem pieśni „O Ziemi Ojców” poczem p. Mańczak zadeklamował wiersz p. t. „My rycerze”.

P. Zygmunt Łamaszewski, referent z Poznania wygłosił referat p. t. „Rocznica”. Referat ten trafił głęboko do serc zebranych, czego dowodem były częste oklaski. W dalszym ciągu p. Feliks Holasz omówił w swoim bardzo treściwym referacie historię Polski. W czasie referatu przybył referent organizacyjny grodzkiego i powiatowego wydziału p. Bogusław Kalczyński, któremu po skończonym referacie p. Holasz zdał raport.

P. Kalczyński przemówił w krótkich i dobitnych słowach do kandydatów, poczem odebrano od nich przyrzeczenie i udekorowano „szczerbcami Chrobrego”.

Po ukończeniu dekoracji zabierali głos kierownik powiatowego wydziału z Nowego Tomyśla, p. Mańkowski Franciszek, członkowie powiatowego wydziału z Grodziska, pp. Frankowski i Wawrzyniak, oraz członek Stronnictwa Narodowego z Opalenicy, p. Malikiewicz.

Zebrań zakończono okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, przywódcy Obozu Wielkiej Polski Romana Dmowskiego i odśpiewaniem hymnu Młodych, poczem pod głębokim wrażeniem wszyscy zebrani opuścili salę.

Pierwsi emeryci z Z. U. P. U.

Od nowego roku 1933 Z. U. P. U. znacznie wypłacać pierwsze emerytury tymubezpieczonym, którzy ukończyli lat 65.

Niezależnie od otrzymywanej renty, emeryt może zarabiać nadal — na-

wet więcej, niż renta jego wynosi. Emerytur starczych Z. U. P. U. wypłacać będzie od 1 stycznia około 1000.

Drugą kategorię ubezpieczonych, którzy korzystać będą z dniem 1 stycznia 1933 roku ze świadczeń emerytalnych Z. U. P. U., stanowią inwalidzi pracy. Ci pobierać będą rentę inwalidzką, jeżeli Z. U. P. U. stwierdzi, że ubezpieczony stracił więcej, niż 50 proc. zdolności do wykonywania swego zawodu.

Współzawodnictwo kobiety

Ostatniemi czasy napływ kobiet do wszelkiego rodzaju warsztatów pracy jest stosunkowo znacznie większy, a niżeli mężczyzn. Jeżeli wziąć ostatnie pięćdziesiąt lat, to od r. 1927 liczba mężczyzn, utrzymujących się z pracy najmniejszej wzrosła do chwili obecnej o 11,7 proc. (z 1548 tys. do 1729 tys.), gdy kobiet o 16,3 proc. (z 664 do 772 tys.) Przytem okazuje się, że bezrobocie wśród mężczyzn stale jest większe, aniżeli wśród kobiet. Tak więc na 100 mężczyzn i kobiet, żyjących z pracy najmniejszej, w r. 1927 bezrobotnych było mężczyzn 9, kobiet 8, w r. 1928 — 8 i 5, w r. 1929 — 5 i 4, w r. 1930 — 7 i 6, w r. 1931 — 12 i 8 i w r. 1932 — 14 i 8. Dla poszczególnych dzielnic stosunki układają się w ten sposób, że w woj. centralnych mamy 16 bezrobotnych mężczyzn i 12 kobiet — 16 i 6 i w południowych — 10 i 2. Dysproporcje są wręcz rażące, a zwłaszcza w dzielnicach zachodniej, a więc przedewszystkiem na Śląsku, gdzie bezrobocie poczyniło największe spustoszenia.

Proste arytmetyczne obliczenie dowodzi, że gdyby kobiety zastąpiły mężczyznami, to nietylko nie byłoby bezrobocia wśród mężczyzn, ale nawet odczuwanoby pewien — i to dość znaczny — brak rąk roboczych.

Oczywiście jest to niemożliwe, każdy bowiem ma prawo do pracy, a kobieta staje się poważnym konkurentem nietylko dlatego, że może i chce wogóle pracować, ale przedewszystkiem dlatego, że jest ceteris paribus mniej wymagająca. W okresie kryzysu jest to względ nader ważny i nawet do pewnego stopnia, jak widzimy, decydujący. Dzieje się tak nietylko w dziedzinie pracy fizycznej, ale i biurowej. Tak np. stanowiska gorzej płatne, do 200 zł miesięcznie, obsadzone są przez mężczyzn w ilości 9,4 proc. ich ogólnej ilości kobiet zaś — 17,6 proc., od 200 do 400 zł — mężczyźni 31,6 proc., kobiety — 40,6 proc., i 400 do 600 zł — mężczyźni 27,3 proc., kobiety — 29,9 proc. Tym sposobem lepiej płatne stanowisko pozostaje dla mężczyzn 31,7 proc., dla kobiet tylko 11,9 proc. Nic dziwnego, że kryzys ruguje przedewszystkiem droższego pracownika, a na tem tracą mężczyźni, zyskują kobiety.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Strajki

W okresie kryzysu gospodarczego niema strajków, — oto powiedzenie, zasadniczo nie pozbawione słuszności, któremu jednak ostatnie wypadki jak gdyby zadawały kłam. Mimo bowiem trwania przesilenia gospodarczego mieliśmy ostatnio wzgl. mamy strajki w Warszawie, Łodzi, zagłębiu naftowym i Gdyni, nie licząc pomniejszych

wypadków masowego porzucenia pracy.

Przez ciekawość zajrzeliśmy do statystyki strajkowej i stwierdziliśmy, że — istotnie — w czasie dobrej konjunktury strajki są zjawiskiem częstszym, niż w latach „chudych”, jak to wynika z następującej tabeli:

	1927	1928	1929	1930	1931
Liczba strajków	623	776	505	322	342
Liczba strajkujących	235.543	354.498	218.436	50.399	102.408
Udział w strajkach udanych wzięło	14.593	56.324	24.239	9.085	54.005

Powyższa tabelka jest b. ciekawa. Widzimy nie tylko, że ogólna ilość strajków i liczba strajkujących spada, ale i stwierdzamy, że w r. 1931 więcej niż połowa strajkujących odniosła zwycięstwo! Jest to efekt dla warstw robotniczych nadzwyczajny, bowiem w dawniejszych latach ogromna większość strajków kończyła się fiaskiem dla pracowników, jak to zresztą wyraźnie rzuci się w oczy w dolnej pozycji powyższej tabelki.

Czem wytłumaczyć zjawisko powodzenia akcji strajkowych w r. 1931? Ano, mamy wrażenie, że przywódcy związków robotniczych, dając inicjatywę porzucenia pracy, dobrze musieli sobie zdawać sprawę ze słuszności swych motywów. W przeciwnym bowiem razie, nie będąc pewnymi wyniku strajku, nie byłiby swych członków do niego namawiali i nie byłiby ryzykowali wyparcia ich przez strajków, których wszak pełno mamy wśród bezrobotnych. Innymi słowy: przywódcy związków zawodowych odważają się na wypowiedzenie strajku, gdy mają przekonanie, iż działają „na pewniaka”.

Słuszność naszego poglądu znajduje poniekąd uzasadnienie w dodatko-

wych kilku cyfrach. Oto np. na ogólną ilość 342 strajków w ub. roku 306 miało charakter wybitnie ekonomiczny (liczba strajkujących 93.226), zaś z pośród tych strajków — 116 wypadków masowego porzucenia pracy było spowodowanych chęcią wydobycia zaległych zarobków. Ta ostatnia kategoria motywów strajkowych nosi piętno wybitnie kryzysowe!

Chwała Bogu, przebieg strajków tegorocznych jest naogół spokojny. W Łodzi na przykład mimo, iż strajkujący, w liczbie kilku tysięcy, okupowali teren fabryczny (t. zw. strajk włoski), do ekscesów nie doszło. W zagłębiu naftowym również panuje spokój i istnieje nadzieja, że podobnie jak w Łodzi, strajk niebawem dobiegnie końca.

Nota bene, pewien znajomy, z którym rozmawialiśmy na ten temat, wyraził... żywe zadowolenie z racji ostatnich strajków. Dlaczego? zapytaliśmy:

„— Ano, bo strajki są zapowiedzią poprawy! Widocznie robotnicy poczuli w powietrzu korzystniejsze prądy, skoro występują z żądaniem podwyżki!”.

Ot, i optymista...

KRONIKA GOSPODARCZA

A więc jednak przymusowy kartel piwowski!

Od dłuższego czasu mówiono w kołach przemysłu piwowarskiego o pewnych tendencjach kartelizacyjnych. Rzecznikiem przymusowej kartelizacji był przedewszystkiem wielki przemysł piwowarski. Sprawie tej poświęciliśmy na łamach naszego piśma dużo uwagi, przestrzegając przed dalszą ingerencją państwa w stosunki wytwórcze. Obecnie dowiadujemy się z Warszawy, że pomysł o przymusowej kartelizacji znalazły przychylny oddźwięk w kołach rządowych.

W ciągu października br. ma się ukazać ustawa o uregulowaniu stosunków w przemyśle piwowarskim, na podstawie której minister przemysłu i handlu powoła przymusową organizację tego przemysłu. Według tego projektu, kartel wyznaczałby każdemu browarowi roczny kontyngent

sprzedaży piwa na podstawie przeciętnej sprzedaży z lat 1929, 1930, 1931. Oficjalna nazwa kartelu brzmiałaby: „Biuro kontroli browarów w Polsce”. Kartel poza kontyngentowaniem sprzedaży piwa zajmowałby się ustalaniem warunków i stosunków kredytowych z odbiorcami, oraz regulowaniem wszelkich sporów. Zgromadzenie kartelu stworzył uprzywilejowane stanowisko dla kilku wielkich browarów kosztem 170 mniejszych warsztatów piwowarskich. Budzi to zrozumiałe zastrzeżenia gdyż zamyka raz na zawsze możliwości dalszego rozwoju mniejszych placówek. — Przeciwno projektowi wystąpił również Związek Restauratorów, wykazując, że kartel doprowadził niezawodnie do zwyżki cen piwa oraz znacznego zaostrzenia warunków kredytowych.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Podpisanie weksla w celu uzyskania kredytu.** Sąd Najwyższy ustalił następującą tezę interpretacyjną: „Kto drugiemu podpisał weksel w celu uzyskania kredytu nie może odeń żądać zwrotu tego wekslu w razie zaskarżenia go przez uprawnionego posiadacza wekslu”. W innej sprawie dot. ważności wekslu jako środka zabezpieczenia długów N. T. A. orzekł: „Weksel nie będąc surogatem pieniądza, nie stanowi środka umorzenia długu pokrytego wekslem, lecz jedynie środek zabezpieczenia, o ile strony nie umówiły się inaczej.

Z KRAJU

(k) **Dokoła obniżenia składek ubezpieczeniowych od nieszczęśliwych wypadków w przemyśle.** Związek Pracodawców na obszar woj. poznańskiego, T. Z. w Poznaniu, przedłożył min. pracy i opieki społecznej memoriał w sprawie obniżenia ogólnej sumy repartycyjnej za r. 1931, płatnej w roku bieżącym, za ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków w przemyśle. Ministerstwo nie uwzględniło propozycji bezwzględnego obniżenia sumy repartycyjnej, lecz przychyliło się do odroczenia 25 proc. składki ogólnej do roku 1932, licząc się z tym, iż tych 25 proc. przedsiębiorcy nie będą potrzebowali wogóle płacić, o ile tylko nowa ustawa ubezpieczeniowa będzie uchwalona na sesji jesienniej ciał ustawodawczych.

(k) **Wystawa orientacyjna próbek jęczmienia przedłużona** została do dnia 12 września r. b. włącznie. Wystawa znajduje się na sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Poznań, ulica Mickiewicza 33, I piętro. Wystawę zwiedzać można codziennie

z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 10-tej rano do 3-ciej po południu. Wystawa przeznaczona jest wyłącznie dla kupiectwa zbożowego i browarów. Znajduje się na niej zgóra 60 próbek jęczmienia, poabranych przeważnie wprost z pod młocarni, bądź z pierwszych, bądź z próbnych omłotów.

(k) **Sprzedaż piwa w sierpniu uległa dalszemu zmniejszeniu.** W sierpniu r. b. browary polskie sprzedały na rynku wewnętrznym 161 tys. hektolitrow piwa, czyli o 16,1 proc. mniej, aniżeli w sierpniu ub. r. Rozchód piwa w pierwszych 8 miesiącach r. b. wynosił 994 000 hektolitrow, co oznacza spadek w stosunku do odpowiedniego okresu 1931 r. o 31,3 proc.

(k) **Na rynku chmielarskim zwyżka.** W rozpoczętym obecnie sezonie chmielarskim daje się zaobserwować dość wyraźnie zwyżka cen na chmiel, wywołana ogólną tendencją światową, wynikającą z ograniczenia uprawy w związku ze spadkiem cen w latach poprzednich. Przyczynia się również do tego znacznie gorszy od spodziewanego stan zbiorów. Należy się spodziewać, że mocna tendencja dla chmielu na rynkach światowych utrzyma się przez czas dłuższy.

(k) **Niepomyślne widoki na eksport ziemniaków do Marokka.** Według informacji Państwowego Instytutu Eksportowego konjunktura na eksport ziemniaków do Marokka w tej chwili jest niepomyślna ze względu na konkurencję hiszpańską, która oferuje odmiany wcześniejsze w cenie 20 kilku franków c. i. f. Casablancas. Możliwość eksportu dla polskich ziemniaków zaistnieje dopiero późną jesienią, kiedy ustana dostawy w Hiszpanji i na rynku marokkańskim nastąpi wydatna zwyżka cen.

Fragment z uroczystości otwarcia konferencji w Stresa. Przewodniczący, p. Jerzy Bonnet czyta swe przemówienie inauguracyjne.

Z ZAGRANICY

(z) **38 milionów Rm. pasywów — 906.000 aktywów!** Sensacją w kołach gospodarczych Niemiec jest krach banku Michaela w Berlinie. Sąd handlowy ogłosił z 5 bm. otwarcie konkursu, ponieważ prowadzone ostatnio pertraktacje o przyciągnięcie kapitałów zagranicznych nie dały pozytywnych wyników. Zebranie wierzycieli odbyło się w nastroju niezwykle burzliwym, gdyż ujawniło ono szereg nadużyć i uchybień. Największą sensacją wywołał fakt, że na sumę około 38 milj. marek pasywów znalazło się zaledwie 906.000 marek aktywów i że główny akcjonariusz banku Jakob Michael uciekł zagranicę. Bank ten należał do tworów okresu inflacyjnego i popierał rozbudowę szeregu koncernów przemysłu chemicznego i metalowego.

(z) **Zadłużenie rolnictwa niemieckiego.** Ogólne zadłużenie niemieckiego rolnictwa, wynoszące jeszcze w lipcu ub. r. 12,2 miliardów Mkn. zmniejszyło się w pierwszym półroczu r. b. o dalsze 132 milj. Mk. i wyraża się obecnie w cyfrze 11,64 miliardów Mk. W r. 1931/32 dla uzyskania równowagi gospodarczej umorzono rolnictwu 0,5 miliardów marek długów.

(z) **Chcą osuszyć zalew wiślany.** Na jednym z ostatnich posiedzeń Wschodnio-Pruskiej Izby Handlowej i Przemysłowej w Królewcu dyskutowano nad projektem osuszenia zalewu wiślanego. Zgromadzenie uchwalilo domagać się przedłożenia szczegółowych planów i kosztorysów. Naogół odnoszono się przychylnie do wspomnianego projektu.

(z) **15 proc. zwyżka futer na aukcjach w Leningradzie.** Na odbytych w końcu sierpnia aukcjach futrzanych w Leningradzie dało się zauważyć znaczne ożywienie, które wywołało zwyżkę cen wszystkich prawie dostarczonych na aukcję futer. Ogólne obroty wyniosły 1,7 milj. rubli. Szczególnie silne zapotrzebowanie ujawniło się na lisy, których sprzedano 10.000 sztuk. Największe obroty na aukcjach uskutečniły Anglicy, Amerykanie i Niemcy. Przeciwna zwyżka cen wyraziła się w granicach około 15 proc.

Krótkie informacje gospodarcze

— Na drugą połowę września organizuje się do Katowic ogólnopolski zjazd kupców - hurtowników węgla. Na zjeździe tym będzie omawiana kwestja unormowania zbytu węgla na rynku wewnętrznym.

— Cenę sprzedaną za spirytus oczyszczony do wyrobu wódek gatunkowych ustalono w wysokości 1.252 zł. 50 gr. za jeden hl. spirytusu 100 proc.

— Uroczyste otwarcie i pierwsze zebranie giełdy zbożowo-towarowej w Katowicach nastąpi 8 września br.

Start do wielkiego, dorocznego wycisgu pływackiego dla pań na jeziorze Ontario w Toronto, w Kanadzie. Dystans wynosi 18 km. Po raz trzeci odniosła zwycięstwo Marga ret Ravux.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Powrót do kraju naszych zwycięskich olimpijczyków

Dzisiaj cała drużyna olimpijska przybyła do Gdyni — Entuzjastyczne powitanie przy wystąpieniu na ląd z „Pulaskiego” — „Niech żyje Kusy!” — Heljasz wraca do Poznania w nocy

Gdynia, 8. 9. (Tel. wł.) Według zapowiedzi dzisiaj rano o godz. 9 zawiązała do tutejszego portu statek „Pulaski” z naszą drużyną olimpijską na pokładzie.

Na Nabrzeżu Polskiem zebrali się tłumy publiczności, a w miejscu odgrodzonym przez policję ustawili się członkowie komitetu przyjęcia, delegacje i bardzo liczni przedstawiciele prasy.

Gdy statek zbliżył się do brzegu, rozpoczęło się na lądzie wznoszenie okrzyków, a na pokładach wymachiwanie chorągiewkami. W przeciagu kilku minut założono schodnię i nasza drużyna olimpijska zeszła na ląd. Gdy częściowo umilkły wiwaty, imieniem miasta Gdyni przywitał przybyłych kierownik Szacherski, poczem zabrał głos podpłk. Głabisz, prezes komitetu olimpijskiego. W krótkim przemówieniu podziękował drużynie za sukcesy, odniesione na drugiej półkuli i dodał, że obecnie czeka ją nowa praca, przygotowanie się do zawodów olimpijskich w Berlinie, gdzie za 4 lata znowu wystąpi, wzmocniony swe szeregi młodemi, nowymi siłami.

W odpowiedzi kpt. Baran, techniczny kierownik ekspedycji, oświadczył, że drużyna zawdzięcza swoje powodzenie jedynie krajowi, który czynnem i myślą nie odstępowal jej ani na chwilę. „Walasiewiczówna, Kusocińska, wioślarze, szermierze i lekkoatleci — powiedział — przemówili do nas amerykańskich jedynym zrozumiałym dla nich językiem: wyczynem sportowym”. Poczem zakończył trzykrotnym wzniesieniem okrzyku: „Polska!” a członkowie ekspedycji odpowiedzeli gromko: „Cześć, cześć, cześć!”

Ogólne zainteresowanie skupiło się na Kusocińskim, który podczas przemówień trzymał się zupełnie na uboczu. Opadnięty przez dziennikarzy, odpowiadał monosylabami, a na pytanie pewnej dziennikarki, jakie są jego wrażenia z zawodów olimpijskich oświadczył, że nie miał jeszcze czasu zdać sobie z nich sprawy. Zaraz potem podniesiono go do góry i triumfalnie, wśród żywiołowych okrzyków „Niech żyje Kusy!” niesiono dobre kilkadziesiąt metrów do miej-

Ujęcie dwóch spekulantów

Komisariat P. P. w Poznaniu przytrzymał niejakiego Józefa Witczaka, podającego się za Józefa Łyskowskiego. Nadto ujęto także Józefa Reformata. Obydwaj zajmowali się gorliwym werbowaniem w sposób oszukańczy członków do Polskiego Białego Krzyża. Poza tem zbierali różne składki. Ze względu na to, że zachodziło podejrzenie, iż Witczak i Reformata nabrać mogli różne osoby, przeto jest wskazane, aby wszyscy poszkodowani zwrócili się ze swemi pretensjami do wspomnianego komisariatu, ul. Skarbowska. (z)

Do popularnych haseł „rób coś — kup coś” dopisz
„LEC GDZIES”
i podróżuj
SAMOŁO TAMI.
Ruch codzienny.

zw 14 253

KALENDARZYK

Czwartek, 8 września 1932.

Słońce: wschód 5,15; — zachód 18,26; — długość dnia 13 godz. 11 min.
Księżyc: wschód 15,44; — zachód 21,57; — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według sprostżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 16 st. C., pogodnie, cisza. Ciśnienie atmosferyczne niskie 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 28 st. C., najniższa + 13 st. C.
Kal. rzk.: Nar. N. M. P.; jutro Georgonjusz Kal. słow.: Radosław; jutro Sobiebor

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka pod Białym Orłem. St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra.

scą, gdzie uformował się pochód, który w towarzystwie muzyki pomaszzerował głównymi ulicami miasta na dworzec kolejowy.

Po śniadaniu i wypoczynku nasi olimpijczyki wsiadli do zarezerwowanego wagonu i pośpiesznym pociągiem o godz. 12,22, żegnani nadzwyczaj serdecznie, pojechali do Warszawy. Zaznaczyć należy, że w drodze nadzwyczajnej kurtuazji władze celne nie dokonały rewizji bagażu olimpijczyków.

W Gdyni pozostał tylko Heljasz, który dzisiaj o godz. 19,05 jedzie wprost do Poznania.

ul. Półwiejska 1. — Apteka św. Marcina, ul. Ratajczaka 12. — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki 1.
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.
Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha 72.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

W innych dzielnicach aptek tam się znajdująca.

Pogotowie Leczarskie Zw. Lekarzy Zach. Polski (tel. 55-55), ul. Pocztowa 30, udziela pomocy lekarskiej we wszelkich wypadkach we dnie i w nocy.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Paczki żywnościowe — odbiór i doręczenie. W Poznaniu, Lesznie i Inowrocławiu mogą paczki żywnościowe być nadawane i odbierane tylko w urzędach pocztowo-tel., znajdujących się na dworcach kolejowych, a mianowicie w Poznaniu — w urzędzie p. t. Poznań 3, w Inowrocławiu — w urzędzie p. t. Inowrocław 2, a w Lesznie — w urzędzie p. t. Leszno 2. Natomiast doręczanie paczek żywnościowych odbiorcom do domu uskutecznić będą w Poznaniu — urząd pocztowo-telegraficzny Poznań 3, w Lesznie urząd p. t. Leszno 1, a w Inowrocławiu — urząd p. t. Inowrocław 1.

— * Wycieczka nad Polskie Morze Zw. Włkp. Kółek Wioślarek. Wycieczka wyrusza w dniu 10 bm. o godz. 3,40 z Kępna, o godz. 6,18 z Poznania, o godz. 8,06 z Inowrocławia i o godz. 8,46 z Bydgoszczy. — Przed wyjazdem zbiórka przy kasach kolejowych powyższych stacji wyjazdowych i zgłoszenie się do osób z zieloną kokardą, mających zbiorowe zniżki. Po przyjeździe do Gdyni zbiórka przed dworcem.

— * Gudze chwalcie, swego nie znacie. Pod powyższym hasłem organizuje Polskie Tow. Krajoznawcze wycieczki do miejscowości godnych zwiedzenia pod względem krajoznawczym, historycznym, zabytkowym lub przemysłowym. W niedzielę, 11 bm. odbędzie się wycieczka do Chodzieży, celem zwiedzenia słynnej z wyrobów artystycznych fabryki fajansu p. St. Mańczaka oraz malowniczej okolicy Chodzieży, obfitującej w lasy i jeziora. — Odjazd z Poznania o godz. 7,50. Zbiórka na dworcu głównym o godz. 7,30. Powrót do Poznania o godz. 20,47. Bilet kolejowy 3 klasy w obie strony — 7,10 zł (33½ proc. zniżki). Dla uzyskania zniżki kolejowej należy się zapisać na listę uczestników w „Orbisie”, pl. Wolności 9.

— * Koło Geografów, studentów U. P. udziela informacji w sprawie studjów nowowstępujących na geografję codziennie od godz. 17—18 w Zakładzie Geograficznym, ul. Wjazdowa 3. I p.

— * Pielgrzymka piesza do Dąbrówki Kościelnej wyrusza z Poznania dnia 10 bm. rano o godz. 6 z kościoła św. Małgorzaty na Śródcę. Powrót dnia następnego około godz. 21. Na koszty pielgrzymkowe płaci każdy uczestnik w drodze 50 groszy. Członkowie, którzy wylegitymują się książeczką członkowską — nie płacą kosztów. Zapisy na wozy w wysokości 5 zł od osoby przyjmuje sekretariat Tow. „Pielgrzym” w Poznaniu, ul. św. Józefa 5. — Małe paczki z żywnością zabiera się bezpłatnie na wóz — inne bagaże opłaca się od 50 groszy wwyż.

— * Ważne dla inwalidów wojennych. Dowiadujemy się, że stosownie do postanowień nowej ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim z dnia 17 marca 1932 r. Izba Skarbowa w Poznaniu rozesała w ostatnim czasie do wszystkich inwalidów wojennych (wojskowych) oraz osób, pozostających po inwalidach, którzy mają miejsce zamieszkania na terenie woj. poznańskiego i pomorskiego i którym obecnie przysługuje prawo do zaopatrzenia w myśl ustawy z 18 marca 1931 r., nowe dekrety zaopatrzeniowe, ustalające począwszy od 1 października 1932 r. wysokość zaopatrzenia pieniężnego, odpowiadającą stawkom wprowadzonym nową ustawą.

Wszyscy interesowani, którzy takich nowych dekretów do dnia 10 września br. nie otrzymali, winni we własnym interesie co rychlej zwrócić się do Izby Skar-

Pociąg wiozący olimpijczyków przybywa do Poznania o godz. 0,54.

S. B.

W Gdyni

Gdynia, 8. 9. (Balta). Pan prof. St. Marczuk złożył naszym olimpijczykom serdeczne gratulacje w imieniu znanej poznańskiej fabryki anodówek i baterij „Balta”, przyczem wręczył przy okazji chlubom sportu polskiego w upominku doskonale lampki „Liliput” oraz anodówki wyrobu fabryki „Balta”. nw 5260

owej o nadesłanie nowego przerachowania. Nie dotyczy to jednak tych inwalidów, którym wymierzona została renta na czas ograniczony, mianowicie do 31 sierpnia względnie 30 września br., gdyż dla osób tych zaopatrzenie nie może być przerachowane przed nadejściem ze starostwa odnośnej prolongaty prawa do poboru zaopatrzenia.

Zwraca się uwagę, że w nowych dekretach niejednokrotnie brak przyznania dodatku rodzinnego na żonę względnie na pełną ilość dzieci. Ma to miejsce w tych wszystkich wypadkach, gdzie brak jest w aktach rentowych odnośnych dokumentów ślubu względnie urodzenia. W wypadkach tych nie potrzeba wnosić formal-

KRATKI SĄDOWE

Za fałszywe obwinienie — Matkobójca — Kto zwinil śmierć dwóch robotników?

Z Kalisza donosi (mk):
Dnia 6 września w kaliskim sądzie okręgowym sądzoną była sprawa matkobójcy, Franciszka Szymańskiego z Piwoniec pod Kaliszem, który dnia 9 lipca rb. w czasie kłótni i bójki, wywołanej przez rodzinę na tle majątkowym, zastrzelił matkę swoją oraz postrzelił brata i bratową. Wyznaczona pierwotnie na dzień 30 sierpnia sprawa, została odroczone na wniosek obrońcy, domagającego się zbadania lekarskiego Szymańskiego.

W dniu ponownej rozprawy stawili się jako biegli: lekarz powiatowy dr. Stańkiewicz i dr. Solnik, którzy protokólnie orzekli, że Franciszek Szymański, w chwili tragicznego czynu, musiał mieć zmniejszoną poczytalność, i że nie mógł sobie zdawać w pełni świadomości sprawę z tego, co robił. Sąd biorąc pod uwagę okoliczności łagodzące, zwłaszcza, że bójka była wywołana przez najbliższą rodzinę oskarżonego, który był atakowany widłami, kijami itp., skazał Franciszka Szymańskiego: za zabójstwo matki w chwili niezwykłego podniecenia i zdenerwowania — na 5 lat więzienia, za usiłowane zabójstwo bratowej na 4 lata więzienia i za usiłowane zabójstwo brata swego na 3 lata więzienia, co przy zbiegu przestępstw zamienione zostało na łączną karę 5 lat więzienia, opłat sądowych w sumie 320 zł i powództwa cywilnego na 260 zł.

Gospodarz Augustyn Doering z Murowca pod Śremem zachodził w głowę, dlaczego syn jego, uczeń miejscowej szkoły powszechnej, otrzymywał zawsze za dawniejszego kierownika dobre świadectwa szkolne, a za p. Gajowczyka wciąż złe.

Zastanawiając się nad tem, doszedł do wniosku, iż złe noty dla chłopca powodowane są jakimś osobistym względami ze strony nowego nauczyciela. Dla tego napisał Doering list do Kuratorjum, w którym żali się na p. Gajowczyka i zarzuka mu, że zatrudniał uczniów przy robotach polnych, że katował dzieci, że używał ich do innych różnych robót, że naukę prowadziła jego nieletnia córka, a on wychodził, nie troszcząc się o szkołę. Wobec tak ciężkich zarzutów, stawianych nauczycielowi — nie pozostało nic innego, jak sprawę przekazać prokuratorowi.

Obrońca oskarżonego adw. K. Nowosielski usprawiedliwia swego mandanta, który, pisząc zażalenie, był sprawą przejęty i działał w rozgoryczeniu; do kierownika mógł ojciec

Uzucie przepelnienia, nieprawidłowa fermentację w jelitach, uczucie pełności i wzdęcia w wątrobie, zastoina żółci, bóle w bokach, ucisk w piersiach i bicie serca usuwa użycie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”, zmniejszając zbytnie przekrwienie mózgu, ucisk w oczach, sercu i płucach. Kadać w aptekach i drogerjach. nw 5253

nych odwołań, których załatwienie wymaga z natury rzeczy dłuższego czasu, lecz wystarczy przesłać Izbie Skarbowej — Wydział VI w Poznaniu — brakujące dokumenty, poczem bezzwłocznie nastąpi uzupełnienie wymiaru.

— * Bardzo dogodną pielgrzymkę do Częstochowy dla osób, nie mogących trafić wiele czasu, urządza Związek Sodalicyj Marjańskich w Poznaniu. Pielgrzymka trwać będzie tylko dwa dni, tj. w sobotę i niedzielę, 24 i 25 bm. Zgłoszenia do 15 bm. przyjmują zarządy wszystkich sodalicyj miejscowych i zamiejscowych oraz biuro Związku Sodalicyj Marjańskich Poznań, ul. św. Marcina 69 m. 17., tel. 24 00, codziennie od godz. 10 do 14. Opłaty za przejazd wraz z wpisowem wynoszą 15 zł w kl. III, 21 zł w kl. II.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Nowa placówka. Z dniem 1 bm. dokonano otwarcia przy ul. 27 Grudnia 20 pod firmą „Mechanika” nowoczesnej urzędzonej pracowni mechanicznej dla napraw maszyn biurowych wszelkich systemów, oraz kas kontrolnych. Właścicielami są znani na tutejszym gruncie fachowcy tej branży pp. Nowacki i Falkenstein. Nowej placówce „Szczęść Boże”.

— * Z targu. W dniu 7 bm. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 300—320 zł; 1 kg. ma-

mieć żal, bo zdaniem jego dzieci, na tak złe noty nie zasługiwały. Sąd natomiast był innego zdania. Zarzuty oskarżonego, jak wykazała rozprawa, nie odpowiadały rzeczywistości, nie stwierdzono bowiem w żadnym wypadku, aby to, o czem pisze Doering, zaistniało. Kierownik p. Gajowczyk dzieci nie katował, stosunki w szkole takie nie były, jak je przedstawił Doering. Zasądzono Doeringa na 4 tygodnie więzienia, gdyż świadomie obwinil niesłusznie kierownika szkoły. Karę oskarżonemu zawieszono na 3 lata. (z)

W dniu 6 bm. rozpoczęła się w toruńskim sądzie okręgowym rozprawa o spowodowanie śmierci z niedbalstwa robotników śp. Władysława Branickiego i śp. Jana Zielińskiego, zatrudnionych przy zakładaniu bocznicy kolejowej przy rzeźni miejskiej w Toruniu.

Na ławie oskarżonych zasiadli technik budowlany urzędu budownictwa nazimnego magistratu Wiktor Radomicki, przedsiębiorca budowlany i wykonawca muru przy rzeźni Stanisław Schmidt oraz wykonawca robót przy bocznicy kolejowej urzędnik kolejowy Czesław Jurkowski.

Przy rzeźni miejskiej postawiono ub. jesieni po stronie szosy Lubickiej murywany parkan. Pomiędzy parkanem a szosą założono później tor bocznicy kolejowej. Przy zakładaniu podkładów muru, który nie miał fundamentu przepisowej głębokości, runął dnia 12 grudnia na przestrzemi 25 metrów, przywalając 6 robotników, którzy nie zdążyli umknąć, przyczem 2 zostało zabitych a 4 potłuczonych.

Akt oskarżenia zarzuka Radomickiemu, że pozwolił na wykonanie budowy muru według planu niezatwierdzonego przez urząd wojewódzki oraz, że wykonanie należycie nie kontrolował. — Budowniczemu Schmidtowi zarzuka się, że mur wykonał niezgodnie z projektem, albowiem fundament zamiast na 85 cm założył tylko na 50 cm głębokości. Jurkowskiego wreszcie obwinia się o to, że bez pozwolenia władzy zwierzchniej podjął się wybudowania bocznicy kolejowej na terenie rzeźni, przyczem robotnicy jego, bez fachowego nadzoru podkopali świeżo postawiony mur, co spowodowało katastrofę.

Oskarżeni do winy nie przyznają się. Sąd po przesłuchaniu świadków, przystąpił do badania biegłych. Na wniosek prokuratora rozprawę odroczone celem powołania nowych rzeczoznawców.

ela mleczarskiego 3,20—3,60 zł; 1 kg. twarogu 0,70—1,00 zł; za litr śmietany 1,20—1,60 zł; mleka pełnego 20 groszy; za mendel jaj 1,20—1,30 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,60—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,40 do 2,00 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,40—2,20 zł; koziny 0,80—1,20 zł; smalcu 2,40—2,80 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 2,50—4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; indyk 3,00 zł; para kurcząt 2,00—3,50 zł; kaczka 1,80—4,00 zł; gęś 6,50—10,00 zł; para gołębi 1,00—1,10 zł; królik 1,30—1,60 zł; bażant 4,50 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2,80—3,20 zł; okonia 1,20—1,60 zł; lina 2,60—2,80 zł; karpia 2,00—2,40 zł; sandacza 4,00—4,60 zł; za 1 kg. węgorza 3,40—3,60 zł; suma 3,60 do 4,00 zł; miętusa 3,00—3,20 zł; leszcza 2,40 zł; białych ryb 2,00 zł. Za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej. Za mendel rąków płacono 0,50—3,00 zł.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; pepek marchewki 5—10 gr; kalarepy 10 gr; 1 kg szpinaku 40 gr; szcawiu 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pepek pietruszki 10 gr; 1 kg jarmużu 30—40 gr; 1 pepek cebuli 5 gr; za kalfior 0,10—0,60 zł; główkę salaty 3—5 gr; 1 mdl ogórków 15—25 gr; 1 kg bobu 30—50 gr; groszku w strączku 20—30 gr; pepek rzodkiewek 10 gr; 1 kg rabarberu 20—30 gr; 1 kg fasoli żółtej 30—50 gr; zielonej 15—30 gr; pomidorów 15—20 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 0,80 do 2,00 złotych; za 1 kg jabłek 0,40—1,00 zł; gruszek 0,40—1,00 zł; 1 kg. borówek 1,40—1,60 zł; 1 kg. śliwek 30—60 gr; winogron 1,20—2,00 zł.

Za grzyby 1 kg. grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; kurków (lisiczek) 60—80 gr; borowików 1,60—2,40 zł; maślaków 60 gr; pieczarek 0,60—0,70 gr; innych grzybów 50—80 gr.

Targ ożywiony. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Uratowanie samobójcy.** Onegdaj o godz. 20 skoczył do Warty na dzikiej plaży w Puszczykowie w zamiarach samobójczych pewien 40-letni mężczyzna. Desperat byłby dopiął swego zamiaru, lecz plusk w wodzie zwrócił uwagę kierownika plaży „Rusaika” p. M. Linkego, który zaraz też rzucił się tonącemu na pomoc. Ratunek z powodu ciemności nie był łatwy. P. Linke z narażeniem własnego życia mocował się na środku Warty z desperatem, aż na pomoc z łodzią przybył p. Antoni Kusz, który obydwoh wy-czerpanych przywiózł do brzegu. Samo-

bójca był już nieprzytomny. Zastosowa-no zabiegi sztucznego oddychania, poczem zjawił się z pomocą lekarz i pogotowie ka-sy chorych. Wyjaśniono, że kandydat na samobójcę p. N. zatrudniony był w firmie Bakon w Grodzisku, gdzie mu wymówiono posadę. Prawdopodobnie ta okoliczność spowodowała go do zamachu samobójcze-go. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Czyja to własność?** W V. komisa-rjacie znajdują się odebrane złodziejom następujące przedmioty: czarna mary-narka i kamizelka, 2 wierzchnie koszule, trzewiki, kapelusz itp. Zainteresowani mogą to sobie obejrzeć w komisariacie. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Za włamanie i kradzież.** W nocy na 6 marca włamano się do składnicy sportowej przy Walach Leszczyńskiego. — Złodzieje skradli dwa duże kartony, za-wierające puhary, paski, statuetki, żelony, piłki i ubrania sportowe, łącznie wartości 1200 złotych. Wdrożono natychmiast e-nergiczne dochodzenia i ustalono, że sprawcami włamania i kradzieży byli za-wodowi przestępcy, kilkakrotnie już kara-ni więzieniem: Henryk Bajon, Karol Szub-czyński i St. Leopold. Oni to łup rozdzieli-li między sobą i rozsprzedali go. Skra-dziony towar zanieśli chyłkiem do mie-szkania Józefa Kozłowskiego przy ulicy Marsz. Focha 135, gdzie mieszkał Lei-pold. Łup schowano w komórkę, o czem Kozłowsky nie wiedzieli. Wkrótce sprawa się wydała. Bajon, szofer Szubczyń-ski, technik budowlany Leopold, malarz Ludwik Adamski, oraz dwie osoby podej-rzane o pomoc, zostały oskarżone. Bajon nie stawiał się na rozprawę. Inni podsadni starali się osłabić zarzuty oskarżenia — Rozprawa wykazała winę Szubczyńskie-go, Leopolda i Adamskiego i sąd skazał dwóch pierwszych na 2 lata więzienia każ-dego, zaś Adamskiego na 6 miesięcy arez-sztu. Resztę oskarżonych uwolniono od kary. (z.)

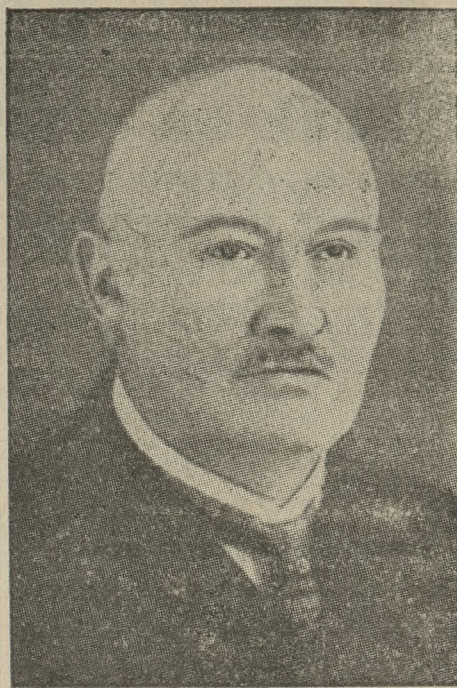
JARMARKI

— **Mogilno.** Jarmark kramny, na ko-nie i bydło odbędzie się we wtorek, 13 bm. Spęd była rogatego i zwierząt racicowych dozwolony.

— **Szamotuły.** Jarmark na konie i bydło odbędzie się w środę, dnia 14 bm.

— **Srem.** Jarmark ogólny, tj. na ko-nie, bydło, produkty rolne i towary kram-ne, odbędzie się w Sremie we wtorek, dn. 20 bm. Nieograniczony spęd była raci-cowego dozwolony.

Ś. p. M. Żoldakiewicz

W nocy na środę 7 bm. zmarł w szpitalu miejskim w 66 roku życia śp. Maksymilian Żoldakiewicz, zecer-linotypista, który od szeregu lat praco-wał w naszym wydawnictwie.

Zmarły śp. Maksymilian Żoldakie-wicz obchodził 11 października 1930 r. jubileusz 50-lecia swej pracy zawodowej. W naszym wydawnictwie zajęty był w latach 1906 do 1914 a powtórn-ie od 1925, odkąd pracował aż do końca swego żywota. W gronie swych kolegów cieszył się Zmarły niezwykłą popularnością i poważaniem, a dla swych zalet osobistych był od wszyst-kich wysoko ceniony.

Śp. Żoldakiewicz był dzieckiem miasta Poznania i miastu swemu z drobnymi tylko przerwami pozostał wiernym przez całe swoje życie. Pracę zawodową rozpoczął w 1880 r. w ówczesnej drukarni J. Kraszewskiego w Poznaniu. Po wyuczeniu się, pracował w różnych miejscowych dru-karniach, raz tylko wydalając się w celu odbycia służby wojskowej do Berlina. Krótko też pracował w „Dzienniku Kujawskim” w Inowrocławiu, poczem już stale przebywał w Poznaniu.

W Drukarni Polskiej Sp. Akc. praco-wał od 1925 r. aż do ostatniej chwili. Znany on był nie tylko ze sumienn-ości i obowiązkowości w pracy, ale także z swego łagodnego, jowialnego usposobienia wobec kolegów. Człon-kiem Stowarzyszenia Drukarzy był Zmarły od 1925 r. W pracy zawodowej odznaczał się pilnością i przy-kładnością.

Od dwóch tygodni śp. Żoldakie-wicz poważnie zaniemógł i musiał przerwać pracę, którą szczerze pokochał, by leczyć swe nadwątlone zdro-wie, co jednak okazało się już nie-możliwym.

Śp. Żoldakiewicz zaskarbił sobie nie tylko wśród swoich kolegów zawo-dowych, lecz również w szerokich ko-łach poznańskiego społeczeństwa za-służone poważanie i szczerą przyjaźń. Niechaj Mu ziemia ojczysta, którą ja-ko Polak kochał szczerze i uczciwie — będzie lekka. R. i. p.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę o godzinie 16,30 z kostnicy cmentarza na Górczynie. (z)

ność była zadowolona. Wieczorem odby-ła się zabawa taneczna na sali Bractwa Kurkowego. (er.)

— **Ostrów.** (Kiermasz.) Odbyty w niedzielę kiermasz dzięki pogodzie i po-mysłowej ulicznej reklamie cieszył się nadzwyczajną frekwencją. W ogrodzie strzelnicy panował do późnego wieczora ożywiony ruch. Dzięki udanej imprezie zebrało się sporo grosza na nowy Przy-tulek dla starców.

Widmo szubienicy nad Starogardem

Krwawy porachunek między dwoma bandytami

Ze Starogardu donosi (as):
W nocy z dnia 2 na 3 bm. o godzi-nie 0,45 znaleziono na chodniku przy ul. Kościuski w Starogardzie trupa młodego mężczyzny z przestreloną klatką piersiową. Natychmiastowe dochodzenia wykazały, że zabitym jest 27-letni Jan Gliński z Starogardu, re-jestrowany w urzędzie policyjnym ja-ko włamywacz. Pod głową trupa zna-leziono portfel, należący do 23-letniego Brunona Wenckiego, zawodowego ka-siarza, zamieszkałego w Starogardzie. Szczegół ten przyczynił się do za-

— (Niemieckie ulotki.) P. F. Brzóska rozrzuca po mieście ulotki, drukowane w niemieckim języku, w których poleca no-wy swój zakład zegarmistrzowski przy ul. Kościelnej 4. Snać zaley p. B. aż tak bar-dzo na niemieckiej klienteli, że posunął się aż do prowokacji względem społeczeń-stwa polskiego. Niemcy przedsiębiorstwa p. B. nie utrzymają, bo ich tu można na palcach policzyć.

— (Zniesienie posterunków.) Ostatnio zniesione zostały posterunki Policji Pań-stwowej w Sulmierzycach, Dobrzeczu, Pa-włowie i Czarnymlesie pow ostrowskiego. Posterunek P. P. w Przygodzicach zosta-nie przeniesiony do Antonina.

— (Poświęcenie sztandaru.) Stow Mło-dych Polek „Szarotka” w Kępce urządził w nadchodzącą niedzielę, 11 bm, poświęce-nie sztandaru. W programie jest nabo-żeństwo w kościele parafjalnym o godz. 10,30, poczem zaraz uroczyste poświęcenie a wieczorem przedstawienie w Domu Ka-tolickim. (n.)

— **Września.** (Zaprowadzenie koedu-kacji.) Dzięki zabiegom władz i komitetu rodzicielskiego przy tuł, gimnazjum za-prowadzona będzie w gimnazjum wrześniń-skiem koedukacja w klasach II, III i IV.

— (Z Tow. Przemysłowców.) Podczas ostatniego zebrania, któremu przewodni-czył prezes p. Al. Matuszewski, podano do wiadomości sprawozdanie z zebrania de-legatów w Poznaniu i zajmowano się sprawą kasy pośmiertnej dla członków. Dyskutowano obszernie na temat obniże-nia składek.

— (Zmiana właściciela.) Pan dr. Gar-duła, lekarz z Miłostawia, nabył drogą kupna majątek ziemski Wycinki p. Mogil-nem o obszarze około 800 morg, za cenę 100 tys. złotych. Majątek ten zadzierża-wił p. A. Charkiewicz, syn b. starosty, wrzeńskiego.

— (Dzień „Sokolic’.) W dniu 18 bm. odbędzie się we Wrześni okręgowy „Dzień „Sokolic’”, w którym udział wezmą wszyst-kie gniazda, należące do okręgu.

Z Kaliskiego

— **Konin.** (Tydzień przeciwpożarni-czy.) Władze straży pożarnej na woję-wództwo łódzkie zarządziły tydzień prze-ciwpożarniczy od dnia 3 do 10 września br. Ochotnicza Straż Pożarna w Koninie tydzień propagandy przeciwpożarniczej rozpoczęła 3 bm ćwiczeniami ze sprzętem strażackim i przeciwgazowym. W dniu 4 bm. uroczystość rozpoczęto mszą św., po-czem odbyła się defilada na miejscowym rynku, oraz wręczenie odznaczenia p. Ste-fanowi Ograbiszowi za uratowanie życia. Po południu odbył się koncert orkiestry strażackiej w parku miejskim. Podczas tygodnia propagandy urządzi się kwestę uliczną na cele straży.

— (Dzieciobójstwo.) W dniu 5 bm. strażnik urzędu wodnego p. Janas zauwa-żył płynące z prądem rzeki zwłoki nowo-rodka. Wdrożono śledztwo.

— (Krwawy zatarg sąsiedzi.) W nie-dziele, 4 bm. we wsi Wilków pod Konin-em posprzeczały się dwie niewiasty o plotki. Do kłótni wnięszali się mężowie, murarze Edward Derbiszewski i Józef Szatkowski. Kłótnia mężczyzn zamieniła się w krwawą bójkę, podczas której Ed-ward Derbiszewski odniósł ciężkie rany, zadane kamieniem. Stan jego jest groźny. Winowajca Józef Szatkowski został aresztowany. (fk.)

— **Stupca.** (Tydzień przeciwpożaro-wy.) W dniu 3 bm. w godzinach wieczo-rowych tutejsza straż pożarna rozpoczęła „Tydzień przeciwpożarowy”. W niedzie-lę straż wysłuchała nabożeństwa w ko-ściele parafjalnym, poczem odbyła na rynku słupeckim przed władzami straży, defiladę. Tydzień przeciwpożarowy, urzą-dzony celem zbiórki gotówki na potrzeby straży, oby dał pożądane rezultaty.

— (Pożary.) W dniu 4 bm. w porze o-biadowej we wsi Rozalin gm. Młodziejowa na posesji Józefa Wyrzuckiego powstał po-żar, jak stwierdzono, od nadniszczonego komina. Ogień zniszczył dom mieszkal-ny, stodołę wypełnioną tegorocznymi zbo-rami, oraz budynek inwentarny. Spaliły się trzy krowy i siedem świń. Straty wy-noszą około 20 000 zł. Podczas ratowania krów, poparzony został dotkliwie właścic-iel p. Wyrzucki. Udział w ratowaniu bra-ła straż pożarna słupecka. Na polach słu-peckich, w kilka godzin po tym pożarze, pastuch byłda podpalił zapałką stóg słomy i uciekł niewiadomo dokąd. Tutaj straż pożarna zajęła się odprowadzeniem na miejsce bezpieczne znajdującej się w pobliżu młocarni. Straty wynoszą tu zno-wu 2 000 złotych; poszkodowanym jest p. Wroczyński.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Czarnków.** (Kradzież.) W tych dniach skradziono fryzjerowi p. Tarnow-skiemu z pokoju 1200 zł. Wartościowe przedmioty i drobne pieniądze leżały obok, lecz pozostawiono je. Złodziej mu-siał być obezpany ze stosunkami.

— (Egzamin.) W tych dniach złożyli egzamin w zawodzie fryzjerskim pp. Ed-mund Melka i B. Mathews.

— (Dożynki.) W niedzielę odbyły się w Kruszewie dożynki. O godz. 10,30 ufor-mowano przed plebanją pochod, który z sztandarem „Kółka” i wieńcami wyru-szył na uroczystą sumę. O godz. 15 w ogrodzie p. Piaczkowej odbyła się uroczy-ność świecka. (cn)

— **Gniezno.** (Z Sokoła.) Ubiegła nie-dziela przeszła pod znakiem okręgowych zawodów lekkoatletycznych Sokoła. W rozgrywkach brały udział gniazda Kiecko, Pobiedziska, Strzałkowo, Trzemeszno i Września oraz gniazda żeńskie z Wrześni i Powidza.

— (Z Kółka Rolniczego.) Na ostatniem zebraniu Kółka Rolniczego mianowano prezesa p. Galińskiego z Łabiszynka człon-kiem honorowym. (br.)

— **Goniembice,** pow. Leszno. (Wizy-tacja parafji.) Dnia 1 bm. J. E. ks. bi-skup Dymek zwiedził tutejszą parafję. — Na przyjęcie Dostojnego Gościa zbudowano piękną bramę triumfalną i wieś całą przy-ozdobiono. Ks. Biskup przyjechał popołud-niu, poprzedzony banderją, składającą się z 120 osób na rowerach i koniach w strojach chłopskich z lancami. P. Kaz. Przybyła przywitał ks. Biskupa przeme-wą. Następnie wprowadzono ks. Bisku-pa w uroczystej procesji do kościoła, gdzie powitał go ks. prob. Gramlewicz. Po prze-mówieniu ks. Biskupa odbyła się procesja na cmentarzu, po której ks. Biskup udzielał Sakr Bierzmowania. Następnego dnia po mszy św. wzywował ks. Biskup kościół i cmentarz parafjalny, poczem udał się do pałacu Goniembickiego, a po południu, żegnany serdecznie, odjechał do Wilko-wic.

— **Janowiec.** (Z Sokoła.) Tow. gimn. „Sokół” urządziło w niedzielę zabawę i po-pisy gimnastyczne. Sprzyjająca pogoda i sympatje społeczeństwa przyczyniły się do wspaniałego przebiegu zabawy. Popi-sy gimnastyczne odbyły się w ogrodzie Bractwa Kurkowego. Występowały prócz gniazda miejscowego druchny z Gniezna oraz druhowie z Gasawy.

— (Z Tow. Młodych Polek.) Tutejsze Młode Polki w niedzielę podejmowały 80 Młodych Polek z Bydgoszczy, które przy-jechały w odwiedziny. Goście wystuchali odprawionej dla druchen mszy św., po-czem odbyło się zebranie, któremu prze-wodniczył ks. Lapka. Na zebraniu refe-rat p. t. „Znajomość tańca” wygłosiła członkini patronatu Kobzanka. Po zebraniu zwiedzano wspólnie miasto.

— (Pielgrzymka.) Na doroczny odpust w Dąbrówce Kościelnej wybierają się samorządnie organizowane pielgrzymki. — Wyjazd autobusami nastąpi 11 bm. o go-dzinie 4 rano. Zgłoszenia przyjmuje Je-szcze p. Dunajska, Rynek 25. (pj.)

— **Jarocin.** (Poświęcenie lokalu.) — Dnia 3 bm. odbyło się poświęcenie odno-wionych lokali Hotelu Centralnego, które objął p. Seweryn Piotrowski, długoletni dzierżawca strzelnicy Bractwa Kurkowe-go. Aktu poświęcenia dokonał ks. prob. Niedźwiedziński.

— (Pielgrzymka.) W niedzielę, 4 bm. rano wyszła kompanja z Jarocina do Go-liny Kościelnej na doroczny odpust Matki Boskiej Pocieszenia.

— („Dożynki’’) Kolejowe koło śpiewu „Lutnia” urządziło tradycyjne dożynki d. 4 bm. w ogrodzie i na boisku sportowem Bractwa Kurkowego w Jarocinie. Całość wypadła dobrze, licznie zebrana publicz-

Lekkoatletyczny „benjaminek” „Warty”, popularny nasz olimpijczyk Heljasz, któ-rego ujrzymy w niedzielę na czwórmeczcu, organizowanym przez „Wartę”, hołubi swego lekkoatletycznego „pape” p. Ed-munda Szyca, niestrudzonego pracownika na niwie sportowej w Poznaniu.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

PRZED INAUGURACJĄ KONCERTÓW SYMPONICZNYCH

Koncert inauguracyjny Orkiestry Symfonicznej miasta Poznania, jaki odbędzie się w niedzielę w Teatrze Wielkim, ma już program ustalony. Wykonane będą same dzieła polskie. Chopin jest reprezentowany koncertem fortepianowym e-moll, który odegra świetna pianistka p. Wanda Piasecka, przebywająca stale w Paryżu, a pozyskana na ten wieczór dzięki chwilowemu pobytowi w Poznaniu. Z dzieł Karłowicza będzie wykonany wspaniały tryptyk „Odwieczne Pieśni”, na który składają się, jak wiadomo, trzy utwory symfoniczne: Pieśń o wiekistej tęsknocie, Pieśń o miłości i śmierci, oraz pieśń o wszechbyciu. Zupełną nowością będzie niewykonywana jeszcze w Poznaniu trzecia symfonia Witolda Maliszewskiego, a tak samo usłyszymy po raz pierwszy „Polonez triumfalny” Ju-

ljusza Zarebskiego, przedwcześnie zgasłego znakomitego muzyka, który jako pianista był uczniem Liszta i działał w Brukseli. „Polonez” zinstrumentował i opracował na orkiestrę p. J. A. Maklakiewicz, laureat tegorocznej nagrody państwowej w zakresie muzyki.

Dyryguje inauguracyjnym koncertem prof. Zygmunt Latoszewski, który rozpoczął był próby jeszcze w ubiegłym tygodniu i tylko na krótki czas je przerwał z powodu wyjazdu do Warszawy, dokąd Filharmonia zaprosiła go na dyrygowanie koncertem radiowym w dniu wczorajszym.

Bilety zachowują dawne minimalne ceny, gdyż miasto pragnie dalej udostępniać poważną muzykę jak najszerzszym kołom. Przedprzedaż już rozpoczęta u p. Szrajbrowskiego przy ul. Fredry.

NAUKA

Z prac Polskiej Akademii Umiejętności. Niewątpliwą jest prawda, że polski ruch naukowy przedstawia się najkorzystnie w Krakowie. Jest coś w atmosferze Krakowa, co pobudza do pracy, odrywa od aktualności, wzywa do skupienia się w sobie. Każdy zeszyt miesięcznych sprawozdań naszej najwyższej naukowej instytucji mówi o tem wyraźnie. Do najciekawszych referatów, wygłoszonych na wiosnę br. należą: Romana Jakimowicza z Warszawy o wyprawie kijowskiej Chrobrego i Franciszka Bielaka z Krakowa o opozycji kijowskiej grupy literackiej „Gwiazda” na tle literatury w kraju. Pierwszy omawia stosunki plemienne okolic, przez które przechodził Chrobry, potem warunki osadnicze, dalej grodziska wzdłuż szlaków wiodących przez bagno, wreszcie kulturę materialną i duchową kraju, stwierdzając że wpływ Kijowa, poza sferą religijną, był bardzo słaby i ustępował wpływom polskim, wikingim i wschodnim. P. Bielak roztrząsa program kijowskich przeciwników grupy zachowawczej z Rzewuskim, Grabowskim i Hołowińskim na czele. „Gwiazdźiarze”, zwani tak od czasopisma „Gwiazda” byli bliscy postępowcom emigracyjnym i dążeniom Gogola oraz Bielińskiego. Świetnym publicystą organu był Antoni Marcinkowski, a pod względem formalnym sztab kijowskich postępowców miał jeden dorobek: list polemiczny-teoretyczny. Wyrósł on z korespondencji prywatnej, która była tak ożywioną, bezpośrednią i wysoce indywidualną w epoce ciężkiej nad drukiem cenzury. I tu jest też zbieżność z emigracją, której mistrzem w „listowaniu” jak mówi Grabowski, był genialny korespondent Reeva, Bobrowej, Potockiego, Cieszkowskiego, a nadewszystko Delfiny Potockiej — Zygmunt Krasiński. (T. Gr.)

MUZYKA

Symfonia w Brnie. Z Pragi donoszą nam: w Brnie morawskim powstaje nowa orkiestra. Składają ją mają członkowie „Orchestrałni sdruzeni”, oraz część orkiestry radiowej. — Grywać będzie poważne dzieła symfoniczne. (mp)

KRAJOZNAWSTWO

Regionalizm na Pałukach. Jako dodatek do dziennika żnińskiego „Pałuczanie” ukazał się kalendarz, który odrębnie ujęciem zasługuje na uwagę. Jest to mianowicie zwięzły informator regionalny o Pałukach (Znin, Wagrowiec, Szubin, Pakość, Barcin, Mogilno) przygotowany przez uczniów tamtejszego gimnazjum. Na całość części regionalnej składają się następujące artykuły: Rys geograficzny ziemi pałuckiej (z mapką), Historyczny rys ziemi pałuckiej, Ważniejsze daty z przeszłości Znina, Znin, Kościół parafialny w Zninie, Baszta miejska w Zninie, Znakomici męzowie pochodzący z Znina, Jak Znin dostał się pod panowanie pruskie, Niemcy i Żydzi w Zninie, Wyzwolenie Znina z pod panowania pruskiego, z czem wiąże się ładna nowelka Macieja Wierzbńskiego, „Wilki nad Notecią”. W uzupełnieniu powyższych artykułów, przygotowywanych przez gimnazjalne koło krajoznawcze, znajdujemy jeszcze informacje o szkołach żnińskich, o stowarzyszeniach i zakładach miejskich w Zninie. Szkoda, że zbyt szczerpo uwzględniono inne miasteczka Pałuk, będzie to więc wdzięczna praca do innych numerów Kalendarza pałuckiego. Legendy i podania pałuckie uwzględniono w dość szerokiej mierze, jak na szczupłą objętość Kalendarza (Kamień św. Wojciecha w Strzelnie, Zatopiony kościół w Murzynie, O czarownym zmierzchu strasznej nocy, Wybawiony upiór). W całości prezentuje się Kalendarz wcale okazale i przynosi zaszczyt jego młodym autorom, którzy weń włożyli nie tylko dużo dobrej woli ale i pracy, gdyż nie zadowolili się wyłącznie istniejącą bibliografią, ale wydobyli sporo nowego materiału. Jak się dowiadujemy, założyło koło krajoznawcze przy gimnazjum także małe muzeum regionalne oraz urządziło „Wieczorek Pałucki” poświęcony kulturze i właściwościom Pałuk. Należałoby koniecznym uzupełnić dotychczas zebrane materiały, opis strojów i mieszkań pałuckich. (A. J.)

TEATR

Teatr rosyjski na Wileńszczyźnie. Z Wilna donoszą nam: Mniejsze miasta nasze objędzia teraz wędrowny zespół rosyjski pod dyrekcją p. Junina. W Nowogrodzku bawił trzy dni i był zawsze wysprzedany, w Koneczynie tak samo miał salę zapełnioną przeszło przez tydzień. Grają dobrze, lecz sekret sukcesu tkwi zdaje się w czem innym i może być nauka. Teatr Junina ma miejsca od 50 groszy, najdroższe zaś kosztuje półtrzecia złotego, a przytem trupa „dosiada” przez czas dłuższy w miejscach, gdzie ma powodzenie. Nasza Reduta daje po jednym albo po dwa przedstawienia w każdej miejscowości, bilety zaś ma bez mała dwa razy droższe. Trzeba by zreformować, skoro teatr polski ma na naszych kresach ważną misję do spełnienia. (zw)

FREDDO BĘDZIE SĄDZONY...

Z Warszawy donoszą nam: Nie po raz pierwszy Fredro to się zdarzy. Przecież za życia tak go już krytyka była sądziła, że na dziesiątki lat zamilki... Tym razem idzie o eksperyment teatralno-reklamowy. Teatrzyk „Ateneum”, który poprowadzą wspólnie pp. Jaracz i Schiller, zapowiada widowisko pod tytułem „Proces Pana Jowialskiego”. Będzie to inscenizacja tej sztuki, połączona z dysputą literacką. Wiadomo, że o nastrój i intencje „Pana Jowialskiego” toczyły się polemiki. Jedni krytycy uważają tę sztukę za normalną fredrowską krotkość, inni dopatrują się w niej krwawej satyry na nieruchawość i duchowe obniżenie ówczesnej szlachty galicyjskiej. Na ławie oskarżonych zasiadzie wobec widzów Fredro w otoczeniu swych postaci, — aktorzy będą wygłaszali zapamiętane krytyki literackie, w końcu odbędzie się samo przedstawienie.

Jako truc reklamowy wygląda to doskonale. Jakiem będzie samo przedstawienie, to inna sprawa. Prognozyki nie są najrozsądniejsze. P. Jaracz jako dyrektor „Ateneum” raz załatwił się już był z Fredrą w pamiętny sposób, wystawiając „Damy i Huzary” jako karykaturę, zlepioną z wypchanych sukien, bawelnianych nosów i setki błaznad, które humor fredrowski pokryły tak, że go nie było widać. Był to nie sąd, ale egzekucja bez sądu. Można się lękać, że nadchodząca inscenizacja „Pana Jowialskiego” również będzie „zmodernizowana” i „zeksperymentowana” w sposób podobny, skoro już dzisiaj „Ateneum” zapowiada, że dla młodzieży szkolnej będzie „Jowialskiego” grało „w formie tradycyjnej”. Ale, jeśli bez egzekucji się nie obędzie, to przynajmniej poprzędi ją sąd. — Jest więc postęp w każdym razie. T. W.

OCHRONA PRZYRODY

Harcerstwo a ochrona przyrody. Państwowa Rada Ochrony Przyrody zawiązała ściślejszy kontakt z harcerstwem przez wysyłanie wszystkim komendom chorągwi żnińskich i męskich kwartalnego biuletynu informacyjnego. W czerwcu ub. roku został wprowadzony w życie dla drużyn harcerskich stopień „obrońcy przyrody”, jako jeden ze stopni sprawności. W ten sposób idea ochrony przyrody staje się czynnikiem kształcącym w systemie wychowania harcerskiego. (w)

Pisma nadesłane

„Tęcza”, Nr. 9. Treść: Dr. E. Szeib: „Polski kodeks karny”. — J. Marlicz: „Piętno Afryki”. — S. M. Werner: „Czy kolos brytyjski...”. — K. Tarawicz: „Powrót do szkoły”. — Dr. W. Banasiuk i dr. J. Iwaszkiewicz: „Chore migdałki”. S. Dobrzycki: „Tajemnica atmosfery”. — J. Poniatycki: „Twórca historycznego romansu”. — K. Alberti: „Godzina kalinowa”. — E. Szeniowa: „Sardyńskie pieśni ludowe”. — K. Kapitańczyk: „Zmierzyć starych bogów”. — W. Lebkowski: „Wynalazki z przed pół wieku”. — B. Pain: „Imitacja”. — J. B.: „Bomby nad Grand-Chaco”. — A. Tomicki: „Nowoczesny Babilon”. — J. Jasiński: „Skauca na wodzie”. — J. Jabłoński: „Burza od wschodu”. — J. H. Rössler: „Organizacja”. — Wynalazki i ulepszenia. — Najważniejsze sprawy miesiąca. — Rozgrywki umysłowe. — Adr. Red. Poznań, Al. Marcinkowskiego 22.

„HABENT SUA FATA...”

JAK ROŚNIE I BOGACI SIĘ BIBLIOTEKA RACZYŃSKICH

Właściciele prywatnych zbiorów coraz częściej pamiętają także o Bibliotece Raczyńskich. W ostatnim czasie stara ta fundacja polska została zubożona t. zw. księgozbiorem krasłowskim, zgromadzonym na początku wieku XIX przez księcia Mikołaja Sapięę i jego małżonkę Idalję w Krasławie na Wołyniu, odziedziczonym później przez Czorbów i przewiezionym do Wielkopolski 60 lat temu. Po wymarcu tej rodziny prawnuczka założycieli księgozbioru, p. Teresa z Okęckich Czarnecka z Raszew, przekazała go Bibliotece Raczyńskich.

Jest to wogóle pierwszy większy i cenniejszy dar, złożony Bibliotece Raczyńskich po darze, pochodzącym od Konstancji Raczyńskiej z przed 100 laty. Dary są prawie równe, gdyż księgozbiór Konstancji Raczyńskiej liczył około 1700 tomów, a księgozbiór krasłowski, ustawiony w osobnej sali, liczy około 2000 tomów. Los chciał, że księgozbiory dwóch sióstr po 100 latach znalazły się w jednej wielkiej Bibliotece publicznej; trzeba bowiem wiedzieć, że Konstancja Raczyńska i Idalja Sapięęyna były córkami Szczęsnego Potockiego z Tulczyńska i Amalji Mnischówny. Nielada to odysea dla takiego księgozbioru: z Wołynia, poprzez Krajewice i Raszewy w Wielkopolsce, dotrzeć wreszcie do Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu. Słusznie głosi łacińskie przysłowie: habent sua fata libelli.

Zbiór jest wyjątkowo cenny, gdyż zawiera 2 inkunabuły, czyli druki z przed r. 1500 pochodzące, i kilkadziesiąt rzadkich druków polskich z wieku XVI (druki krakowskie Hallera z r. 1514, 1516, 1519 i inne) i 7 rękopisów z wieku XVIII. Podobnie, jak księgozbiór w całości, mają i poszczególne książki niekiedy bardzo ciekawą przeszłość za sobą. Jest tam kilkadziesiąt tomowa francuska historia powszechna, pochodząca z biblioteki króla Stanisława Augusta; jedno dzieło pochodzi z biblioteki hospodara wołoskiego, bardzo wiele z bibliotek klasztornych itd.

Pan Stanisław Dunin Karwicki z Bydgoszczy podarował Bibliotece 450 tomów druków z XVIII i XIX wieku oraz 42 tomy rękopisów, zawierające wiersze, ułotki i Diarjusz sejmowy z czasów sejmu czteroletniego. Wśród druków najcenniejsze są może utwory beletrystyczne z czasów Stanisława Augusta, powieści oryginalne i tłumaczone, komedje itp.

Wreszcie w kwietniu r. b. rozpoczęło się przekazywanie Bibliotece Raczyńskich około 6 tysięcy dzieł z bibliotek: czarniejskiej i lubostrofskiej hr. Skórzewskich. Jest to depozyt, zawierający około 250 starych druków polskich (w tem wiele poznańskich) z przed r. 1800 pochodzących, i kilka rękopisów. Z pośród druków wieku XIX najcenniejsze, bo bardzo rzadkie, są katalogi księgarskie i antykarskie księgarzy poznańskich: Muszka, Pompejusów, Szerka, Lissnera, Żupańskiego i innych, oraz Bogumila Wilhelma Korona z Wrocławia. Kuratorjum Biblioteki zaangażowało do uporządkowania i skatalogowania tego znacznego depozytu czarniejsko-lubostrofskiego osobną siłę pomocniczą bibliotekarską.

Dzięki tej wielkiej ofiarności wielkopolskich sfer ziemiańskich rozrasta się Biblioteka Raczyńskich w tempie nieznanem w poprzednich, stuletnich jej dziejach. Zapowiedziane są już dalsze hojne dary, z których najcenniejszym będzie zapewne księgozbiór, liczący około 4 tysięcy tomów, a zgromadzony ze znanstwem przez zmarłego już przedstawiciela jednego ze starych rodów wielkopolskich.

Dr. Andrzej Wojtkowski.
Poznań.

Książki nadesłane

O. Samuel Fabbro: „Róża wśród cierni”. Dzieje życia s. p. Zofji Rózy B. Opracował ks. F. de Ville. Nakład księgarni św. Wojciecha, Poznań-Warszawa-Wilno-Lublin.
S. Barbara Żulińska C. R.: „O wychowaniu religijnem dzieci w wieku przed-szkolnym”. Nakład księgarni św. Wojciecha. Poznań-Warszawa-Wilno-Lublin.

CIEKAWY WSPOMINKI

JAK DRAMATURG POZNAŃSKI OBDARZYŁ ALEKSANDRA I.

W lipcu 1814 roku wracał z Paryża do Petersburga „samowładny Cesarz Wszech Rosji Król Polski” Aleksander I. Było to po bitwie pod Lipskiem po wysłaniu „uzurpatora” Napoleona na Elbę. Na Pomorzu w pewnej miejscowości między jeziorami Radunia i Zamkowem, zdarzyło się dostojnemu podróżnikowi nieszczęście. Oto „pek-nienie osi zatrzymało Najjaśniejszego Pana przez 12 godzin”. Znalazł się tam jakimś trafem nauczyciel gimnazjum poznańskiego Tomasz Szumski i natychmiast ofiarował ces. Aleksandrowi „Tragedyę oryginalną w 5 aktach p. t. Piotr Wielki czyli miłość monarchy do narodu”. T. Szumski był już wtedy znany jako autor książeczki p. t. „Zasady życia szczęśliwego i szlachetnego sposobu myślenia ku użytkowi każdego wieku i stanu... zebrane”. Dzieło to jest pełne szlachetnych intencji i wskazówek, np. w rozdziale VI., gdzie autor, pisząc „O obcowaniu z pannami” zaleca każdemu, aby był „łagodnym, grzecznym, skromnym, śmiałym, czysto i gustownie ubranym” itd. Widocznie jednak i te zalecenia wydały się mu zbyt śmiałe, bo we wstępie do tego rozdziału pisze, że ktoby miał „jaki skrupuł”, dając ten rozdział do czytania młodzieży — „może go wyrzucić”.

„Piotr Wielki”, typowa robofa pseudoklasyczna, został wystawiony w „Królewskim Teatrze w Poznaniu” (na dzisiejszym placu Wolności, na przeciw komendy policji) przez warszawską trupę J. Milewskiego, zaś w r. 1819 wydał go autor drukiem i to z fatalnym błędem na karcie tytułowej, bo zamiast Piotr W. wydrukowano Pioter W. W przedmowie autor wykazuje dużą znajomość teatru swojej epoki, wymienia całą litanję tragedj polskich, wspomina też o Szekspirze, który jako przedstawiciel „Brytów i Teutonów” nigdy nie zachowuje świętych dla Szumskiego trzech klasycznych jedności: „czynności, miejsca i czasu”, których i on sam niezbyt przestrzegął! Przedmowa polega głównie na wybijaniu pokłonów w stronę „świątłych krytyków”, których autor prosi unieźnienie o „udzielenie mu franco swych uwag, mogących służyć do wydoskonalenia tej sztuki”. Treścią jej jest tragiczny konflikt między Piotrem W. a synem Aleksandrem. Piotr Wielki, znany z reformatorskich poczynań musi oddać tron synowi „Aleksemu”, nieublaganemu przeciwnikowi postępu i cywilizacji zachodniej. Przez pięć aktów walczy w Piotrze miłość z obowiązkiem, w końcu obowiązek zwycięża i ojciec skazuje syna na śmierć, lecz Aleksy w więzieniu truje się i z patosem umiera. Tragedja kończy się „orszakiem pogrzebowym i katafalkiem” — autor jednak twierdzi, że: „świątły dyrektor” wszystko to może opuścić a sztuką mimo tego „dość jeszcze interesująca zostanie” T. Szumski zapewnia nas, że wszystkie charakterystyki w jego tragedji są ukończone, bo wszyscy przyjaciele buntownika Aleksiego umierają — matka jego tak samo, a Piotr Wielki, dzięki któremu tyle legło trupów, musi wszystkim wyprawić pogrzeb.

M. Moty w nieocenionych „Przechadzkach po Poznaniu” tak opisuje wystawienie tej sztuki:

Teatr był zapchany; gimnazjum zajmowało parter i górą raj niebieski, nie szczędząc oklasków, ale drugiego przedstawienia nie było, a w świecie literackim „Piotr Wielki” nie wielkie zrobił wrażenie i pograżył się w morzu niepamięci, chociaż autor o wartości dzieła swego nie zwątpił i krótko przed śmiercią przetłumaczył go na francuskie, w nadziei, że na deskach francuskich lepiej ocenionem zostanie.

Wiemy dalej że nasz dramaturg prowadził bez szczęścia księgarnię przy ul. Nowej i że w r. 1821 wydał znane bardzo w swym czasie „Wypisy polskie, zebrane prozą i wierszem z dzieł dawnych i najnowszych... Wrocław”. Tyle o naszym „dramatystyście” mówią pozostałe pamiątki i książki.
Z. G.

W następnym Dziale:

DAWNY MALARZ

U NAS ZAPOMNIANY

przez

ks. dr. Szczęsnego Dettloffa.

O miliony Greta Garbo

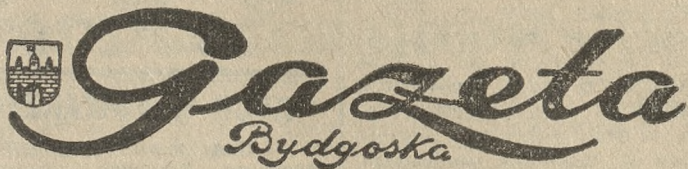
Greta Garbo wróciła do swej szwedzkiej ojczyzny, sprawiła jednakże ziomkom swym ciężki zawód, którzy spodziewali się, że popularna diwa filmowa udzielać się będzie publicznie, i że szerokie masy publiczności będą miały sposobność zetknąć się z nią osobiście. Nic z tego. Nie było żadnych przyjęć i bankietów, a pewnego pięknego poranku Greta Garbo zniknęła z hotelu, i nikt przez dłuższy czas nie wiedział, gdzie się znajduje.

Publiczność szwedzka wzięła jej bardzo za złe to odosobnienie się. Gubiono się w domysłach co do przyczyn tego postępowania. Wiedzano, że Greta w Hollywood stroniła od wszelkiego zgłębliwego życia tego Babilonu filmowego, lecz nie rozumiano, dlaczego ta najslawniejsza Szwedka objawia w swojej ojczyźnie taki wstręt do ludzi. Widocznie, tak rozumowano, ma coś do ukrywania. Najbardziej rozpoznawczymi się wersja, że Greta Garbo popadła w ciężką melancholję, ponieważ w afera Kreugera straciła cały swój olbrzymi majątek, który wobec niezmiernie skromnego życia, jakie prowadziła w Hollywood, i olbrzymich gaź był wprost bajkowy.

Otoczenie sławnej aktorki mimo wielkich sum, jakimi usiłowano je przekupić, nie puszczalo pary z ust. Obecnie jednakże w tajemniczą tę sprawę wprowadza nieco światła pewne wielkie pismo

szwedzkie, które informacje swoje zaczerpnęło rzekomo z przyjaciół Greta. Pismo to stwierdza przedewszystkiem, że Greta Garbo nabyła pod Djursholm śliczny majątek, w którym zamieszkała. Pozatem stwierdza, że wszystkie pogłoski o utracie majątku są zmyślone. Greta Garbo wprawdzie kilkakrotnie przyjmowała u siebie w Hollywood Kreugera, nie umieściła jednakże majątku swego ani w części ani w całości w jego przedsiębiorstwach. Greta jest zasadniczą przeciwniczką spekulacji, dla tego też cały swój majątek ulokowała w pewnych hipotekach. Greta jest dzisiaj niewątpliwie najbogatszą Szwedką. Administruje ona sama swym olbrzymim majątkiem i sama dysponuje wszelkimi lokatami, i nie reaguje na żadne projekty finansowe, jakie jej bezustannie się przedkłada.

Pismo szwedzkie wyraża wątpliwość, czy Greta Garbo kiedykolwiek wróci do Hollywood. Natomiast ma ona podobno zamiar nakręcić w Szwecji kilka filmów, by w ten sposób postawić na nogi szwedzki przemysł filmowy. Nie jest wykluczone, że po czasie wypoczynku Greta założy w Szwecji szereg studio filmowych. Wreszcie pismo dementuje wszelkie pogłoski o rzekomym bliskim małżeństwie Greta, która jest podobno zasadniczą przeciwniczką zamażpójścia. W i P.

zw 15 573-4

Oryginalne zmartwienia milionera i rady biedaków

Jedno z największych pism londyńskich zamieszcza na pierwszej stronie w formie planego inseratu następujący niezwykle zmienny i charakterystyczny list angielskiego milionera:

„Mam lat 62, mam rocznego dochodu 10.000 funtów, jestem właścicielem zamku i pięknego parku. Majątek jednak nie sprawia mi przyjemności, gdyż w samym pieniądzu nie znajduję szczęścia. Moje życie jako milionera nie zadowala mnie. Czuje się mimo majątku — osamotniony. Moja żona z synem wyjechali nad morze, dla spędzenia letnich miesięcy, trzy osoby z pośród służby poszły na urlop, czwarty lokaj leży chory. Od dwóch tygodni zamilkł telefon i nikt mnie nie wzywa. Lasy, należące do mnie, obfitują w zwierzyne, nie mam jednak nikogo, kto by mnie stałemu, towarzyszył na polowaniu. Cóż mi teraz, skoro jestem osamotniony i opuszczony? Cóż mam począć z pieniędzmi? Może ktoś z czytelników udzieli mi rady, a wynagrodzę go sownie”.

Redakcja odnośnego pisma, zaintrygowana tem niezwykle ogłoszeniem, wydelegowała do autora inseratu swego współpracownika, który ustalił, że jest nim jeźdźca, który ustalił, że jest nim jeźdźca z najbogatszych lordów dzisiejszej Anglii. Mianem ten żyje w swej przepięknej posiadłości, żyje samotnie i nie może znaleźć odpowiedniego towarzystwa.

Skutek cytowanego wyżej inseratu był łatwy do przewidzenia. Tysiące czytelników skierowały listy do redakcji. Żadna odezwa publiczna z pewnością nie cieszyłaby się takim powodzeniem, jak ów oryginalny inserat lorda. Każdy gotów jest mu pomóc, jeśli tylko za ową pomoc otrzyma odpowiednią zapłatę. W licznych listach nadesłanych do redakcji można było znaleźć nieufność, zazdrość, oburzenie, różne propozycje dla „nieszczęśliwego” i t. d. Bardzo liczne rady, udzielone nudzaczemu się milionerowi, nie pozbawione są wielkiej dozy oryginalności. Sytuacja w Anglii jest ciężka, to też każdy chciałby trafić w sedno, każdy chciałby odpowiednio poradzić milionerowi, aby... zarobić. — Dziennik zamieszcza (za zezwoleniem lorda) kilka wyjątków z nadesłanych listów. Pewien obywatel, który pośpieszył z odpowiedzią na inserat, pisze: „Ciekawa rzecz, że wielu milionerów i ludzi zamożnych tak bardzo skarży się na swój los. Przecież w rzeczy samej nie tak trudno pozbyć się majątku. Trzeba tylko trochę woli, aby rozdać ludziom pieniądze, ludziom, którzy się majątku nie boją, którzy prowadziliby spokojne i pełne zadowolenia życie. Jeśli samotny lord zazdrości ludziom, którzy mają 200 funtów rocznego dochodu, to chętnie się z nim zamienię, mimo że mam 300 funtów rocznie. Z uwagi na kryzys gospodarczy obawiam się, że dochód mój topnieć będzie z miesiąca na miesiąc. Mam żonę, dwoje dzieci i... 600 funtów długu. Liczę się z tem, że lada dzień zjawi się u mnie komornik. Jakże chętnie zamienilibym się z „ciężkim losem milionera”.

Inny czytelnik pisze: „Znam radykalną kurację dla nudzącego się milionera, który nie wie co począć z majątkiem. Radzę mu przeprowadzić się na czas krótki na prowincję i niech tam spróbuje wyżyć tygodniowo za 15 szylingów. Po tygodniu będzie z pewnością z choroby swej uleczony, szczęśliwy, że jest właścicielem miljonowego majątku”.

Inni czytelnicy wytaczają dalekoidące plany i przedstawiają, co by uczynili, gdyby

mieli wielkie dochody. Przeważająca jednak część odpowiedzi stanowią listy z prośbą o wsparcie.

Cała sprawa wywołała w Anglii wielkie wrażenie, a szczególnie w sferach lordowskich krok milionera uważany jest za wielkie „faux pas”. W szerokich sferach towarzyskich Londynu oczekują z olbrzymim zainteresowaniem decyzji niezwykle mizantropa - milionera.

Przesłuchanie na stole operacyjnym

Przed kilku dniami założył pewien aferzysta w Brukseli przedsiębiorstwo handlowe - przemysłowe pt. „Francusko - belgijski trust”. W spisie członków zarządu owego stowarzyszenia figurowali znani reprezentanci finansów i handlu w Belgii i Francji. W krótkim czasie udało się sprytnemu założycielowi zebrać około 10 milionów franków od osób pragnących nabywać akcje tego obiecującego trustu. Zwolna wydało się, że zaden trust wcale nie istnieje, a ogłoszone na wielką skalę nazwiska założycieli, podane były poza wiedzą ich właścicieli. Jeden z oszukanych wniósł skargę do prokuratury. Nakazano wyszukanie pomysłowego aferzysty. Okazało się, że chory na zapalenie wyrostka robaczkowego, leży właśnie w chirurgicznej klinice, oczekując operacji. W chwili gdy policja zjawiała się w klinice, chory leżał właśnie na stole operacyjnym. Za zgodą lekarzy, nie ruszając go z miejsca, policja przeszukała pacjenta, który odrazu przyznał się do popełnienia oszustwa. Poczem nastąpiła operacja, a po wyzdrowieniu odstawiono oszusta do więzienia.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Nuncjusz apostołski w Krakowie i Częstochowie

(KAP) Po uroczystościach religijnych w niedzielę dnia 4 bm. w Katowicach, JE. nuncjusz apostołski, arcybiskup Marmaggi w poniedziałek dnia 5 b. m. odbył podróż po Śląsku, zwiedzając dom rekolęcyjny w Kokoszycach oraz niektóre huty i kopalnie. W środę dnia 7 bm. wyjechał do Krakowa, gdzie był podejmowany przez ks. metropolitę Sapiechę oraz zwiedzał kościoły i Wawel. W godzinach popołudniowych nuncjusz wyjechał do Częstochowy powitany na Jasnej Górze przez OO. Paulinów z ojcem generałem Przedzieckim na czele. W czwartek, jako w uroczystość Narodzenia N. M. P. ks. nuncjusz będzie celebrował mszę św. na Jasnej Górze, dokąd przybyły liczne pielgrzymki z całej Polski.

Połowy ryb morskich w sierpniu r. b.

Pomimo sprzyjających warunków atmosferycznych rybołówstwo sierpniowe wypadło słabo. Wartościowo połowy obniżyły się nawet w stosunku do niepomyślnego miesiąca lipca rb. Rybacy ciągle skarżyli się na brak, szczególnie podstawowych gatunków letniego połowu — płastugi, węgorzy, makreli. Ceny na ryby w dalszym ciągu były niskie. Jedynie za śledzie płacono nieźle.

Ogółem złowiono 197.580 kg. ryb war-

tości 75.426 złotych, a w tem 139.440 kg. płastug, wartości 29.400 zł., 13.630 kg. węgorzy — 20.445 złotych, 16.250 kg. wiałuszy — 4.875 zł., 4.990 kg. śledzi — 5.990 zł., 6.300 kg. stokłowodnych, wartości 7.630 złotych.

Z całkowitych połowów 110.380 kg. wywieziono do Gdańska, 81.200 kg. rozsprzedano na rynkach miejscowych i 6.000 kg. dostarczono wędzarniom.

Szeroko rozgałęziona banda fałszerzy pieniędzy

Przed paroma miesiącami wykryto „fabrykę” fałszywych 2-złotówek, którą kierował były przodownik policji Bromberg w Warszawie, znajdujący się obecnie w więzieniu śledczym. Wywiad policji ustalił, że znaczny zapas fałszywych monet z tej „fabryki” ukryto. Fałszywe dwuzłotówki były w dalszym ciągu kolportowane. Trudniła się tem bardzo liczna organizacja, kierowana przez siostrę Bromberga.

Falsyfikaty zbywano na targach w małych miasteczkach, na jarmarkach, wciskano je włościanom. Ogółem aresztowano 63 osoby, należące do tej bandy kolporterów fałszywych monet. Znalaziono przy nich kilka tysięcy fałszywych dwuzłotówek. Rozprawa Bromberga miała odbyć się w październiku, jednak wobec wykrycia bandy kolporterów będzie termin przełożony i śledztwo wznowione.

Koncerty symfoniczne w Teatrze Wielkim

Wiadomość o otwarciu sezonu koncertowego Orkiestry Symfonicznej stol. m. Poznania, przyjęta została z wielkim zadowoleniem szerokich sfer wielbicieli prawdziwej sztuki, którzy w ubiegłym sezonie tak licznie uczęszczali na każdy koncert.

Tegoroczny sezon przedstawia się pod względem artystycznym bardzo interesująco, a to ze względu na zawarte umowy z najwybitniejszymi siłami świata. I tak ze skrzypek zaangażowani zostali: Karol Flesch, Franc. Vecsey, Baloković, Jan Dahmen, Zino Francescatti, Cyryl Kopaczka, Zofja Umińska, Szenassy (laureat konkursu wiedeńskiego), Zdzisław Jahnke, Władysław Witkowski (koncertmistrz orkiestry) i inni. Z pianistów usłyszymy takich potentatów jak: Maurycy Rosenthal, Wilhelm Backhaus, Frederic Lamond, Egon Petri, Ignacy Friedman, Artur Rubinstein, Józef Turczyński, Claudio Arrau. Z dalszych wybitnych pianistów wystąpią: Wanda Piasecka, Józefa Różańska, Henryk Sztompka, Renata Borgatti, Paweł Wittgenstein (pianista o jednej ręce), Bolesław Wojtowicz, Ludmiła Berkwicówna i inni. Z wiolonczelistów da się słyszeć: Enrico Mainardi, Amedeo Baldovino (szesnastoletni wirtuoz), Arnold Földesy, Dezydery Danczowski itp. Śpiew reprezentować będą: Ada Sari, Ewa Bandrowska, Hatsue Juasa (Japonka), Carin Edelberg (szwedzki słowik), Mossakowski, Jadwiga Dębicka i Marja Janowska.

Z dyrygentów należy wymienić na pierwszym miejscu dyrektora wiedeńskiej opery i dyrygenta Filharmonii wiedeńskiej Clemensa Kraussa, prof. Průvera, Grzegorza Fitelberga, Flor. Alpaerts, van der Pals, Bronisława Wolfstala, Fr. Falla, F. Nowowiejskiego, M. Reitera. Z. Latoszewskiego, Massimo Freccia, Mikołaj Malko, Fr. Mahler (siostrzeniec sławnego kompozytora), Ansernet, P. Sternich - Valcrociata, K. Wilkomirski, prof. Scheinflung i M. Mierzejewski.

Sensacją sezonu będzie pierwsze wykonanie IV symfonii Karola Szymanowskiego, w której part. fortepianowy odegra sam kompozytor.

Jak już donosiliśmy pierwszy koncert odbędzie się w niedzielę dnia 11 września o godz. 8 w Teatrze Wielkim. Program koncertu składa się wyłącznie z polskich utworów, z których większą część wykonana zostanie po raz pierwszy. Jako solistkę na niedzielny koncert pozyskano p. Wandę Piasecką, przebywającą od szeregu lat w Paryżu, gdzie zdobyła uznanie jako jedna z najlepszych polskich pianistek. P. Wanda Piasecka odegra koncert e-moll Chopina.

Koncertem inauguracyjnym dyryguje p. Zygmunt Latoszewski.

SPORT

Lekka atletyka

Czechosłowacki Związek Lekkoatletyczny wyznaczył do ściślejszej eliminacji w celu ustalenia reprezentacji przeciw Polsce następujących zawodników: 100 i 200 m — Engel, Hejduk, Svastos i Protze; 400 m — Knenický, Fiser, Jan Novotný i Bart; 800 — Dvorsky, dr. Drozda, Schindler i Jan Novotný; 1500 m — dr. Drozda, Hosek, Schindler i Simek; 5000 i 10.000 m — Koscak, Slezacek, Machacek i Taeubl; 4x100 m — Engel, Fiser, Bartl, Jan Novotný, Kubicek i Kratky; 110 m pl. — Jandera, Komanek, Lipcik i Bauer; 400 m pl. — Lipcik, Korbel i Kratky; kula — Douda, Vitek i Hampapa; oszczep — dr. Chmelik, Klasek, Vizy, Novak i Vitek; dysk — Douda i Vanoucek; skok w wyż — Kratky, Zamis, Kuehmund, Pallschek i Horak; w dal — Hofman, Markl i Komanek; o tymczas — Votava, Korejs, Klasek, Petricek i Kodada. Eliminacje odbędą się podczas igrzysk ku czci Tyrza 17 i 18 bm.

Pięściarstwo

Przed meczem z Włochami, który jak wiadomo odbędzie się 18 bm. w Poznaniu w nowym cyrku „Olimpia” PZB — go pod-

kreślić należy z uznaniem — zarządził jeszcze kilka spotkań eliminacyjnych tym razem istotnie z prawdziwego zdarzenia. Zapowiedziane są one na godz. 20 w niedzielę w sali „osrodka”, przyczem mają walczyć następujące pary: w muszej Miśiorny i Rogalski, w średniej Majchrzycki i Chmielewski, oraz w półciężkiej Mizerski i Wystrach. Naszem zdaniem powinno jeszcze wejść w grę spotkanie Kazimierski i Polus; ponadto uważamy w dalszym ciągu za bezwzględnie odpowiedniejszego Arskiego niż Garnarka, chociaż wypowiedzielibyśmy się bardziej za koncepcją udziału obu, a mianowicie Arskiego w lekkiej (możnaby dać mu walkę w niedzielę z Sipińskim) bowiem na Włochów powinno się wysunąć przedewszystkiem fighterów, gdyż technicy wobec żywiołowości przeciwników wypadną zawsze słabiej.

Piłka nożna

O wejście do ligi walczy w niedzielę o godz. 16 na stadionie miejskim „Legia” z „LTSG”, mistrzem okręgu łódzkiego. Rozgrywka ta zdecyduje do kogo należeć będzie mistrzostwo grupy północno - zachodniej. „Legia” już po raz czwarty bierze udział w spotkaniach o wejście do czolowej klasy piłkarstwa polskiego, „LTSG” natomiast walczy o ten sam zaszczyt po raz trzeci, a ponadto przez jeden rok należało do elity piłkarskiej. Mecz zapowiada się bardzo ciekawie.

Tennis

Mistrzostwa U. S. A. Środa była dla Anglików „czarnym dniem”. Wszyscy ich przedstawiciele zostali wyeliminowani: Sutter pokonał Austina 6:2, 6:0, 7:5, Wood — Perry 3:6, 4:6, 6:0, 6:0, 7:5; Allison — Avory 6:1, 6:1, 6:3. (tel. wł.)

Wioślarstwo

P. T. W. „Tryton” zawiadamia zainteresowanych członków, że treningi przygotowawcze do prób sprawności P. O. S. odbywać się będą w każdy wtorek i piątek od godz. 19 do 20.30 na sali gimnastycznej Sokoła (przy boisku Sokoła). Najbliższy trening dziś o godz. 19.

Zbiórka wycieczka w górę Warty odbędzie się w niedzielę. Zbiórka na przystanku o godz. 7.30.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Tomkiewicz 3 zł. — Helena Jedińska 5 zł. — Wilgocka, Ołobok, 5 zł. — Z. A. z podziękowaniem za wyzdrowienie, z prośbą o dalszą opiekę, 5 zł. — N. N. 10 zł. — Frankenbergowa, Gniezno, z podziękowaniem N. S. J. za otrzymaną łaskę z prośbą o dalsze, 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 162 zł.

RADJO

Piątek, dnia 9 września 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 17.00 koncert popołudniowy (tr. z Łodzi); godz. 18.00 „Spinoza” — (z powodu trzecieściej rocznicy urodzin filozofa); godz. 18.20 „Udział święckich w akcji misyjnej (wygl. p. Stanisław Szymański); godz. 18.35 płyty gramof.; godz. 18.50 „Co robić z niedzielą” (kom. Tow. Krajozn.); godz. 19.00 „Teatry poznańskie w nowym sezonie; godz. 19.35 (W); godz. 19.45 płyty gramof.; godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 koncert symfoniczny (tr. z Warszawy); godz. 21.50 (W); godz. 21.55 „Z nad krawędzi”; godz. 22.10 sygnał czasu — komunikaty; godz. 22.30 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.45 muzyka z płyt; godz. 13.35 muzyka z płyt; godzina 15.10 muzyka z płyt; godz. 16.35 komunikat centr. biura hydr. dla żeglugi i rybaków; godz. 16.40 „W ojczyźnie Dżyngis-Chana” — wygłosi inż. Kamil Giżycki (Lwów); godz. 17.00 tr. z Łodzi koncertu popołudniowego w wyk. orkiestry Filharmonii Łódzkiej; godz. 18.00 odczyt pt. „Spinoza” (w 300 rocznicę urodzin); godz. 18.20 muzyka taneczna; godz. 19.35 prasowy dziennik radiowy; godz. 19.45 „Przegląd rolniczej prasy krajowej i zagranicznej” z Wilna; godz. 20.00 koncert symfoniczny w wykonaniu orkiestry Filharmonii Warszawskiej, pod dyr. Grzegorza Fitelberga i Zbigniewa Drzewieckiego (fort.); w przerwie feljton pt. „Pielgrzymki muzyczne” wygl. dr. A. Simonówna; godz. 21.50 dodatek do prasowego dziennika radiowego; godz. 22.00 muzyka taneczna; godz. 22.40 wiadomości sportowe; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 słuchowisko, 21.10 popisy chóru katedralnego, 23.30 koncert nocny; Budapeszt (550 m) 20.30 muzyka lekka; Wiedeń (516 m) 20.45 słuchowisko, 21.45 koncert; Praga (488 m) 20.30 koncert, 20.40 wykład, 21.15 słuchowisko; Bero-muenster (459 m) 20.00 muzyka angielska, 20.40 słuchowisko; Rzym (441 m) 20.45 muzyka kameralna.

Nasi olimpijczycy przed mikrofonem

Dziś o godz. 20.50 mikrofony Polskiego Radja, zainstalowane w lokalu W. T. W. w Warszawie rozpoczną niezwykle interesującą nietylko dla świata sportowego ale i dla całego kraju transmisję uroczystego powitania przez przedstawicieli rządu, władz sportowych i społeczeństwa, naszej ekspedycji olimpijskiej z Kusocińskim i Wajsówną na czele.

Odkrycie notatek Amundsena i Sverdrupa

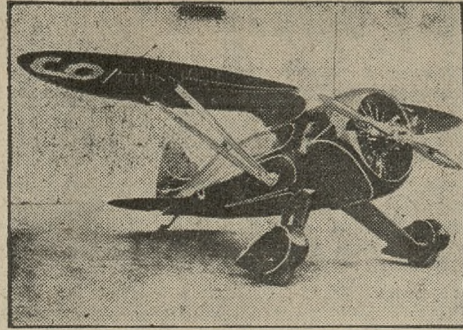
Prof. Samojułowicz, kierownik sowieckiej ekspedycji polarnej na łamaczu lodów „Russanow” zakomunikował o znalezieniu na przylądku Czeluskińska dwóch notatek, z których jedna była podpisana przez Amundsena, druga przez Sverdrupa.

Notatka Amundsena ma tekst następujący: „Ekspedycja na pokładzie „Maud”. Norweska ekspedycja polarna na pokładzie „Maud” minęła przylądek Czeluskińska we wrześniu 1918 r., lecz była przez 4 dni zatrzymana przez lody. Ekspedycja była zmuszona spędzić zimę na półwyspie północnym L05, 50 (wsch. Greenwich). Można znaleźć szczegóły o naszej ekspedycji

w naszej kwaterze głównej na wschód od wyspy Lockwood, położonej o 24 mile od przylądka w kierunku południowo-wschodnim, 40 na busoli. — Wszystko pomyślnie. (—) Roald Amundsen. „Maud” 1 maja 1919 r.”

Notatka Sverdrupa ma brzmienie następujące: „Ekspedycja „Maud” maj 6—7. Amundsen i Sverdrup. Odmierzaliśmy przy pomocy teodolitu położenie geograficzne. Wstępne obliczenia wskazują 77° 43' 3" północnej szerokości. Przylądek Czeluskińska. Maj 7. 1919. (—) Sverdrup.”

W miejscu, w którym znaleziono dokumenty, ekspedycja sowiecka postanowiła założyć stację polarną.

Specjalny samolot o niezwyklej sile motoru, na którym to aparacie lotnik Russel Thaw zamierza pobić rekord miss Earhart i przelecieć wprost Amerykę bez lądowania, tj. 4200 mil w ciągu 15 godz.

Uroczystości ku czci papieża „wielkiej odmowy”

Z uroczystości ku czci św. Piotra Celestyna w Aquili. Powyższe zdjęcie przedstawia nam fragment z historycznego pochodu, wyobrażający królową węgierską Klemencję ze swym dworem, podążającą na uroczystość koronacji Papieża.

Wśród gór i wybrzeży morskich, leżących u stóp malowniczego „Gran Sasso” pod Akwili, ze szczególną pobożnością czczony jest św. Piotr Celestyn, bardziej znany z nazwiska, które posiada w chronologii papieży rzymskich, jako Celestyn V. Jest to papież „wielkiej odmowy”, którego Dante umieścił w przedśmionku piekła, ponieważ św. Celestyn, podał się — jak się to dzisiaj mówi — do dymisji, rezygnując z najwyższej godności, do jakiej powołano go słynne konklawe w Perugji, gdy miało wybrać następcę Mikołaja IV.

Piotr Angelerio, urodzony w r. 1215 syn biednego rolnika z Sergna w Abruzach, od najmłodszych dzieciństwa odznaczający się wielką pobożnością, już w 17 roku życia udał się na pustynię, gdzie żywił się korzeniami, spędzając cały czas na modlitwie i ćwiczeniu duchowym wśród pieczar i jaskiń góry Morrone.

Tam z czasem (w r. 1254) założył klasztor św. Ducha i stworzył zakon, później zwany zakonem Celestynów. Chcąc uzyskać zezwolenie papieskie dla nowego zakonu, Celestyn jako 58-letni pustelnik wybrał się pieszo do

Ljonu i stanął przed obliczem papieża Grzegorza X. Zmęczony długą wędrówką, jak donosi ówczesny biograf, Celestyn zawiesił swój kaptur mniszy na promieniach słońca, które w tejże chwili oświetlały salę papieską. To był jego pierwszy cud.

Spełniwszy swe zadanie, powrócił do swej pustyni górskiej, gdzie zaskoczyła go wiadomość o wyborze na papieża (15 lipca 1294). Niełatwo było nakłonić skromnego mnicha do przyjęcia najwyższej godności. Koronacja nowego papieża odbyła się 29 sierpnia 1294 r. w Akwili, w kościele św. Marji di Collemaggio. Podczas koronacji obecni byli królowie Neapolu i Węgier, ich dostojne małżonki i najwyżsi dygnitarze Kościoła i władz świeckich. Następnie papież Celestyn miast wracać do Rzymu, udał się do Neapolu. Tu, wśród przepychu dworu andawńskiego, przygnębiony dwulicowością króla Karola i kardynała Gaetani, zażęknął za pustynią i swym zakonem. I dlatego ustąpił dobrowolnie z tronu św. Piotra, i stał się tem samym głównym bohaterem jednego z największych eposów świata. Dante bowiem, zajmując się w „Boskiej Komedji” o

sobą Celestyna V, i oskarżając go o tchórzostwo, wyrządził mu niczem nie usprawiedliwioną krzywdę wobec potomności. Kościół natomiast, w roku 1313 zaliczył go w poczet świętych i w 30 lat po jego śmierci zezwolił na przewiezienie zwłok świętego pustelnika z Ferentino do Akwili.

Od tego też czasu zaczęło się uwielbienie wiernych doznających licznych cudów za pośrednictwem swego patrona. św. Piotra Celestyna (o papieżu wkrótce zapomniano, pozostał jedynie święty). Uwielbienie ludu z dniem każdym rosło i święto jego, przypadające na dzień 29 sierpnia, od r. 1294 począwszy, obchodzi cała prowincja Akwili z niebywałą okazałością, wystawiając na widok publiczny święte relikwie, które w wielkim pochodzie, w średniowiecznych strojach, obnoszą tysiączne rzesze wiernych i pielgrzymów po całej okolicy której św. Piotr Celestyn jest uwielbianym patronem. Punktem kulminacyjnym tych uroczystości jest odtworzenie wprowadzenia pustelnika na tron św. Piotra. — Poniżej podajemy dwa zdjęcia fotograficzne z tegorocznych uroczystości ku czci św. Piotra Celestyna. S. F.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **Stary abonent.** Pretensje firm niemieckich są dziś przedawnione. Niema sposobu na zmuszenie gospodarza do obniżenia czynszu; jedyna droga: wyprowadzić się. Księgowości nie możemy tu wyklądać; w składach papieru są do nabycia księgi odpowiednie, a w księgarniach podręczniki o prowadzeniu ksiąg Hipoteka jest płatna razem z zastrzeżeniami odsetkami, o ile uzyskana na subwencje cena wystarczy na jej pokrycie (K).

— **Z. U.** Wolno pobierać, jeżeli taka była umowa. Natomiast prawo nie przewiduje tych opłat. (K).

— **Matura.** Program gimnazjum. Po informuje dyrekcja którekolwiek średniego zakładu szkolnego. (K).

— **W. F.** Wysłać nakaz zapłaty (przez sąd grodzki), a gdyby dłużnik założył

Już JUTRO
przyjeżdża z Warszawy
Cyrk Staniewskich
Oddział I-szy
Otwarcie na placu przy ul. Fr. Ratajczaka
w piątek, dnia 9 września o godz. 8.30 wiecz.

sprzeciw, to skarżyć. Równowartość pożyczki wynosi razem z odsetkami 229,40 złotych. (K.)

Dwa modele zimowych kapeluszy, lansowane przez modnisie w Ameryce.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Chór męski przy kościele św. Florjana na Jeźcach** przyjmują nowych członków na lekcjach śpiewu, odbywających się we wtorki i piątki o godz. 20.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 9 bm. o godz. 19,30 w Ognisku przy ul. Śniadeckich 54.

— **Centralny Związek Zawodowy O-Tow. Powstańców i Wojaków — Poznań-Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę, 10 bm. o godz. 20 w lokalu „Dwór Strzelecki” ul. Kilińskiego 15.

— **Oddział Wielkopolski, W grodników.** W niedzielę, 11 bm. wycieczka autobusem do Gniezna. Zbiórka o godz. 7 rano przy Belwederze, ul. M. Focha. Zebranie plenarne odroczono na niedzielę, 18 bm.

— **Związek Inwalidów Cywilnych — Koło Jeźce.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 11 bm. o godz. 15 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— **Koło śpiewu „Lutnia” w Poznaniu.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, 11 bm. o godz. 15 na sali p. Tritta przy ul. Dębieckiej 40. Lekcje śpiewu odbywają się regularnie we wtorki i czwartki o godz. 20 na tejże sali.

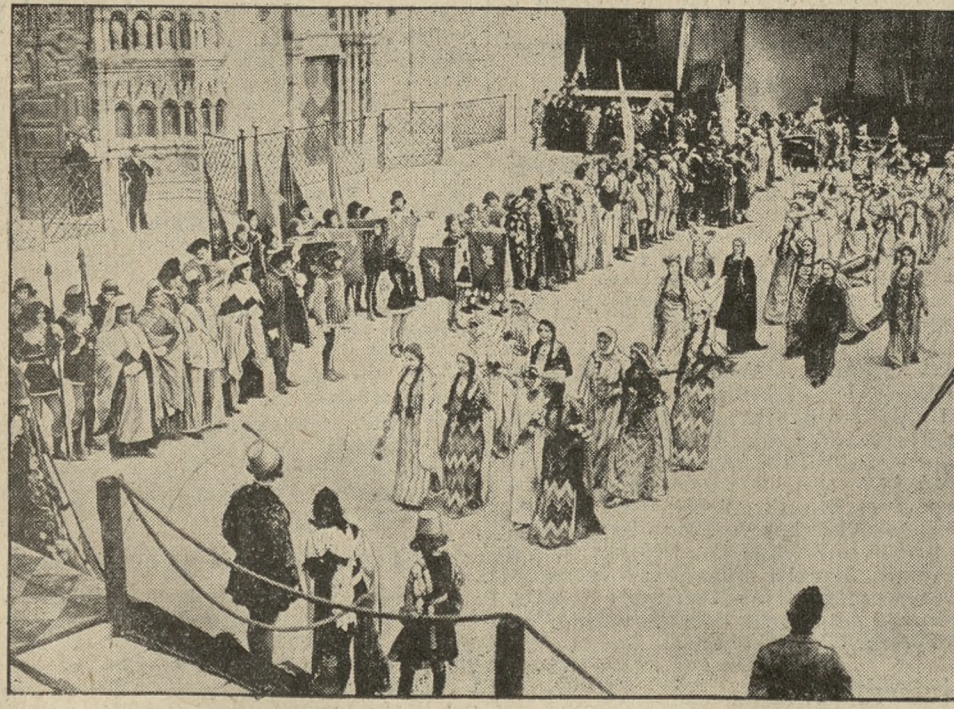
— **Tow. „Jedność” pod wezwaniem św. Stanisława w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się 14 bm. o godz. 19 u p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W hołdzie i z wdzięczności Bogu za odzyskaną wolność na Pomnik Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu.

240 W dalszym ciągu wpłacili do dnia 3. 9. 1932. 2011 49

Irena Budna, Poznań	1.—	I. Helmin, Bydgoszcz	2.—	K. Droszczowa, Ostrów	5.—
S. Kozłowska, Poznań	2.50	X. St. Kielar, Nozdrzec	2.50	św. Teresie od Dz. Jez.	5.—
z podz. za wyleczenie	2.—	X. Król, Malogoszcz	2.—	i M. Boskiej z podz. za	5.—
dziecka	1.70	W. Jurkiewiczówna	3.—	wystuchanie próby, z	5.—
M. Pieczka, Sokole-Kuźnica	5.—	Grodzisk	3.—	modl. o dalszą opiekę	5.—
A i St. Borski, Poznań	3.—	A. Waberska, Grodzisk	1.—	Sz. Konin, Łodygowice	5.—
Rozalia C. Poznań	10.—	W. Nowacka, Grodzisk	6.—	Z. Grzegorzewska, Budzyń	5.—
Księg. św. Wojciecha wy-	83.—	W. Januszewski, Broniewo	10.—	L. Grzegorzewska, Budzyń	5.—
brano z skarbonki nr. 6	44.30	M. Benenowska, Gniezno	5.—	H. Mamachowa, Bydgoszcz	5.—
Bank Zw. Sp. Zarbkowych	77.35	N. N. Gniźno z prośbą	5.—	A. Przepiórka, Kołodziejewo	5.—
wybrano z skarbonki 7.	84.65	o zdrowie dla ojca	5.—	A. Kabaciński, Kołodziejewo	5.—
Bank. Zw. Sp. Zarbkowych	3.—	X. J. Juźwiak, Uchamie	5.—	J. Baumann, Ostrów	5.—
wybrano z skarbonki 8.	3.—	St. Koszarkówna	4.40	Dr. M. Żurawski, Toruń	10.—
Bank. Zw. Sp. Zarbkowych	3.—	Skarbowzewo	5.—	H. Smith Warszawa	5.—
wybrano z skarbonki 9.	3.—	M. Maczewska, Turzno	5.—	St. Górny, Żnin	2.—
Halszka i Aleksander Sch,	3.—	X. Fr. Haba, Nockowo	3.—	X. St. Rembowski	2.—
Poznań, z prośbą w pew-	3.—	J. Pietraszko, Radziejowcy	3.—	Wysmierzyce	2.50
nej intencji	3.—	SS. Miłosierdzia, Opoczno	5.—	J. Zieleniewska, Kraków	5.—
M. Szymanderówna,	5.—	X. J. Czarniecki, Ożerniecin	1.—	X. J. Podczerwieński	1.—
Poznań z podz. za otrzy-	5.—	Prob. Holszański	1.—	Rawa R.	1.—
mane łaski	5.—	J. Serocki, Słomowo	5.—	J. Paczkowska, Jaszczew	3.—
A. Biskupski, Poznań	5.—	SS. Miłosierdzia, Pelplin	10.—	X. B. Rosochowicz, Mikstat	3.—
M. S. Bylin	5.—	St. Muszyński, Strzelno	3.—	Fr. Piotrowski, Steszew	2.—
L. Zielińska, z podz. za	5.—	J. Kuczkowski, Poznań	3.—	B. Dubsky, Turnowo	5.—
odebrane łaski	10.—	M. Perdziak, Paniwola	3.—	St. Ulatuskiewicz	5.—
M. W. Hoym	2.—	A. Małkowska, Wąbrzeźno	5.—	Wąbrzeźno	5.—
Wojciechowska, Poznań	3.—	J. Wojtecka, Wąbrzeźno	20.—	F. Zarzycki, Tczew	5.—
J. Szczepaniak, Rataje	3.—	Zakład św. Aanny, Poznań	5.—	z prośbą o wysł.	3.—
z podz. za odebr. łaski	10.—	Kuźdowicz, kier. szkoły	8.08	A. Pawlicka, Mieszków	3.—
J. Przybyła, Borysław	2.—	Sierakowo % od oszczedn.	3.—	z prośbą o przyw. wzroku	3.—
X. J. Twaróg, Dubiecko	3.—	dzieci szkolnych	5.—	dla syna	3.—
Fr. Szymańska, Janów	3.—	Fr. Winowicz, Kościan	5.—	St. Korcz, Kochłowice	5.—
J. Szczepankówna, Ostrów	3.—	J. Wilarek, Kepno	5.—	X. K. Fleischhacker	5.—
z prośbą o wysł. w pew-	5.—	St. Woźny, Mogilno	3.—	Koszowa	5.—
intencji i o zdrowie	1.—	H. K. Poniec, z podz. za	3.—	Gony, Gdańsk	5.—
M. Knapczykówna, Sucha	3.—	odebrane łaski z prośbą	3.—	N. N. Kościan	10.—
E. Mondrzejewska, Toruń	3.—	o dalsze	3.—	H. Bachorzowa, Śmigiel	10.—
Szpital św. Jerzego, Lubawa	3.—	X. St. Sowiński, Piasek W.	3.—	Kl. SS. Urszulanek, Lublin	3.—
L. Kaczmarek, Borzeckizki	3.—	E. Szczepański, Wejherowo	5.—	B. Barelkiewicz, Gniezno	3.—
J. K. Śmigiel w pew. int.	3.—	St. Litkowski, Orkowo	3.—	z prośbą o pomoc w nauce	3.—
M. i Z. Krajewskie, Krobia	3.—	J. Zborowska, Kościan	3.—	dla syna	2.—
z podz. za odebrane łaski	10.—	X. AM. Lewandowski	2.—	N. N. Gniezno o wysł.	10.—
A. Grieszowa, Wojsztyn	3.—	K. Jania	3.—	prośby	10.—
X. J. Majsterski, Susiec	2.—	X. Fr. Lande, Koszelany	3.—	St. Kwiatkowski, Gniezno	5.—
J. Macioszek, Kłosnowo	2.—	od Leńkowej	3.—	Stow. Młod. Polsk. M.	5.—
B. Rezier, Szczerców	2.—	Chorusa	6.—	Szynwald	5.—
K. K. II rata, Kierzno	20.—	L. Majewski, Ilowo	25.—	M. Weberowa, Żnin	3.—
SS. Felicjanki — Szkoła	1.—	P. Kaleta, Rybowo	2.—	W. Herbst, Świecie	3.—
Wisniewo	1.—	M. Mentowska, Żnin	2.—	Oratorium Świątozórskie	3.—
SS. Urszulanek, Poznań	10.—	z prośbą o dalszą opiekę	3.—	Gostyń	5.—
Wl. Nowak, Bydgoszcz	1.—	Fr. Schindler, Lwów	2.—	M. Łukasiewicz, Poznań	10.—
K. Napierałowa, Gorzyce	1.—	Kółko Różańcowe Mat.	3.—	A. Kłosińska, Płock	3.30
A. Panziński, Grabów	1.—	Świątniki	3.—	M. Grzegorzewska, Budzyń	11.80
Z. Hoffmannowie, Wrze-	2.—	X. J. Wałęcki, Łączki Kuch.	2.—	Zywy Różaniec Matek	10.—
snia z prośbą o dalszą	2.—	K. Dabrowska, Brzeźany	3.—	Strzałkowo	10.—
pomoc opiekę i błog.	2.—	X. J. Pruski, Linowo	3.—	Szpłt. Związkowy, Węstrów	10.—

Drugi ten fragment historycznego pochodu przedstawia królowe na czele swych orszaków, przybyłe na plac Marjacki.

Konto P. K. O. 207470. Sekretarjat św. Marcin 69.

W środę, dnia 7 września 1932 r. o godz. 11,30 wieczorem, zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., w 74 roku życia, nasza najdroższa, najukochańsza matka, teściowa i ciocia, s. p.

Józefa Ueberlowa

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, o godz. 4 po południu, z domu żałoby. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy ukochanej Zmarłej nazajutrz.

Ciężko strapieni

córka, synowa i synowie.

Września, Królewska Huta.

nw 5 211

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

We wtorek, dnia 6. bm., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach opatrzona Sakramentami św. nasza najdroższa, najtroskliwsza matka, teściowa, babcia, siostra, ciocia i kuzynka, s. p.

z Kuszelskich

Teofila Kanikowska

w 79 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 9. bm., o godz. 4 po południu, z domu żałoby Dąbrowskiego 36, na stary cmentarz parafji tumskiej. Msza św. za spokój duszy Zmarłej, odprawi się w sobotę, o 8 rano, w kościele Serca Jezusowego na Jeźcach.

W nieutulonym żalu

dzieci, zięciowie i wnuki.

zw 15 824

We wtorek, 6. 9. 1932 r., o godz. 8 rano, zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, namaszczonej Olejami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany ojciec, syn, brat, s. p.

Jan Jędrasiak

em. st. asesor P. K. P.

przeżywszy 42 lata. Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godz. 5 po południu, z kościoła O. O. Zmarłych wstąpińców.

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 15 825 **żona z dziećmi i rodzina.**

Wszystkim, którzy odprowadzili na miejsce wiecznego spoczynku naszego drogiego syna i brata, s. p.

Stanisława Pietrasa

a w szczególności Oczigodnemu Duchowieństwu parafji M. B. Bol. z Ka. Prob. Gorgolewskim na czele, Ka. Prob. Pomianowskiemu z Tucznia III. Szkole Wydziałowej z Panem Rektorem Barlikiem, Nauczycielstwu z Poznania i z Mogilna, Chórom III. Szkoły Wydziałowej i S. M. P. św. Stanisława Kostki, Ministrantom parafji M. B. Bol., wszystkim Krewnym i Znajomym za tak liczne dowody szczerego udziału w naszej bolesnej stracie, jako też za wieńce i kwiaty składamy serdeczne

Bóg zapłać!

zw 15 822

Rodzina.

Za okazanie współczucia i wieńce z powodu zgonu naszego kochanego i nigdy niezapomnianego syna i brata, s. p.

Piotra Tasiemskiego

składamy na tej drodze wszystkim Krewnym, Przyjaciółom, Znajomym, Współlokatorom, Zarządowi i Pracownikom F-y „Maggi” i K. S. „Legja”, nasze serdeczne

Bóg zapłać!

zw 15 823

Rodzina.

Nowoczesne farbowanie włosów przez zwykłe mycie

Orient-Henna-Shampooem

10 kolorów

Tw 187

od jasnego blond do czarnego, w tem modne kolory: złoto blond, tyrcjan i mahoń. **Wszędzie do nabycia.** — Kto chce mieć piękne włosy, niech nadeśle 2.— zł. w znaczkach i poda kolor.

Gen. Przedst. na Polskę Fr. Bogacz, Bydgoszcz, Dworcowa 14 Do trwałego farbowania brwi i rzęs polecam „Maja” do odbarwienia lub pojaśnienia włosów — „Rose-Henna”

Handlowiec - Drogerzysta

samodzielny, rutynowany ze znajomością polskiego, niemieckiego języka w słowie i piśmie poszukuje odpowiedniego zastępstwa branży obojętnej, na Poznańskie i Pomorze. Lokal biurowy w centrum gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański

zw 15 821

100 dolarów w złocie

ORAZ

franki szwajcarskie

oddam. Oferty z dokładnym podaniem ceny do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 36,54 Pw 4 328-36,54

MIÓD

pod gwarancją prawdziwy pszczoły, tegoroczny, deserowo-kuracyjny, wysyłam z własnej pasieki za pobraniem pocztowym 5 kg 9 zł, 10 kg 17 zł, kolejną 20 kg 33 zł, 30 kg 43 zł, wraz z kosztami przesyłki i blaszankami. zw 15 826

Pasieka Słowiańska
Brzeżany (Młp.)

Rekonwalescentów,

emerytów, samotnych starszych mężczyzn

przyjmuje

Dom św. Jana w Tarnowskich Górach,
Górny Śląsk.

Ładne pokoje, dobra kuchnia, centralne ogrzewanie, fortepian, billard, kręgielnia. Łazienki i pranie bielizny. 5 hektarów pięknego parku, położenie spokojne. Poczta i kolej w miejscu. Opłata dzienna od 3 zł wzwyż. zw 15 827

KTO CHCE PRACOWAĆ??

Administracja Księgi „Ku Czi Poległych Lotników” poszukuje ludzi inteligentnych, solidnych (pierwszeństwo emeryci wojskowi, oficerowie rezerwy, urzędnicy) do rozpowszechnienia Księgi „Ku Czi Poległych Lotników” na terenie całej Polski. Praca ta nie wymaga specjalnych kwalifikacji i może być również jako praca dodatkowa. Poparta wielkimi ułatwieniami, zapewnia każdemu minimum 10 zł. dochodu dziennie. Reflektanci, mogący wykazać się dobrymi referencjami oraz złożony gwarancję w dowolnej formie (list poręczający osoby odpowiedzialnej lub inne zabezpieczenie) do wysokości zł 350.—, zechcą nadesłać oferty z referencjami pod adres: Księga „Ku Czi Poległych Lotników”, Warszawa, Marszałkowska 63. Tw 310

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER”, patent gdański Nr. 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich rodzajów, wrzutach, wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odmrożeń i t.d. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Świetne uznanie. Jeżeli bez skutku zwrot pieniędzy. Cena 8.60 zł. Wysyła za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry bez portorium. nw 5 259

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN”, Gdańsk 2, Hundegasse 43

Kapelusze Damskie

Filcowe i Aksamitne

Modne czapki i berety po niskich cenach poleca

T. LUDWIG

POZNAŃ

SZKOLNA 9

Kapelusze żałobne stale na składzie

HALLO!!

HALLO!!

Artysta-skrzypek

CARLO CASTELLANI

(znany z koncertów Radja Poznańskiego)

koncertuje codziennie Pw 4 329-36,57

w Cukierni „Polonia“

ERAZM KLESZCZ i S-ka

Poznań, ul. Fredry 13

Telefon 23-36

Uwaga!

Śniadania do godziny 12-tej zł 1,—

S. MORAŃSKA

PRACOWNIA SUKIEN i OKRYĆ

po przerwie wakacyjnej otwarta poleca NOWOŚCI JESIENNE — CENY BARDZO PRZYSTĘPNE

Kossaka 18, II p., telef. 6639

zw 15 708

Uczeń

z odpowiednim wykształceniem, umiejętność rysowania pożądana potrzebny zaraz. rw 8 060

Drogerja „MONOPOL“ Poznań, Szkolna 6.

Okucia Budowlane - Części Piecownicze

Warsztaty kowalskie - Żelazo i artykuły dla rolnictwa. Pasy zapędowe - Rury - Blachy - Gwoździe żniżone.

„PRZEWODNIK”, św. Marcin 30
Magazyny towarów żelaznych i technicznych. Telefon 15-71

Posadzkę parkietową

wyborowej jakości, absolutnie suchą z fachowem układaniem pod gwarancją dostarcza Pw 18 609-55,310

Reprezentant na Poznań

E. Kampe
Strzelecka 19.

Fabryka parkietu

Inż. G. Chojnacki, Sp. z o. p.
Reda, Pomorze

Marcepan - Grylaż - Kuwerturę

Cukry deserowe i Mieszanki czek. w papierkach i wszelkie wyroby czekoladowe

poleca znana i renomowana nw 5283

Warszawska Fabryka Czekolady
JAN ZIOŁKOWSKI, Warszawa

Generalny Przedstawiciel: **WŁ. MARCINIAK,**
Poznań, Górna Wilda 3 - Tel. 17-78.

Ostrzegamy

przed ewtl. zdyskontowaniem i unieważnianiem weksel z wystawienia magistratu m. Kalisza z zyrem firmy Stabill, Fabryki Gazomierzy, na zł 2000.—, płatny 10. I. 1933 r., gdyż został skradziony w nocy 7. b. m. Zwrot weksla i dokumentów osobistych na nazwisko Emil Bucholski wynagrodzimy. „Technogaz”, T. z o. p., Poznań, Matejki 38, m. 3. zw 15 828

PRZETARG OFERTOWY

na prace brukarskie i asfaltowe przy budowie domów K. E. przy szosie Gdańskiej w Gdyni.

Warunki przetargu można nabyć za opłatą 2.— zł. w Zarządzie Kasy Emerytalnej w Poznaniu, ul. Skarbowska 10, od godz. 9 do 12-tej. Interesenci pozamiejscowi winni należytą do warunków przetargowe w kwocie 3.50 zł. przelać pocztą. Oferty z próbkami materiałów należy składać w Z. K. E. w Poznaniu, ul. Skarbowska 10, w nieprzekraczalnym terminie do 24. 9. 1932 r., godz. 11.30, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na prace brukarskie i asfaltowe przy budowie domów K. E. przy Szosie Gdańskiej w Gdyni”.

Do ofert należy dołączyć pokwitowanie na zdeponowanie w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Poznaniu, wadium w wysokości 1.500 zł. Za walory (wadium) dołączone do oferty Z. K. E. nie odpowiada.

Otwarcie ofert nastąpi 24. 9. 1932 r., o godz. 12, w obecności przybyłych oferentów. Zastrzegamy sobie prawo wyboru oferentów lub nieuwzględnienie żadnej oferty.

Zaznacza się równocześnie, że na zlecenie mającej prace Z. K. E. nie będzie udzielano żadnych zaliczek, a rachunki za wykonane prace uregulowane będą w myśl załączonych do kosztorysu ogólnych warunków. dw 1105

(—) Dr. Postawa.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Wpiątek, dnia 9. bm., o godz. 9-tej, przy ul. Aleje Marcinkowskiej 19, sprzedam publicznie najwięcej dającym, za gotówkę:

większą ilość biurka, kanap, foteli, szaf, lamp, stołów, regałów i wiele innych przedmiotów. nw 5150
Pietruszewski, kom. sąd., Poznań, Plac Wolności 9.

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Maiejgórce i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Malagórka, tom I, wykaz liczb 4, na nazwisko rolnika Józefa Szymkowiaka w Maiejgórce i jego żony Marjanny, z domu Gmyrek, żyjących w ogólnej wspólności majątkowej, zostanie w drodze egzekucji przymusowej dnia 27 października 1932 r., o godz. 10 przed poł., wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój Nr. 13. W obrębie Maiejgórki położona nieruchomość, składająca się z domu mieszkalnego z podwórzem, ogrodem domowym, chlewu, stodoły, wozowni i sklepu, karta mapy 1, parcele 52, 79, 80, 81, 106, 107, 108, obszaru 13,23,50 ha. Czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego 37,12 talarów; wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego 90 Mk. Matrykuła artykuł 4; księga podatku budynkowego, liczba 5. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 20 października 1931 r. Środa dnia 14 czerwca 1932 r. Sąd Grodzki, nw 5098.

W Rzeźni Miejskiej w Poznaniu wakuje stanowisko

lekarza weterynaryjnego

Od kandydata wymagane jest:

- 1) Obywatelstwo polskie,
- 2) nieprzekroczony 30 rok życia,
- 3) dyplom lekarza weterynaryjnego,
- 4) świadectwo zdrowia,
- 5) zyciorys.

Do stanowiska przywiązane są pobory IV. wzgl. III. kl. pragmatyki miejskiej, zależne od lat praktyki.

Zgłoszenia do 20 września 1932 r., przyjmuje Dyrekcja Rzeźni Miejskiej w Poznaniu, nw 5252

Sprostowanie.

W odpowiedzi na ogłoszenie pp. Antoniego Harendy, Antoniego Wierzyckiego i Franciszka Drabika w numerach 402 i 403 „Kurjera Poznańskiego” komunikujemy że twierdzenia wymienionych trzech panów nie polegają na prawdziwie.

Weksle otrzymaliśmy z podpisami wymienionych trzech panów od Spółki Drenarskiej Szymborze Turzany na pokrycie naszych należności i nie wiemy nic o tem, jakie umowy mogły zaistnieć przy podpisywaniu weksli. Nasz łączny bezpośredni stosunek wekslowy z wymienioną Spółką Drenarską, a wszystkie osoby podpisane na wekslach odpowiadają wobec nas wekslowo.

Wobec powyższego postępowania wystąpiliśmy przeciwko wymienionym trzem osobom do sądu.

Poznań, dnia 7 września 1932 r.

Inż. Józef Breliński

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu, zw 15 820

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811)

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Sypialnie
sprzedaje najtaniej - Stolarska Rybaki 15.

Damski rower okazynie. Kromczyński, Marcinkowskiego 5, zdw 97 280

Radjo
5 lampowe korzystnie sprzedam. Grzegorzewski, Zielona 3, zdw 97 873

Maszynę damską Singera tanio sprzedam. Ostrówek 15, miesz. 13, zdw 97 477

Kiosk
dobrze prosperujący z powodu choroby tanio sprzedam. Strzelecka 15, zdw 97 229

Dobrze utrzymana maszynę do szycia. Wspólna 14, m. 1, zdw 97 800

Samochód
„Rugby” limuzyna w pierwszorzędym stanie, okazynie 3500 zł, motocykl „Raleigh” 800, prawie nowy 1200 zł, „Autopol”, Dąbrowskiego 12, tel. 7308, zdw 97 099

Plaszcze damskie dziewczęce
jesienno - zimowe poleca gotowe wykonuje miarowe, modernizuje, naprawia futra. Przyjmuje asygnaty „Kredyt”. Józef Szuster Stary Rynek 76, piętro, zdw 96 686

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej Łakowa 4 a, stolarnia, zdw 94 032

Sprzedam
lampę kwarcową okrągłą. Wiadomość: Radomsko ul. Długa 13. Doktorowa Stanisławska, zdw 97 224

Place
pod budowę od 50 gr sprzedaje Sp. Bud. Parc., Marsz. Focha 99, zdw 97 209

Nowy Dom Komisowy. Woźna 16, sprzedaje i kupuje meble używane, garderobe, różne inne przedmioty. Pw 4 165 56.431

Samochód
Ford otwarty rocz. 29 sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Pozn. nr 3 056

Maszyna damska Singera jak nowa. Rajkowska, Wenejańska 11/12, zdw 97 503

Meble
stylowe jadalnie, sypialnie, gabinety, kuchnie, biurka poleca bardzo tanio fabryka mebli Szczaniecki, Tama Garbarska 3, zdw 97 484

Cukrowni w Wrześni
akcje na 500 zł sprzedam zaraz. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdw 97 482

Pianino Bechsteina
używane sprzedaje za 1000 zł. B. Sommerfeld, skład fabryczny pianin, Poznań, ul. 27. Grudnia 15, nw 5 175

Wózek
dziecięcy biały sprzedam. Małe Garbary 9, mieszkanie 23, zdw 97 324

Limuzynę „Citroen” tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 336

Domek
kilku mieszkaniowy ogródkiem, amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 329

Kantówki
deski nowe, sprzedam korzystnie. Wiadomość: Aula Wyższej Szkoły Handlowej, zdw 97 504

Domek
dochodowy, ogrodem, mieszkaniem, stajnią, Górczyn. 10 000 - wskaże Kurjer Pozn. zdw 97 372

Jadalnię nową elegancką okazynie bardzo tanio. Mickiewicza 5, m. 3, jw 1 575

Sypialnie
dobre materace 330; jadalnie 350; kuchnie 100. Gwarancja. Fabryka Mebli, Rynek Miejski, telefon 19-59, zdw 94 257/8

Nowość
ślubne obrączki złote w kolorach białym, zielonym i innym od 12 zł począwszy poleca Chwilkowski, Św. Marcina 40, zdw 97 318

Koszule
kolorowe, białe po cenach fabrycznych. Ceglowski, Pocztowa 5, nw 5 084

Naprawa
złoty wieczny piór wszelkich systemów na oczekaniu zamiana stalówek - Specjalny skład wiecznych piór. Józef Czosiński, Ratajczaka 2, Artykuły szkolne tanio, zdw 91 305

„Antyki”
meble używane sprzedaje, kupuje. Wielkie Garbary 39, Pw 4 154 56 368

Od 25 gr metr
największy wybór parcel miejskich, podmiejskich ornych, zalesionych, Kredyt, budowa „De-Ka-Ha”, Marcinkowskiego 13, zdw 96 555

Gramofony-Mechanizmy
Reparacje
najtaniej F. Baloń, Woźna 12. - Płyty gramofonowe - nowe od 95 groszy. Pw 4 164 36.9

Jadalnię
dębowa, 3 lampowe radjo, różne sprzedam. Staszka 23, m. 5, zdw 96 918

Kapelusze
największy wybór, najniższe ceny. Ceglowski, Pocztowa 5, nw 5 086

Bernardyna
ładnego, dobrego, rocznego sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 96 696

Krawaty
olbrzymi wybór, bajecznie tanio. Ceglowski, Pocztowa 5, nw 5 085

Aparat
fotograficzny 9x13, szfionierka, szafka z lustrem stół rozkładany 2 krzesła. Pawłowski Józef, Mostowa 4a, zdw 97 169

Kanarki białe
samce tegoroczne. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 97 191

Magiel
nowy sprzedam tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 193

Parcele
1400 Poznań (Miasteczko) sprzedam tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 245

Sypialnię
biała komp. używana tanio sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 97 160

Serwis
obiadowy 12 osób sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdw 97 290

Drzewka i krzewy owocowe
ozdobne oraz róże po cenach zniżonych. Szkoła Drzew A. J. Jeste Jelenek poczta stacja kolej. Złotniki k. Poznań. Telefon 3. Cennik na żądanie. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik. P 3 569 33.4

Checsz kupić? sprzedać lub oddać w komis meble używane?
załatwisz najlepiej w firmie Poznański Dom Komisowy, Poznań, Dominikańska 3, tel. 2442. Pw 4 166 36.14

Maszyny do pisania
dobre okazynie z gwarancją od 1 do 30 nowe od 550 również zamiane naprawe oraz części oferuje Skóra i Ska Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23, Pw 3 562 31.47

Skład
kawy, cukrów, towarem sprzedam 2 000, w tem 6 miesięcy dzierżawy. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 97 237

Amerykański
zegarek srebrny, kryty, okazynie za 35 złotych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 357

Lisa
sprzedam. Różana 23, II, zdw 97 278

Dom
ośmiobokowy, skład, ogród, przy Poznaniu, korzystnie sprzedam. Przecznicza 6 mieszkanie 1, zdw 97 359

Stoły
restauracyjne dziesięć. Szarzyński, Woźna 10, zdw 97 353

Skład
towarów krótkich i art. mekich w powiatowym mieście przy rynku, blisko kościoła, zaraz sprzedam do objęcia 5-7 tysięcy. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. nw 5 254

Gabinet męski Biedermayer mahoniowy
15 części, dobrze utrzymany okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pw 4 325 36.19

Gabinet męski Biedermayera
wiedeński, 10 części, okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pw 4 324 36.16

Salonik Biedermayera
brzoza, korzystnie 9 części, Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pw 4 326 36.18

Skrzydło orzechowe
Berndt, Breslau ul. 400 Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, Pw 4 327 36.17

Dom
składem nowobudowany przy Poznaniu cena 4500 złotych, Bloch Poznań Długa 5, zdw 97 803

Futer
damskie modne, Wierzbiewicza 13, parter, zdw 97 334

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy - sprzedam 180, Grobla 4, m. 2, zdw 97 332

Magiel
Piekary 25, Paradyż, zdw 97 379

Samochód
tonówkę w dobrym stanie sprzedam. Górna Wilda 65 parter, zdw 97 375

Skrzypce
sprzedam lub zamienie na trąbkę. Wiołoneczka zamienie na saxofon. Górna Wilda 102, m. 3, zdw 97 277

Dom
położony przy rynku w Wągrowcu z 2 składami na sprzedaż. Informacje: Praska, Wągrowiec, Pocztowa 5, zdw 97 434

Zdrowa
kolonjalka 2 pokoje kuchnie - ewentl. mebla wieś około 3 000 miesz. kolejarze, mało bezrobotnych dla młodszego małżeństwa dobra przyszłość z powodu prowadzenia 2 interesów sprzedam. M. Dittman, Lasowice pow. Tarnowskie Góry, zdw 97 439

Domek
nowy, piętrowy, dwumieszkaniowy, ogrodem, Poznaniu 5 500, - Ratajczak, Plac Sapieżyński 4, zdw 97 458

Dom
przy tramwaju, dochód ustawowy 6 000, za 29 500, wpłata 15 000. Dutkiewicz, Poznań, Chwaliszewo 70, zdw 97 474

Noże - widelce
Noże - widelce
Łyżki - łyżeczki
Łyżki - łyżeczki
(Aparaty Wecka) - Sloje - Porcelane - Wyprawy - Prezenty kupicie tylko wprost Wroniecka 24, Hurtownia Porcelany, zdw 97 473

5 KUPNA

Poszukuje
w Poznaniu gospodarstwa do 10 mógz dobrymi budynkami w dużej wsi lub dominium, gdzie można założyć skład kolonjalny. Oferty podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 97 194/5

Wille
kupie nowobudowaną lub nie dokończoną budowlą z 2 mieszkaniami. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 844

Wóz reklamowy
jednokonnny, dobrze utrzymany kupimy, Oferty nadsyłać do ekspedycji Kurjera Pozn. dw 1 094

Kamienie młyńskie
francuskie dobrze utrzymane - meir 125 do 130 kupię, Młyn Parowy Zieleń, telefon Trzemeszno 28, zdw 96 962

Fuzję
kupię używaną szesnastkę, podać cenę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 96 790

Jadalnię
sypialnię kuchnię, sprzęty kuchenne sztucze na 12 osób platerowany w bardzo dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 183

Poszukuje kolonjalki
dobrze prosperującej, wraz z przyległym mieszkaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 137

Aparat
fotograficzny 10x15 lub 13x18 kupię. Łakowa 18, m. 7, zdw 97 226

Tokarnię
zegarmistrzowska amerykańska kupię. Oferty z ceną do Kurjera Pozn. zdw 97 159

Wille
dwumieszkaniowa przy wpłacie 50.000, zaraz kupię. Warunek 5-pokojowe mieszkanie wolne. Spieszne zgłoszenia wprost od właściciela. Kurjer Pozn. zdw 97 153

Owoce
zimowe wyborowe kupię w każdej ilości oraz brzoskwinie, orzechy włoskie świeże. Warszawa, ul. Spokojna 3, Stefan Iwanicki, nw 5 250

Kupię dom
w Poznaniu, solidnej budowy, dobrze położony, zapłace 60 tys. reszta ratami amortyzacyjnie. - Oferty z ceną i opisem pod „mieszkania 3 do 5 pokojowego” do Biura Ogłoszeń „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, Pw 4 217-62.359

Motocykl
kupię. Ceny Kurjer Pozn. zdw 97 330

Karakuły
futro okazynie kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 315

Kupię urządzenie
centr. ogrzewania z piecem na 10 pokoi. Zgłoszenia wraz z ceną do Kurjera Pozn. zdw 97 428

Narzędzia
używane do Szkoły Budowniczej kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 407

Kupię
kompletne kupię 3-4 lampowe. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 403

Kraty
żelazne do zasuwania, używane, 275x330 kupię. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 97 455

6 KAMIENICE

Kamienicę dwupiętrową
przy ul. Poznańskiej sprzedam. Zgłoszenia poważnych reflektantów: Dąbrowskiego 59 I ptr. m. 1, dw 1092

Pańską wille
nieдалeko Poznania sprzedam lub zamienie na gospodarstwo rolne. Agencji wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 96 760

Kamienica
sliczny okaz. cena 130.000, dochód 16.000. Zgłoszenia poważnych reflektantów Kurjer Pozn. zdw 97 192

Nadzory budowlane rysunki, obliczenia
wykonuje najkorzystniej. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 210

Administracje
kamienicy przyjme. Kaucja lub zabezpieczenie zapewnione. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 247

Dom
przy głównej ul. Poznania, dzierżawa roczna 5.800, cena 50.000. - Parcela 2 morgi przy dworcu Poznań 9 000, sprzedaje właściciel Ambrożkiewicz Bydgoska 2, zdw 97 143

7 Mieszkanie
7 pokojowe II ptr. Łazarz wolne od listopada. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 609

Mieszkanie
dwupokojowe z wygodami nowa budowa, czynsz zgóry, Dąbrowskiego 4, gospodarz, zdw 93 875

Wille
40 km od Poznania, 9 pokoi, komfort 4 morgi pierwszorzędne budynki gospodarze, 3 000 mieszkańców na rozmaite przedsiębiorstwa cała wolna cena 28 000. Tomczak, Poznań, Weirzbiewicza 31, zdw 97 302

7 Kamienicę
komfortowa dochód roczny 20 000 wpłaty 75 000 sprzedam. Popielski Piekary 18, I, zdw 97 442

7 10.000 zł
potrzebne na 1-1 1/2 roku. Zabezpieczenie na solidnej hipotece lub inne poważne zabezpieczenie. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 96 774

7 15-20 000
poszukuje na II. hipoteke majątek 1300 morg. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 014

7 7.000.-
na I. hipoteke realności w Poznaniu wartości 120 000 poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 252

7 2.000.-
poszukuje zaraz pewna gwarancja dam wysoki procent, wpłata od stycznia 200 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 238

7 Pożyczki
10 000 do 15 000 zł na I hipoteke Poznań bez długu, poszukuje. - Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 337

7 Zdolny
zaradny starszy rolnik z 3 000 zł oczekuje propozycji. Oferty Kurjer Pozn. zdw 95 202

7 1 000
wypożyczyć pod zastaw w dom. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 448

7 250
zwrot pięciu ratach tygodniowo 55, poszukuje handlowiec na dobrej posiadzie. Kurjer Pozn. zdw 97 405

7 15 000
pożyczki na jeden rok pod zastaw bezwzględnie pewnej hipoteki poszukuje pilnie. Dam wysoki procent i pewną gwarancję zwrotu w terminie niemiędzy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 486

7 6 000
na I. hipoteke wypożyczyć. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 409

7 Poszukuje
6-10 tysięcy złotych na I hipoteke na 6 miesięcy, procent według umowy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 471

8 DO WYNAJECIA

Pokój
kuchnia 350, zwrot kosztów, miesięcznie 40, objęcie zaraz. Gospodarz, Żydowska 5, zdw 97 405/6

Czteropokojowe
komfort zaraz wynajme. Zgłoszenia Kluczyk Sołacka 9, lub telef. 5467, zdw 96 536

Mieszkanie
7 pokojowe II ptr. Łazarz wolne od listopada. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 609

Mieszkanie
3-pokojowe mieszkanie, czynsz pewny, podać warunki Kurjer Pozn. zdw 97 233

Poszukuje
3-pokojowe mieszkanie, blisko centrum przy ulicy możliwie spokojnej wprost od właściciela. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 250

Wille
nowowbudowana Górczyn tramwaj ogród, 32.000. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 241

Willa
komfortowa Poznań, pięknie wykończona, ogród, tramwaj sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 164

Kamienice
centrum Poznania dochód 17 500, cena 125 000, wpłaty 70 000, druga dochód 12 000, cena 85 000, wpłaty 40 000 trzecia dochód 6 000, cena 30 000, wpłaty 17 000 sprzeda „Krakus” Pocztowa 30, zdw 97 263

Dom
w Poznaniu kupię, wpłace 35 000 zł przeime długoterminowy dług. Łódź, Główna 49, Wanda Siedlecka, nw 5 249

Willa
40 km od Poznania, 9 pokoi, komfort 4 morgi pierwszorzędne budynki gospodarze, 3 000 mieszkańców na rozmaite przedsiębiorstwa cała wolna cena 28 000. Tomczak, Poznań, Weirzbiewicza 31, zdw 97 302

Kamienicę
komfortowa dochód roczny 20 000 wpłaty 75 000 sprzedam. Popielski Piekary 18, I, zdw 97 442

7 PIENIĄDZ

Mieszkanie
5 pokojowe w wili z ogrodem zaraz wprost od gospodarza do wynajęcia. Poznań, Debiec Makowa 12, Pw 4 323-56.442

Trzy
pokoje I, piętro, centrum, do odnienia, pośrednicy wykluczeni. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 500

Pokoju
kuchnia poszukuje. 1-2 piętro. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 354

Szukam
8-9 pokojowego centralne ogrzewanie pierwsze piętro. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 269

Poszukuję
3-4 pokojową kuchnię wygodną bez dostępnego. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 255

Pokój
z kuchnią lub większego próżnego bliżej centrum poszukuje bezdotykalnie małżeństwo urzędnika. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 381

Pokoju
lub z kuchnią poszukuje małżeństwo. czynsz miesięczny zapłacony. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 506

Mieszkania
dwa - jednopokojowe poszukuje młode małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 362

Pokoju
z kuchnią. Jeżyce - Włda, poszukuje. Oferty Kurjer Poznański jw 1574

Emerytowany
inspektor szkolny poszukuje od 1, 10, lub 11. 3-5 pokojowego mieszkania z wygodami do 1. etr. (możliwie z ogródkiem). Oferty z podaniem ceny Malenda Wejherowa Dworcowa 12. Pośrednictwo wykluczone! zdw 97 435

Wojskowy
poszukuje mieszkania 1 lub 2 pokojowego wprost od gospodarza. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 97 460

Mieszkanie
5-6 pokoi w pobliżu poczty, centrum, poważny, reflektant. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 478

Urzędnik
państwowy poszukuje mieszkania dwupokojowego. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 206

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Pięciopokojowe
komfortowe, odnowione, Focha, zamienie na także lub mniejsze, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 468

11 POKOJE UMEBL.

2
panienki na wspólny przyjeź. - Zydowska 29, m. 10. zdw 96 896

Pokój
dla jednej lub dwóch osób. Długa 4, parter, prawo, m. 25. zdw 96 924

Pokój
ładny frontowy utrzymaniem. - Plac Nowomiejski 6, m. 16. zdw 96 456

Szkolna
78, m. 8, wolny. zdw 97 189

Matejki
46, m. 10, dwa jednoosobowe. zdw 97 177

Pokój
utrzymaniem sympatyczny dom, inteligentnej osobie od 15, lub 1. Dąbrowskiego 56, m. 10. zdw 97 197

Pokój
dwuosobowy zaraz. Krasieńskiego 4, m. 8. zdw 97 200

Przy Zamku
pokój dwuosobowy oraz pokój jednoosobowy. Wały Jana III., 12, mieszk. 6. zdw 97 201

Spokojna
19, mieszk. 9. zdw 97 212

Pokój
Kozłowska, Focha 28, I. zdw 97 213

Jasna 16
m. 8, elegancki słoneczny, telefon. zdw 97 246

Pokój
Śniadeckich 22, m. 1. zdw 97 253

Młyńska
12, I., prawo, pokój. zdw 97 216

Elegancki
duży i mały. Słowackiego 33, mieszk. 17. zdw 97 220

Uczni
Mickiewicza przyjme na stancje. Niegolewskich 14, w podwórzu, mieszk. 13. zdw 97 231

Używaniem
kuchni u samotnej, pannie na stałej posadzie. Patrona Jackowskiego 40, m. 11. zdw 97 236

Dwa
próżne, frontowe biuro, pracownia, Babińskiego 7, m. 1. narożnik Alei Marcinkowskiego. zdw 97 243

Wynajme
ładny pokój elektryka łazienka, utrzymaniem lub bez inteligentnym. Graniczna 15, m. 11, koło Parku Wilsona. zdw 97 166

Pokój czysty
na dwie panie - panienki solidne z utrzymaniem bez. - Matejki 65, II., m. 6. zdw 97 163

Pokój
duży Rynek Łazarski 7, Mikołaj, s.d. zdw 97 145

Pokój
czysty. Półwiejska 33, I., mieszkanie 6. zdw 96 490

Pokój
osobne wejście. - Kreta 6, mieszkanie 16. zdw 97 296

Małżeństwu
umeblowany, utrzymaniem maszyny do szycia. Wspólna 14, m. 1. zdw 97 293

Pokój
czysty, niekrepujący, dla 2 panów. Dolna 3, m. 7. zdw 97 252

Niekrepujący
słoneczny elektryczność. Mostowa 15, m. 3. zdw 97 291

Wspólny
panienkom lub paniencie. Mostowa 29, mieszkanie 3. zdw 97 289

Dwuosobowy
Składowa 11, m. 13, wysoki parter. zdw 97 285

Pokój
dla inteligencji, frontowy, z utrzymaniem elektryczność, Poplińskich 8, m. 3. zdw 97 281

Małżeństwu
Skryta 9, m. 6. zdw 97 339

Strzelecka
31, m. 7, ładny pokój, biurko, elektryka zaraz. zdw 97 338

Lepszy
pokój z wygodami, utrzymanie, tania. Maleckiego 19, mieszkanie 3. zdw 97 274

Niekrepujący
jedno, dwuosobowy, elegancki utrzymanie. Różana 23, II. zdw 97 270

Centrum
elektryka, łazienka, centralne ogrzewanie. Wroniecka 6/8, m. 12. zdw 97 268

Zacisze
4, m. 6, jedno - dwuosobowy od 15. zdw 97 266

Gwarna
pokój z balkonem kulturalnej osobie wynajme. Gwarna 10, m. 4. zdw 97 265

Pokój
Kreta 7, m. 8. zdw 97 262

Półwiejska
5, m. 5. zdw 97 475

Pokój
duży, czysty, dobrze umeblowany, elektryczność centralne ogrzewanie, lepszemu panu. Pocztowa 10, m. 5. zdw 97 456

Jedno-dwuosobowy
Kreta 6, m. 2. zdw 97 451

Pokoik
paniencie. Ogrodowa 4, parter. zdw 97 452

Pokój
umeblowany na I piętrze zaraz do wynajęcia. - Strzelecka 28, m. 4. zdw 97 453

Frontowy
lepszy zaraz. Poplińskich 2, parter, prawo. zdw 97 414

Pokoik
(35 zł) niestudującym. Kreta 4, II. prawo. zdw 97 405

Pokój
wolny. Wierzbicice 43, mieszkanie 8. zdw 97 401

Pokój
obiadami lub utrzymaniem. Czesława 15, II. prawo. zdw 97 469

Pokój
front I. piętro 30, św. Wojciech 29, mieszkanie 3. zdw 97 313

Panom
paniom. Plac Sapieżyński 5, m. 7. zdw 97 310

Dwuosobowy
oraz pokoik. Wierzbicice 11, m. 9. zdw 97 301

Panom
dwadzieścia pięć - obiady. Wrocławska 13, m. 11. zdw 97 399

Pokój
frontowy niekrepujący tania. - Grobla 29, I. lewo. zdw 97 398

Pokój
czysty, utrzymaniem - dwuosobowy. Ratajczaka 28, m. 11. zdw 97 304

Pokój
wynajme. Poznańska 42, m. 1. jw 1580

Komfortowy
utrzymaniem. Wrocławska 30. - mieszkanie 9. zdw 97 389

Inteligentnemu
panu pokój frontowy jasny. - Wielkie Garbary 29, II. prawo. zdw 97 390

Góra
Przemysłowa 4, I. swobodny wygody telefon panu od 15. zdw 97 396

Cztery
oddzielne pokoje komfortowo urządzone wraz z całkowitem utrzymaniem oddajme. Młyńska 2, m. 10. zdw 97 376

Pokój
niekrepujący elektryczność, centralne. Wyspiańskiego 12, m. 7. zdw 97 480

Pokój
umeblowany, frontowy, elektryka, osobne wejście, wynajme. - Romasz Szyszkańskiego 8, parter prawa zdw 97 490

13 LOKALE

Składnica
po węglarzu do wynajęcia od właściciela. Wodna 6. zdw 97 392

Lokal
na skład (około 5 wagonów stał) z biurem poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 96 783

Ubiakacje
przemysłowe, nadające się na każdą branżę ca 100 kw. mtr., parter i piętro zaraz do wynajęcia. Liczbiński, Kanalowa 17, właściciel domu. zdw 97 185

Poszukuje
ubikacji na zakład fryzjerski, ewentualnie z mieszkaniem. - Oferty Kurjer Poznański zdw 97 190

Pokój
frontowy elektryczność. Łakowa 7, a. m. 13. zdw 97 491

Frontowy
wejście klatka schodowa. Kopernika 10, a. I. zdw 97 481

Pokój
duży, frontowy (biurko), drugi mniejszy zaraz. Jackowskiego 39, m. 6. zdw 97 385

Frontowy
elektryka bez pościeli. Ratajczaka 9, m. 10. zdw 97 333

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 osób, frontowy, balkonowy od 15. - Wielkie Garbary 5, m. 7. zdw 97 332

Pokój
zaraz. Poplińskich 8, m. 8. zdw 97 323

Dwuosobowy
niekrepujący. - Ratajczaka 17, m. 13. zdw 97 321

Dwuosobowy
niekrepujący. - Śniadeckich 17, m. 11. zdw 97 320

Niekrepujący
ładny frontowy, balkonowy 2-1 Sapieżyński 8 - 5. zdw 97 445

Czysty
duży. Nowomiejski 5, podwórze, lewo m. 10. zdw 97 424

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
niekrepującego w śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 96 541

Próżnego
lub częściowo umeblowanego. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 049

Panienska
szuka pokoju skromnego. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 211

Studentka
szuka pokoju, okolica Grunwaldzka. Szybkie oferty, cena Kurjer Poznański zdw 97 250

Pani
z dzieckiem poszukuje pokoju używaniem kuchni u samotnej pani. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 221

Kto
odstąpi pokój, duży, słoneczny, częściowo umeblowany lub próżny dla pani. Dam dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 223

Student
poszukuje pokoju niekrepującego centrum (łazienka). Oferty cena do Kurjera Poznański zdw 97 228

Urzędnik
szuka pokoju koło Zamku. Oferty warunki do Kurjera Poznański zdw 97 237

Pokój
duży próżny do 40 zł poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 168

Pokoju
niekrepującego, niedrogiego z obiadami pościel własna, poszukuje pani z dziewięcioletnim dzieckiem. Cena do Kurjera Poznańskiego zdw 97 299

Dobrze umeblowanego
absolutnie niekrepującego, najchętniej klatce schodowej, tylko Jeżyce lub centrum, do 60 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 295

Pokoju
fortepianem, utrzymaniem, przy inteligentnej rodzinie poszukuje student bankowiec. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 279

Chiromantka
poszukuje pokoiku 20-25 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 352

Pan
solidny szuka pokoju tylko przy inteligentnej rodzinie. - Oferty Kurjer Poznański zdw 97 350

Dwa
umeblowane pokoje, telefonem od 1, 10 poszukuje możliwe centrum. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 377

Pokoju
poszukuje pan okolicy Starego Rynku. Oferty cen Kurjer Poznański rw 3 054

Pani
solidna poszukuje skromnego, czystego niedrogiego pokoju. Oferty zdw 95 465

Skromny
pokój, niekrepujący panienska. - Cena. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 493

14 DZIERŻAWY

Mleczarnia
w Chłudowie bez maszyny od zaraz do wydzierżawienia lub na inne przedsiębiorstwo. W. Sikora Chłudowo p. Poznań, zdw 97 147

Gospodarstwo
107 buraczanej; żywy martwy inwentarz, budynki maszynowe - wydzierżawie. Fr. Hoffmann, Duszniki, pow. Szamotuły. zdw 97 272

15. LETNISKA i UZDROWISKA

Zakopane
pensjonaty do wynajęcia na sezon zimowy i na rok cały. Biuro Kubńskiego, Zakopane. n.w 5 248

21 ZGUBY

Panie Złodziej
któryś mnie okradł w Administracji Kurjera, zwróć tylko wszystkie papiery ostrzeżenia porobilem. Adres mój: Półwiejska 7, m. 7, Juliusz May. zdw 97 488/9

22 ROZMAITE

Tysiące chorych
na katar żołądka wzdęcia kurcze bóle nęstrawności zgagę nudność wymioty brak apetytu ogólne osłabienie etc. Odzyskał zdrowie używając ziółka sławnego na cały świat Doktora Della profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żadajcie bezpłatnie broszury pouczającej. Adres: Leszki Apteka. Pw 3 154/5-62 63/4

Obiady
kresowe smaczne. Kantaka 8/9, brama, prawo III. zdw 96 128

Futra
damskie, męskie wszelkiego rodzaju wykonuje podług najnowszych modeli solidnie tania pod gwarancją. Warszawski Salon Mód Matejki 51. zdw 91 616

Każda
pani może mieć najpiękniejszy model kapelusza od Kempfńskiej. Poznań 27 Grudnia 19. zdw 92 351

Obiady
kresowe, smaczne, urozmaicone. Wały Zygmunta Augusta 1, mieszkanie 8. zdw 94 111

Plaszcz
jesiennie-zimowe, piękne modele, po cenach najniższych poleca P. Szczawińska Ska. Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty. Kredytu. Pw 4 159-35,94

Która
z pań wyjeżdża z końcem października do Paryża celem studiów prosi o podanie adresu do Kurjera Poznański zdw 97 171

Kuchnia
dla inteligencji wydatnie na nowo zdrowe smaczne obiady. Skarbowska 24. zdw 97 248

Krawcowa
z dobrym krojem, poleca się w domu, poza dom. Kilińskiego 12, mieszkanie 2. zdw 97 360

Oddam
roczną dzwierzynkę za własną. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 257

Kołdry
przerabiam, poszywam. Smoczyńska Kwiatowa 8. zdpw 97 303

Futra
damskie modernizuje naprawiam Wierzbicice 13, parter. zdw 97 383

Krawcowa
szyje plaszcz, kostjumy, suknie. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 319

Przewozy
ciężarówka załatwiam. Skład w Gli Kanakowa 1 telefon 64-50 zdw 97 446

Piwo
Grodzkie, dobrze odleżałe. 45 gr. poleca restauracja, Górna Włda 160. zdw 97 476

23 OZENKI

Wdowa
lat 40, posiadająca 150 000 dolarów wydatnie zamąż. "Przyszłość" Poznań, Ogrodowa 5. zdw 97 436/7

Dentysta
posiadający swoją praktykę w bardzo dobrej miejscowości, kawaler, przystojny, ożeni się tylko z dentystką do lat 32. Łaska we zgłoszenia do Kurjer Poznański zdw 97 436

24 NAUKA

Kursy handlowe
Czaprowskiego - jednoroczne; półroczne rozpoczynają się 5 września. Zgłoszenia Postępi Sapieżyński 2a zdw 87 111/2

Gours
de français pour les enfants d'au moins 6 ans Mickiewicza 15, Melle Dardenne. zdw 97 066

Student
udziela lekcji 5 zł miesięcznie. - Oferty Kurjer Poznański zdw 96 808

Włoskiego
francuskiego udziela rutynowana nauczycielka Wały Królowej Jadwigi 7a, m. 10. Zastać można od 9 do 11 oraz od 19 do 21. zdw 96 865

Szkoła tańców Jarosława Średzińskiego
nowy kurs rozpoczyna 10. Zgłoszenia Strzelecka 3. zdw 96 907

R. de Brugiere
lektor U. P., udziela lekcji języka francuskiego. Ul. Matejki 59, m. 8. zdw 96 326

Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
Zgłoszenia Dom Rzemieślnicy, Ratajczaka. zdw 96 342

Lazarz! Górczyn!
Francuskiego lekcji starszym, dzieciom, komplety, pojedynczo, udziela się tania. Marszałka Focha 129, dom na lewo, po południu. zdw 96 345

Lekcji francuskiego
udziela dyplomowana nauczycielka francuska. Także komplety dla dzieci i dorosłych. - Ceny umiarkowane Wały Zygmunta Augusta 1, m. 8. zdw 96 475

Poznańskie Kursy Budownictwa
(Szkoła Przygotowawcza) Kraszewskiego 17, mieszkanie 15, Pw 3 568-56,201

Student
udzieli lekcji zakres niższego gimnazjum - reczy za przejście. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 240

Udzielam francuskiego
lekcji, korepetycji gramatyki i literatury dzieciom i dorosłym. - Oferty Kurjer Poznański zdw 97 165

Lekcyj
matematyki łaciny udzielam. - Oferty Kurjer Poznański zdw 97 162

Udzielam
lekcji francuskiego polskiego łaciny. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 161

Biuro Adresów
szkół i kursów zawodowych wszelkich typów. Warszawa Foksal 16. 2. Pw 4 212-62,358

Kursy Handlowe
Tadeusza Preissa, Ratajczaka 29, I paździcznika. zdw 97 425/6

Angielskiego matematyki
i t. d. udzieli student zamian pokoiu małego utrzymaniem lepszym domu ewentl. małą dopłatą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 507

Studentka
udziela tania pomocy w nauce. Przygotowuje do gimnazjum, zna język niemiecki, francuski, angielski. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 492

Wdowa
lat 40, posiadająca 150 000 dolarów wydatnie zamąż. "Przyszłość" Poznań, Ogrodowa 5. zdw 97 436/7

Dentysta
posiadający swoją praktykę w bardzo dobrej miejscowości, kawaler, przystojny, ożeni się tylko z dentystką do lat 32. Łaska we zgłoszenia do Kurjer Poznański zdw 97 436

25 MUZYKA

Muzyków
poszukuje do zespołu. Podać warunki Poznań (i Księstwo). Oferty "Kurjer Poznański" dp 1069 a.

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Aleje Marcinkowskiego 1 III, p. przymot naróżny zdw 96 743

Lekcyj
gry fortepianowej udziela nauczycielka muzyki. Szpotañska, plac Świętokrzyski 2. zdw 96 551

Absolwentka
konservatorium udziela lekcji muzyki - fortepian. Dolna Włda 71, m. 2. zdw 97 251

Fortepian
Ćwiczeń, lekcje. Jezuzicka 8, I. zdw 97 276

Fortepian
Gruntownych lekcji udziela początkującym i zaawansowanym. przygotowuje do Konservatorium Perzyńska, egz. nauca, ul. Staszica 25, m. 4. jw 1576

26 ROZRYWKA

Kino "Muza"
Lazarz Marszałka Focha 23. - Wiatr od morza Malicka Brodzisz i Bodo w rolach głównych. zdw 97 404

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenę drobnych.

Dentystka
pracująca operatywnie technicznie, poszukuje posady. - Oferty Kurjer Poznański zdw 96 345

Urzędnik gospodarczy
kawaler lat 32, 14-letnia praktyka, dobry rolnik i hodowca z doświadczeniem i referencjami poszukuje posady od 1. 10. br. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 96 371

Poszukuje
posady leśniczego, zająć się może obok leśnictwa gospodarstwem rybnym, hodowlą karpia lub rolnictwem. Świadectwa, referencje bardzo dobre, na żądanie kaucja miejscowości obojetna, pośrednikowi wypłaca honorarium. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 96 695

Dyplomowana
nauczycielka poszukuje posady nauczycielki, bony najchętniej na wieś, biuralistki kasjerki lub innego imratnego zajęcia. Może dać kaucję. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 96 694

Nauczycielka domowa
ze znajomością księzkowości gospodarce, szuka posady nauczycielki lub sekretarki na majątek. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 96 777

Posadę
nauczycielka pod Poznaniem zamienie na posadę w południowej Wielkopolsce. Warunki: kościół, kolej w miejscu. Oferty Kurjer Poznański zdw 96 963

Fryzjerski
pomocnik dobra siła, szuka posady, miejscowości obojetna. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 022

Osoba
starsza wykształcona (języki francuski i niemiecki) poszukuje posady jako wyreczytelka pani domu lektorka wychowawczyni lub nauczycielka. Wymagania skromne. Łaskawe oferty do Kurjera Poznański zdw 95 763

Magistra
farmacji bez praktyki poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia proszę adresować do Kurjera Poznański zdw 95 980

Młynarz
dzielny fachowiec poszukuje posady zaraz lub później. Oferty: Leon Niezieliński Zbąszyń, n.w 5294

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego w dobrym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 179

Książkowa
maszynista poszukuje posady, wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 178

Wykwalifikowana
higienistka przyjmie posadę na wieś do chorej osoby ewentl. do dzieci jako wychowawczyni. - Oferty Kurjer Poznański zdw 97 176

Wdowa
w średnim wieku, inteligentna poszukuje posady do gospodarstwa domowego. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 174

Kawaler
inwalida wojskowy szuka jakiegokolwiek zajęcia z małą gwarancją. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 136

Posługaczka
i praczka szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 202

Krawcowa
pierwszoroczna poleca się w domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 203

Szofer - inkasent
poszukuje posady gwarancja. - Oferty Kurjer Poznański zdw 97 208

Kino
centrum Poznania, 220 miejsc, urządzeniem wynajme. Gospodarz Półwiejska 2. zdw 97 283

Skład
bielizny, dobrze zaprowadzony, wynajme Strzyżowski, Błonia Grunwaldzkie Słoneczna 14. zdw 97 282

Skład
z mieszkaniem (dobra egzystencja dla fryzjera) do wynajęcia. Zgłoszenia Kuźniak, Debiec, Włdnia 73. zdw 97 356

Ubiakacje
handlowe w Solaczu stosowne na hurtownie 16x5 mtr. natychmiast do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 97 415

14 DZIERŻAWY

Mleczarnia
w Chłudowie bez maszyny od zaraz do wydzierżawienia lub na inne przedsiębiorstwo. W. Sikora Chłudowo p. Poznań, zdw 97 147

Gospodarstwo
107 buraczanej; żywy martwy inwentarz, budynki maszynowe - wydzierżawie. Fr. Hoffmann, Duszniki, pow. Szamotuły. zdw 97 272

15. LETNISKA i UZDROWISKA

Zakopane
pensjonaty do wynajęcia na sezon zimowy i na rok cały. Biuro Kubńskiego, Zakopane. n.w 5 248

21 ZGUBY

Panie Złodziej
któryś mnie okradł w Administracji Kurjera, zwróć tylko wszystkie papiery ostrzeżenia porobilem. Adres mój: Półwiejska 7, m. 7, Juliusz May. zdw 97 488/9

22 ROZMAITE

Tysiące chorych
na katar żołądka wzdęcia kurcze bóle nęstrawności zgagę nudność wymioty brak apetytu ogólne osłabienie etc. Odzyskał zdrowie używając ziółka sławnego na cały świat Doktora Della profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żadajcie bezpłatnie broszury pouczającej. Adres: Leszki Apteka. Pw 3 154/5-62 63/4

Obiady
kresowe smaczne. Kantaka 8/9, brama, prawo III. zdw 96 128

Futra
damskie, męskie wszelkiego rodzaju wykonuje podług najnowszych modeli solidnie tania pod gwarancją. Warszawski Salon Mód Matejki 51. zdw 91 616

Każda
pani może mieć najpiękniejszy model kapelusza od Kempfńskiej. Poznań 27 Grudnia 19. zdw 92 351

Obiady
kresowe, smaczne, urozmaicone. Wały Zygmunta Augusta 1, mieszkanie 8. zdw 94 111

Plaszcz
jesiennie-zimowe, piękne modele, po cenach najniższych poleca P. Szczawińska Ska. Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty. Kredytu. Pw 4 159-35,94

Która
z pań wyjeżdża z końcem października do Paryża celem studiów prosi o podanie adresu do Kurjera Poznański zdw 97 171

Kuchnia
dla inteligencji wydatnie na nowo zdrowe smaczne obiady. Skarbowska 24. zdw 97 248

Krawcowa
z dobrym krojem, poleca się w domu, poza dom. Kilińskiego 12, mieszkanie 2. zdw 97 360

Oddam
roczną dzwierzynkę za własną. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 257

Kołdry
przerabiam, poszywam. Smoczyńska Kwiatowa 8. zdpw 97 303

Futra
damskie modernizuje naprawiam Wierzbicice 13, parter. zdw 97 383

Krawcowa
szyje plaszcz, kostjumy, suknie. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 319

Przewozy
ciężarówka załatwiam. Skład w Gli Kanakowa 1 telefon 64-50 zdw 97 446

Piwo
Grodzkie, dobrze odleżałe. 45 gr. poleca restauracja, Górna Włda 160. zdw 97 476

23 OZENKI

Wdowa
lat 40, posiadająca 150 000 dolarów wydatnie zamąż. "Przyszłość" Poznań, Ogrodowa 5. zdw 97 436/7

Dentysta
posiadający swoją praktykę w bardzo dobrej miejscowości, kawaler, przystojny, ożeni się tylko z dentystką do lat 32. Łaska we zgłoszenia do Kurjer Poznański zdw 97 436

24 NAUKA

Kursy handlowe
Czaprowskiego - jednoroczne; półroczne rozpoczynają się 5 września. Zgłoszenia Postępi Sapieżyński 2a zdw 87 111/2

Gours
de français pour les enfants d'au moins 6 ans Mickiewicza 15, Melle Dardenne. zdw 97 066

Student
udziela lekcji 5 zł miesięcznie. - Oferty Kurjer Poznański zdw 96 808

Włoskiego
francuskiego udziela rutynowana nauczycielka Wały Królowej Jadwigi 7a, m. 10. Zastać można od 9 do 11 oraz od 19 do 21. zdw 96 865

Szkoła tańców Jarosława Średzińskiego
nowy kurs rozpoczyna 10. Zgłoszenia Strzelecka 3. zdw 96 907

R. de Brugiere
lektor U. P., udziela lekcji języka francuskiego. Ul. Matejki 59, m. 8. zdw 96 326

Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
Zgłoszenia Dom Rzemieślnicy, Ratajczaka. zdw 96 342

Lazarz! Górczyn!
Francuskiego lekcji starszym, dzieciom, komplety, pojedynczo, udziela się tania. Marszałka Focha 129, dom na lewo, po południu. zdw 96 345

Lekcji francuskiego
udziela dyplomowana nauczycielka francuska. Także komplety dla dzieci i dorosłych. - Ceny umiarkowane Wały Zygmunta Augusta 1, m. 8. zdw 96 475

Poznańskie Kursy Budownictwa
(Szkoła Przygotowawcza) Kraszewskiego 17, mieszkanie 15, Pw 3 568-56,201

Student
udzieli lekcji zakres niższego gimnazjum - reczy za przejście. Oferty Kurjer Poznański zdw 9

Dziewczyna
uczciwa z dobrymi świadectwami samodzielnie gotowaniem poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 214

Dzielnia
ekspedjentka kolonialna szuka posady kolonialca, piekarni, cukierskiej, również na wyjazd tylko miasto powiatowe od 1. 10. 1932. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 215

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 219

Panienska
z dobrej rodziny z długoletniemi świadectwami poszukuje posady do dzieci od 15. 9. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 244

Ekspedjentka
sierota, młodsza przyjmie bezpłatną półroczną praktykę piekarni kolonialca. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 314

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 286

Córka
lat 16 oddam w naukę do biura lub kucpiewta. Oferty Kurjer Pozn. zdw 95 613

Młodsza
dziewczyna z prowincji szuka posady od zaraz do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 355

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 349

Samodzielna
gospodyni kucharka z bardzo dobrą gotowaniem sztywnym prasowaniem do wszelkiej pracy, szuka posady do 1-2 osób. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 97 261

Ekspedjentka
branży rzeźniczej uczciwa poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 385

Majac
wózek do dyspozycji, szukam jakiegobądź zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 353

Pomocnik
krawiecki poszukuje jakiegokolwiek pracy. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 97 2345

Córka
wdowa wojennej biurowa-książkowa, poszukuje jakiegokolwiek pracy biurowej. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań ul. Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 97 258/9

TEATRY

Teatr Wielki: Niedziela, 11. 9.
— Pierwszy koncert symfoniczny, dyrygent: Zygmunt Latoszewski — Wanda Piasecka, fortepian.

Teatr Polski: Dziś — „Lady Frederick”.

Piątek, 9. 9. — „Lady Frederick”.

Sobota, 10. 9. — „Lady Frederick”.

Niedziela, 11. 9. — „Lady Frederick”.

Teatr Nowy: Dziś — „Mąż naszej panienci”

Piątek, 9. 9. — „Mąż naszej panienci”.

Sobota, 10. 9. — „Rozkosz uczciwości” — premiera — gościnny występ Antoniego Różyckiego.

Teatr Nowy

Letnia Scena w Solaczu

Niedziela, 11. 9., godz. 7.30 — „Skalmierzanki”, komedjo-opera.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Człowiek którego zabiłem”.

Aurora: „Dalsze przygody Tarzana”.

Corso: „Nozna Taksówka”.

Colosseum: I. „Kochanek o północy” i II. „Trzy Strzały”.

Metropolis: Przygoda miłosna Muza; „Wiatr od morza”.

Odeon: Tajemnica Hawanny.

Orzel: „Czerwona Zemsta”.

Rox: „Piekło miłości”.

Renaissance: „Pat i Patachon jako gazeciarze”.

Sfinks: „Odkupienie” oraz „Kołowrotek udreczeń”.

Słońce: „Błękitna Rapsodia”.

Tęcza: „Tajemniczy Dzems”.

Wilsona: „Pocałunek”.

Gospodyni
inteligentna średnim wieku poszukuje posady. Zna gospodarstwo wiejskie i wiejskie szycie i dobre prasowanie. Zajmie się gospodarstwem dziećmi lub u samotnego pana lub państwa (plebanji). Karłowicz Ostrowiec Kielecki n/Kamionna ul. Zagłoby 16. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 363

Służąca
wiejska nawskroś sumienna z dobrymi poleceniami umiejąca dobrze gotować, prasować szuka posady do księdza lub dworu sa modzielnie lub przy Pani. Zgłoszenia upraszam Gburówna Michorzewo poczta Michorzewo, powiat Nowy Tomysl. zdw 97 168

Zarządczyni
szuka posady, gdzie brak pani domu od 1. 10. znam dobrą kuchnię pieczenie ciast chów drobny prasowanie sztywnej bielizny krawieczyzny i cośkolwiek książkowości i pisania na maszynie, na życzenie może się zająć mlekiem. Oferty proszę skierować A Urbaniak Poznań, Stary Rynek 48 m. 3. zdw 97 142

Szofer
poszukuje posady od 1. października 500 zł kaucji. Artur Linka. Kowalskie poczta Biskupice. zdw 97 217

Książkowi
początkujący biegły stenograf maszynista i prawnik, przyjmie posadę celem praktyki. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 140

Osoba
inteligentna sumenna, pracowita szuka posady w charakterze gospodyni na probostwo wiejskie lub majątek od zaraz — Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 298

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem prasowaniem, pościela poszukuje posady do małej rodziny Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 294

Dziewczyna
dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 15. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 288

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego od 15. bm. lub 1. 10. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 97 157

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od zaraz lub od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 156

Pielegniarka
Siostra Polskiego Czerwonego Krzyża szuka posady w szpitalu lub prywatnie. Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 155

Freblanka
kochająca dzieci poszukuje posady. Miejscowość obojetna. — Cukrownia Wierchosławice, pow. Inowrocław K. D. dw 1104

Absolwent prawa
23 sześciolatnia praktyka przemysłowo handlowa procesowa, podatkowa poszukuje posady sekretarza prywatnego związku zawodowego towarzystwa przemysłowo handlowego lub innej. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 154

Rutynowana
biurowa-maszynistka kilkoletnia praktyka, bardzo dzielna i biegła szuka posady od 1. 10. ewtl. później. Dobre świadectwa referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 152

Sierota
szuka posady do wszystkiego, cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 146

Sierota
szuka posady do dzieci od 15. 9. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 144

Pracznka
poszukuje prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 141

Sierota
umiętego usposobienia, szuka posady z gotowaniem najchętniej do 2 osób. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 406

Gospodyni
lat 25, z dobrem gotowaniem, pieczeniem i prasowaniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 334

Panienska
znająca język polski, niemiecki, poszukuje lepszej posady, najchętniej do lekarza, zaraz lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 331

Pracznka
dzielnia, rzetelna, czysto pierze, szuka prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 328

Poszukuje
posługi w okolicy Jeżyca z praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 367

Solidna
inteligentna panienska, sierota dwudziestodwuletnia — przyjmie stanowisko gospośi, względnie do dzieci, chętnie prowincja. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 470

Wiejska
starsza dziewczyna poszukuje posady, z samodzielną gotowaniem, z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 363

Panienska
wyuczona krawieczyzną poszukuje posady do dzieci, najchętniej do dworu. Miejscowość obojetna Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 97 361

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych poszukuje od zaraz posady polecena. Ul. Staszka 4 mieszkanie 15. jw 1578

Stróżostwa
lub innego zajęcia poszukuje ogrodnik żonaty. Oferty Kurjer Pozn. zdw 1573

Niemka
bona (z prowincji) z dobrymi świadectwami i znająca język polski poszukuje posady (chętnie w mieście) od 1. 10. lub wcześniej. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 97 427

Nowe formularze Funduszu Bezrobocia

1. Wyciąg z ksiąg płacy
2. Zawiadomienie o robotnikach nowoprzyjętych
3. Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych
4. Formularz do zgłoszenia prawa do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia

po 2 grosze za egzemplarz są do nabycia w Drukarni Polskiej S. A. Poznań, św. Marcin 70.

Sierota
lat 19 przyjmie stałą posadę jako ekspedjentka do bufetu od 1. 10. Miejscowość obojetna. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 97 431

Dla córki
studentki W. S. H. poszukuje praktyki bezpłatnej w hurtowni krótkich towarów lub blawatów. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 97 452

Student
doświadczony korepetytor udziela tanio lekcji. Specjalność: matematyka języki obce. Również za stancje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 433

Monter
splaserlinek szuka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 410

Bufetowa
długoletnie dobre świadectwa i referencje poszukuje posady. — Felcówna. Bydgoszcz Gdańska 68. nw 5258

Gospodyni - kucharka
restauracyjna, z kilkoletnią praktyką szuka posady Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 479

Kto
z W. P. P. udzieli młodemu żonatemu człowiekowi pracy który od 2 lat niema pracy i żadnego wsparcia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 999

Dziewczyna
czysta i uczciwa szuka posady z gotowaniem, długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 996

Pielegniarka
przyjmie posadę do niemowlęcia, zna sztuczne karmienie, miejscowość obojetna. Piekary 14 Wyrodkówna. zdw 96 995

Kucharka
z dobrem gotowaniem szuka posady do restauracji lub prywatnie od 15. 9. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 987

Ekspedjentka
piekarsko-cukiernicza, kilka lat praktyki poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 96 859

Posługi
poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 981

Dziewczyna
poszukuje posady zaraz do wszystkiego z prasowaniem sztywnej bielizny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 023

Książkowa-maszynistka
obeznana z sprawami socjalnymi, z niemieckim, wdowa. Lat 27, przyjmie posadę. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 97 105

Dziewczyna
lat 23, umiejąca gotować z dobrymi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 839

Szofer - kowal
z gwarancją poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 910

Poszukuje
posługi lub prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 864

Dziewczyna
poszukuje posady od 15. do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 898

Szofer
bezwzględnie uczciwy dotychczas w posadzie 5 letniej w majątku poszukuje posady jako żonaty najchętniej do przedsiębiorstwa przemysłowego lub większego majątku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 96 964

Panna
inteligentna, władająca biegle językiem francuskim po kilkuletnim pobycie we Francji, szuka zajęcia, udzielając konwersacji francuskiego dorosłym lub dzieciom zapewniając im opiekę. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 96 868

23 WOLNE MIEJSCA

Propagandzistki
inteligentna, wymowna potrzebna. Dokładne oferty do eksped Kurjera Pozn. zdw 96 683

Pomocnik gastronomiczny
restauracyjny z kaucją zł 100.— potrzebny zaraz. Zgłoszenia z fotografią i odpisami świadectw skierować do Kurjera Pozn. zdw 97 181

Początkująca
maszynistkę poszukuje 1 miesiąc bezpłatnej praktyki po praktyce stała posada. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 227

Szofer
potrzebny pewny jeździec 1.000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 242

Dziewczyna
czysta skromna gotowaniem. — Ratajczaka 28 m. 11. zdw 97 395

Ekspedjentka
rzeźnicza od zaraz potrzebna. — Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 97 400

Potrzebna
niewiasta do prania i prasowania garderoby. Kanałowa 1 m. 1. zdw 97 397

Samodzielnej
pomocnicze krawiecka na płaszcze, kostiumy suknie. Zgłoszenia w piątek 4-6.30 Zielona 3 m. 14. zdw 97 351

Potrzebny
czeladnik szewski. — Strumykowa 1. skład. zdw 97 348

Chłopak
do pracy potrzebny. Adres Kurjer Pozn. zdw 97 345

Kucharka
potrzebna od 15. 9. Restauracja. Szkolna 18 zdw 97 341

Dziewczyna
do wszelkiej pracy potrzebna od 15. 9. Restauracja. Szkolna 18. zdw 97 340

Wojażer
z gotówką potrzebny na wyroby cukiernicze. Adres Kurjer Pozn. zdw 97 317

Ekspedjentka
z branży rzeźniczej potrzebna. Zgłoszenia Górna Włda 15. Flens. zdw 97 316

Przychodnia
na cały dzień do wszelkiej pracy. Nowicki św. Wojciech 25. zdw 97 397

Dziewczyna
skromna akurata do wszystkiego, dobrem gotowaniem, dobre świadectwa potrzebna. Skarbową 11. m. 3. zdw 97 304

Młodsza
panienka do kasy od 15 9 na zastępstwo przy wolnym stole i stacji na prowincji Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 408

Chłopiec
do posyłek może się zgłosić. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 97 418

3 stolarzy
na budowę przyjmie zaraz. T. Chudziński Komorniki p. Poznań zdw 97 295

Uczennice
do haftu mogą się zgłosić. Św. Józefa 6. m. 6. zdw 97 388

Posada
ekspedjentki, bufetowej do restauracji, winiarni zaraz do objęcia. Marszałka Focha 15. zdw 97 365

Dywan
kilimny naprawę Tabernacki — Wielkie Garbary 4 m. 19. dom ogrodowy rp 3 019

Humor zagraniczny

— Ostatecznie — co chcesz włożyć w moje nowe przedsięwzięcie? No, powiedz jaką okrągłą cyfrę... — Okrągłą cyfrę? Zero! (Ami du Peuple, Paryż). S. F.

Przedpłata
na wrzesień 1932 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwotę 4,00 w agencjach w mieście 4,50 z odnośnym do domu w Poznaniu 4,70 z odnośnym przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4,94 kwartalnie 14,82 pod opaską miesięcznie w Polsce 5,00 w innych krajach 11,00. W razie wypadków spowodowanych silną wyższą przeszkodą w zakładzie strażków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr na stronie czwartej 100 gr na stronie drugiej 120 gr przed wiadomościami potoczniemi 200 gr od 1-lamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża: do wydania wieczornego drobne” do godz. 11 w soboty dni przedświąteczne tylko do godz. 10: większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wykończeniem ogłoszenia powołane wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materialną poświęconą danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4481, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072. filja Stary Rynek 2305 — P K O Poznań nr 200 149